

MALI RIJTAR

Informativno glasilo Občine Beltinci • številka 18 • april 2009 • letnik VII • ISSN-1581-7156

230 let šolstva
v Beltincih

50 let ššv
Enotnost

30 let
sedanje
zgradbe

ZRNO MODROSTI - KLASJE UČENOSTI

Velikonočna poslanica

Spoštovane občanke
in občani Občine Beltinci!

Kristusovo vstajenje je začetek novega življenja.

Na veliko noč slavimo njegovo prevlado nad smrtjo in s tem večno življenje. S svojim trpljenjem nam je izkazal svojo neomajno in veliko ljubezen, ki jo lahko čutimo tudi v današnjem času.

Na ta naš največji praznik želim Vam in Vašim družinam obilo blagoslova, miru in zadovoljstva. Skupaj stopajmo po poti odrešenja, veselja in zveličanja, ki naj nam vsem prinese medsebojnega razumevanja, sreče, zaupanja in odpuščanja.

Ostanimo ljudje, ki so iskreni v svojih dejanjih, mislih in besedah, ki so močni v svojih srcih tudi v skrbi za sočloveka.

Milan KERMAN • župan občine Beltinci

Županovo voščilo novorojenčkom in staršem!

*"SAMO ZATO, KER SO OTROCI,
SO DOSTOJANSTVENI IN DRAGOCENI,
ENOSTAVNO ZATO, KER SO..."*
(BARBARA COLOROSO)

V času od 1. januarja 2008 do 31. decembra 2008 je bilo v Občini Beltinci rojenih 85 otrok, od tega

34 fantkov in 51 deklc.

Ob veselem dogodku Vam iskreno čestitam, spoštovani starši in Vam želim obilo lepih, prijetnih in srečnih trenutkov s svojimi malčki.

Dragi otroci, naj bo Vaše otroštvo mirno, zadovoljno in igrivo. Razvijte se v modre, samozavestne in pogumne osebnosti, ki bodo v ponos naši občini!

Milan KERMAN, župan Občine Beltinci

Uvodna beseda

Spoštovani!

V pomladnem prebujanju bomo praznovali velikonočne praznike. Upanje velike noči naj nam vsem da novih moči, da bomo z zadostno energijo in veseljem znali premagati številne težave vsakdanjega življenja.

Želim vam vse dobro!

Jelka BREZNIK

Mali rijtar

informativno glasilo Občine Beltinci

uredniški odbor:

Renata ADŽIČ (odgovorna urednica),
Jelka BREZNIK, Zlatko RADUHA,
Ivan MESARIČ, Mira ŠÖMEN,
Zlatka HORVAT, Erna VÖRÖŠ,
Peter DUGAR, Robert KUZMA

Uredniški odbor ne odgovarja
za vsebino objavljenih člankov.

zbiranje materiala:

Lilijana ŽIŽEK

jezikovni pregled:

Zlatka HORVAT

fotografije:

Medobčinski inšpektorat, ZTK,
Arhiv občine Beltinci, Dom Janka Škrabana

grafično oblikovanje in priprava za tisk:

Grafični studio Robert Kuzma s. p.

www.graficnistudio.net

tisk:

Tiskama S-tisk, d. o. o.

april 2009

Glasilo ni naprodaj, vsako gospodinjstvo v občini
ga dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na
sedežu Občine Beltinci, Mladinska 2, 9231 Beltinci,
02 / 541 35 35, www.beltinci.si, obcina@beltinci.si

Razmišljanja o pomladi in veliki noči

»Zvončki in trobentice, mačice, vijolice spet iz zemlje vzklijejo, zdaj pomlad je tu ...«

Pomlad je že krepko zakorakala med nas, vendar se starka zima ne da kar tako odgnati. od časa do časa nam spusti mrzle zimske sape in nas prevetri z močnimi vetrovi. Ljudje so pričeli s prvimi spomladanskimi opravili na vrtu, polju, v sadovnjakih, gozdu in v vinogradih. Vsi smo se razveselili toplih sončnih žarkov, ki so nam pognali kri po žilah, saj smo naveličani dolge zime, komaj čakali pomladi. Kako lepo in zdravo je zakorakati med polji, ko v nosnice seže vonj po sveže zorani zemlji. Še lepše se je sprehoditi ob Muri, kjer so že bujno zacvetele spomladanske rožice in grmi. Zvončki se že počasi poslavljajo, zato pa sramežljivo izpod grmov kukajo vijolice in zafrani. Čemaž s svojimi nežno zelenimi listi že vabi, da ga nabereмо in poskusimo v prehrani. Tudi divji česen se je razbohotil in kar kliče, da ga nabereмо za regratovo solato. Mačice in dren so že v bujnem razcvetu, črensa poganja prve liste. Prebudile so se čebulice, pikapolonice in druge žuželke, ki obletavajo prvo cvetje.

Kako lepo je pretegniti kosti in zakorakati v lep pomladni dan, ki ga oživlja ptičje petje. čeprav je Gregorjevo že za nami, se iz toplih krajev vračajo tudi selivke, ki naznanjajo prihajajoče praznike. In ti vsako leto znova privabljajo v nas spomin na preteklost, mladost. zato je prav, da ohranjamo šege in navade in prenašamo našo bogato dediščino na mladi rod.

V teh pomladnih dneh je Velika noč prav gotovo ena izmed njih, saj so jo v preteklosti, pa tudi danes obhajali najbolj slovesno. Seveda pa se priprave nanjo pričnejo s postnim časom, ki mu sledi cvetna nedelja. Takrat nesejo blagoslovit presmece, ki imajo v naših pokrajinah raz-

Žegenj v Dokležovju – 1970

lična imena. Sledi velika sredo, veliki četrtek, veliki petek in velika sobota, ko nesejo k žegnju (blagoslovit hrano). In med jedmi ne smejo manjkati jajca, ki so simbol življenja. Slovenska velikonočna jajca – pirhi, pisanice, pisanke, remenke so najlepši primerki v Evropi. Barvanje in krašenje jajc je prava umetnost in tukaj smo pravi mojstri. Jerbas (korbel, košara), ki ga je dekle ali gospodinja nesla na glavi k blagoslovu je moral biti lep in pokrit z lepo našitim prtičkom. K žegnju so nosile samo ženske in ko so prišle z njim domov, so ga postavile na klop za mizo, pod bogkov kot. Tam je ostal čez veliko noč do bele nedelje. Do žegna, ki so ga jedli v nedeljo zjutraj – na veliko noč, so imeli spoštljiv odnos. Z ostanki so pogostili tudi živino v hlevu. Velika noč je bila po pojmovanju našega ljudstva tako velik praznik, da se ne sme nič delati ali hoditi od doma razen v cerkev. Seveda je današnji čas prinesel tudi v ta praznik novosti, ki jih vključujemo v naš vsakdan. Sledil je velikonočni ponedeljek, ko so se ljudje med seboj obiskovali in si izmenjavali remenice. Dekleta in fantje so si z njimi izrekli ljubezen. Botri so obdarovali svoje kršence in birmance. Nekoč so bile v navadi igre z jajci-pirhi. Najbolj pogoste so bile: tukčanje, valinčanje in sekanje. Žal so danes te šege in navade mnogo kje izginile. Z belo nedeljo (mala velika noč) se konča velikonočno praznovanje. Ljudje

se odzovejo klicu narave, se ji prepustijo in na široko zadihajo. zato se po obilnih dobrotah še kako prileže razgibavanje z vsakodnevnimi opravili v naravi.

Marija Zver

Velikonočno voščilo

To je dan, ki ga je Gospod naredil; veselimo se ga in se radujemo!

Naš Odrešenik je vstal iz groba, aleluja!

Velikonočna zmaga je naša zmaga za življenje.

Odprimo srca in si jo skupaj podelimo!

Župnik, kaplan in sodelavci ter Zavod sv. Cirila in Metoda

direktorica s sodelavci

Tudi jaz sem jo imel

Mladostnih oči, brez gub na obrazu, z nasmehom na ustih, vendar žuljavih rok. Tudi jaz sem imel mamó. Kot z obrežja neke dobe še vedno sije žarek čiste ljubezni, nežne topline, občutja sreče, čeravno je nanjo ostal le še drag spomin. Spomin iz tiste davnine in šumeče reke mlina ter klopi pod košato vrbo.

Prišla sva peš. Z majhno vrečo na maminih plečih ter z radovednostjo, ki jo premore domišljija otroka, katerega mama vodi za roko. Toplo sonce je do dobra ogrelo jutro. Pomlad je v vsej lepoti obdarila naravo. Na že cvetočih jasadah so čebele nabirale prve darove narave. Kakšen lep dan. »Prispela sva«. Beseda mame in sel v meni se je stopil od sreče. Sedel sem na klop. Deske so bile načete od časa in vremena. Bolje na klopi kot na tleh. Komaj sem sedel, že so misli zaplavalje svojo pot. Vnovič k tebi, mama. Videl sem tvoj utrjeni obraz. Videl sem žulje tvojih krvavih dlani. Slišal sem ihtenje v trpljenju in smeh, ko srce ti govori.

V valovih se izgublja čas v davnino. Mehko ob obrežju življenja mimo hiti. Kot voda, ki poljublja kolo spomina, je solza kanila na moje drobno oko.

S solzo vode me je zdramil ptiček, ki je z veje nežno pesem pel. Pravkar je mlinar moko razdelil in povedal: »Boug žegnaj vsem«. Radost in smeh. Mama me je močnejše za roko prijela in rekla: »Sinko moj dragi! Krüj vsakdanji Boug nam daj, da bouthe zdravi gor zrasli. Pa nete lačni«.

Še danes mi odzvanjajo v ušesih drgetaje izrečene besede. Besede, izrečene z zanosom in globokim spoštovanjem do tistega skromnega, česar smo bili deležni v številčnih družinah. V globoko duhovno notranjost je zapisano poslanstvo mame.

Mama. Bodi mama. Ti si luč, zavetje, sreča, ponos in vez neskončnega in lepega. Ti si edina in edinstvena, nekoč in danes.

Miroslav Lebar

Mama zate

Nocoj,
brez spanca.
Zamaknjen v otroštvu s teboj.
Za roko si me vodila,
mehko gladila lase.
Poljubov si mi pustila,
da vez med nama
nikoli ne umre.

Nocoj,
brez spanca.
Zbudil spomin na
lik sem tvoj.
Da v podobi srečam
vnovič tebe. Mama,
zlata si nocoj.

Nocoj,
s teboj nabiram
drobne cvetke. Solzice

nežne. Srce s čustvi že gori.
V svoji duši iščem vso lepoto.
To je vez ki nikoli ne zbledi.

Nocoj,
razkrite so vezi. Vsa
misel v nežnost je razlita.
Življenjaska vez med čustvi
bila je skrita, vpeta
med skrivnosti te moči.

Med pajčolani, zate
smeje se cvetlica.
Nežna, posuta z biseri,
na soncu jutranjih dobav.
Za tebe je danes, zala in krasna mama,
ljubezen, ki prisega na vez,
vez brez meja. Miro

Miroslav Lebar

Moja prababica in njenih 5 cvetov

Moja prababica Mankica naša,
v sredini 19. stoletja si se rodila
za 20. stoletje si svojega rodu cvetlice nasadila.

Mankica, dvakrat si se poročila,
zato je tvojega potomstva za mali bataljon,
razkropljenih po treh celinah.
Mnogi so šli v šole, drugi v uk,
nekaj za carje in kralje življenja so dali,
teh 5 cvetov pa so Kristusovi vojaki postali.

Ta prva cvetlica kot zvonček,
ki prvi prikuka iz zemlje,
se v selezijansko družbo je podala,
pa naši domovini bo božjo besedo oznanjevala.

Druga cvetlica kot vijolica plava,
ob Savi čredo je pasla,
se do zadnjih moči izmučila,
toda želja je bila,
da truplo pod narcisami spi
in poslušša šum Mure valov.

Tretja cvetlica kot šmarnica majska,
pod Pohorjem ovčice je pasla,
še zdaj med njimi živi,
čeravno mu z leti pohajajo moči.

Četrta cvetlica je kot orhideja,
ki najbolj diši in najlepši cvet ima,
se z misijonskim je križem na črno celino podala,
tam Jezusov nauk oznanja,
Črncem duševno in telesno lakoto blaži.

Peta cvetlica jesenska krizantema,
najmlajša cvetlica,
v domačih je lougih ostala,
toda prababica za tebe ne ve.

Prababica Mankica,
zdaj pa eno željo in prošnjo imam,
tudi jaz vnuka imam,
ki je tvoj štirikratni pravnik.
Priden fantiček se že okrog oltarja vrti,
ko župniku streže-, toda poklican še ni.
Če bi ti v nebesih Marijo in Jezusa prosila,
jaz pa na zemlji bi molil za to,
da fantiček poklican bi bil.

Mankica naša,
ti bi šesto cvetlico kot rdeč
nagelj na prsa dobila,
jaz pa najsrečnejši človek na svetu bi bil.
To so le sanje in srčne želje.
Dost modrovanja, dost besedi,
prababica, nisem šel v šole, niti v uk,
jaz sem tvoj samouk!

Lujzek Mlinaričev Bratonski

Angeli so še na zemlji

Nekega dne je dete vprašalo Boga: "Pravijo, da me boš jutri poslal na Zemljo? ...Toda, kako bom živel tam, tako majhen in nemočan?"

Bog mu je odvrnil: "Med mnogimi angelčki sem izbral enega zate!

Čakal te bo in skrbel zate!"

"Ampak ...," je reklo dete,

»...tu v nebesih ne delam drugega, kot pojem in se smehljam...to potrebujem, da sem lahko srečen..."

Bog mu odvrne: "Tvoj angelček bo pel zate vsak dan in ti boš čutil njegovo ljubezen in boš srečen!"

"In,« pravi dete,

"kako bom razumel, kaj mi ljudje govorijo, če ne poznam jezika, ki ga govorijo?"

"To bo lahko," mu pravi Bog. "Tvoj angelček ti bo govoril najlepše in najslajše besede, ki jih boš kdajkoli slišal,

...in z mnogo potrpljenja in skrbi te bo tvoj angelček naučil govoriti."

Dete se je zazrlo k Bogu rekoč:

"In kaj bom storil, ko bom hotel govoriti s teboj?"

Bog se je nasmehnil otroku rekoč:

"Tvoj angelček bo sklenil tvoje roke in te naučil moliti."

Dete mu reče: "Slišal sem, da so na Zemlji tudi slabi ljudje.

..kdo me bo ščitil?"

Bog je objel otroka preko ramen in mu dejal:

"Tvoj angelček te bo branil – četudi bo s tem ogrozil svoje življenje!"

Dete ga gleda in pravi: "Ampak vedno bom žalosten, ker te ne bom nikoli več videl!"

Bog objame otroka ...

"Tvoj angelček ti bo vedno govoril o meni in ti pokazal pot nazaj k meni, čeprav bom vedno ob tebi."

V tistem trenutku je bilo zelo mirno v Nebesih, a že je bilo mogoče slišati zvoke z Zemlje....

Dete je v naglici mehko vprašalo:

"O Bog, če moram sedaj oditi, prosim, povej mi ime mojega angelčka."

Bog mu odvrne: "Ime tvojega angelčka je nepomembno .... Enostavno ga boš klical... - MAMA!«

Vir: users.kiss.si/~kAsrepse/www.studiofaca.com/zabava/powerpoint/LittleAngels-Čudovit otroci.pps

OB PRAZNIKU VSEM MATERAM-MAMAM ISKRENE ČESTITKE!

Za Vas izbrala Lilijana Žižek

Božično-novoletna delavnica

V četrtek, 4. decembra 2008, je na OŠ Beltinci potekala ustvarjalna delavnica s kratkim kulturnim programom. Delavnico smo pripravili člani romskega tima OŠ Beltinci v sodelovanju z Zvezo Romov Slovenije, katere predsednik je Jožek Horvat – Muc, in z direktorico Ljudske univerze gospo Vesno Lassani.

Ravnateljica OŠ Beltinci, gospa Marica Horvat, je vse prisotne lepo pozdravila, jim izrekla dobrodošlico ter se zahvalila za sodelovanje. Sledil je kratek kulturni program, s katerim so se predstavili učenci različnih narodnosti in kultur.

S tem smo želeli poudariti predvsem to, da so vsi učenci na OŠ Beltincih, ne glede na njihovo narodnost in njihove navade, enaki in da imajo enake pravice do izobraževanja in nastopanja na šolskih prireditvah. Namen te delavnice je

bil predvsem druženje med učenci, starši in učitelji.

Ker delo romskega pomočnika temelji na izboljšanju vključevanja romskih otrok v vzgojo in izobraževanje, je naš namen izboljšati tudi sodelovanje s starši romskih učencev.

Priznati moram, da so me na OŠ Beltinci lepo sprejeli učenci, učitelji in starši romskih učencev. Slednji so to tudi pokazali s svojo udeležbo na delavnici, saj se je odzvalo veliko romskih staršev.

Druženje je potekalo v prazničnem vzdušju, ki je bilo zelo prijetno, saj smo vsi skupaj bili sproščeni. Izdelovali smo adventni koledar, kar je otroke še dodatno razveselilo.

Takšen način druženja je prijeten tako za učence kot za njihove starše, zato si prizadevamo za še več takšnih druženj, saj želimo, da bi starši imeli čim več stikov z učitelji in romskimi pomočniki njihovih otrok.

Samira Horvat,
romska pomočnica

V A B I L O

Spoštovani!

Uredniški odbor občinskega informativnega glasila Vas vljudno vabi k sodelovanju pri izdaji

2. ŠTEVILKE LITERARNEGA GLASILA RIJTAR

Vse, ki ustvarjate na umetniškem področju, lepo vabimo, da nam pošljete svoje prispevke na elektronski naslov: obcina@beltinci.si ali jih prinesete na prenosnem mediju (disketa ali CD) v tajništvo občinske uprave, Mladinska ul. 2, 9231 Beltinci najkasneje do 5. junija 2009.

Umetniški pozdrav!

Za uredniški odbor:
Jelka BREZNIK, l. r.

Za vse, ki imate za mladimi leti skomine,
preberite, odpotujite nazaj v otroške spomine...

Povabilo za pričakovanje božička

Bliža se Božička čas,
ko prišel bo spet med nas.
Da bomo ga lažje pričakali,
bomo v vrtcu mi prespali.
Disko ples v pižamah bo zabava,
pica dobra pa zakuska prava.
Če pa vmes bo še sladica kakšna,
to je dobra volja vaša.
V nedeljo, 21. 12. 2008, ob 19. uri
se dobimo,
dobro voljo s sabo prinesimo.

Le kako se v vrtcu spi,
radovedni smo zdaj mi...

Metka Sraka

Noč v vrtcu

Šestnajst pogumnežev se je zbralo,
odločilo se, da v vrtcu bo prespalo.
Še preden pa prišel je spanca čas,
nam nikakor ni bilo dolgčas.
Ko zvečer se v vrtcu četica je zbrala,
najprej na izlet v neznano
z lanternami se je podala.
Le kam pot nas je vodila?
V pravljično božični deželi smo pristali,
so domači prijazno nas obdali.
Božički takšni in drugačni,
na smučeh, sankah in lestvi,
vsi so z darili, vse polno je živali,
kaj o tem bi govorili.
Čudenju otroškemu ni konca ne kraja,
v soju tisočih lučk
zagledamo poleg vsega še
jaslice z Jezuškom iz raja.
Posladkani z bonboni nadaljevali
pot smo našo to, prepevali veselo smo.
Ko v vrtec smo se vrnili,
se z dobro pico pogostili,
Z Nejinim šampanjcem jo zalili.
Takrat začela se je fešta prava,
disko ples v pižamah, to divja je zabava.
In vsi, ki v disko ste nekoč hodili,

veste, da to napor je, kaj o tem bi govorili,
Palčka dva, ki smo ju zmotili,
z nami sta zarajala
in z dobro voljo nas obdajala.
Zdaj spanje v vrtcu je na sporedu.
Tete malo se bojijo, lučka ugasne,
upamo, da bo vse v najlepšem redu.
Ob polnoči sladko otroci so zaspali,
o Božičku in o domačih so sanjali.
Z dobro voljo zjutraj se prebujaajo,
spomine prijetne obujajo,
da v vrtcu lepo je ponoči prespati,
še posebej, če Božička želiš pričakati.
Zato ob koncu vprašanje za otroke naše:
Kakšne so za drugo leto želje vaše?
Ali želimo spet v vrtcu prespati,
v krogu prijateljev Božička pričakati?
Odgovor enoten naš se glasi:
Letos spet v vrtcu bomo prespali,
tudi silvestrovali, prijatelje medse povabili,
ki letos za ta korak se niso odločili.
Zato lepo povabljeni,
saj spomini iz vrtca niso nikoli pozabljeni.
Lepo nam je v naši hiški topline,
kjer rastemo, se veselimo,
v krogu prijateljev čas hitro nam mine.

Metka Sraka

Foto: Stanko Sraka

Božično-novoletni koncert policijskega orkestra v Beltincih

Na predvečer sv. Miklavža smo bili priča čudovitemu koncertu, ki je bil uvod v božično-novoletne praznike in se je odvijal v Kulturnem domu v Beltincih.

Policijski orkester, ki je v letu 2008 praznoval svojo šestdesetletnico, je s svojim neumornim in predanim delom tega večera vsem pokazal, da je res zelo uspešen, tako doma kot tudi v tujini. Ne gre zanemariti dejstva, da ga je slovenska vlada leta 1994 imenovala za uradni protokolarni orkester Republike Slovenije. Poleg državnih obveznosti prireja koncerte in nastope, sodeluje s tujimi in domačimi kulturnimi ustanovami ter priznanimi dirigenti in skladatelji. Gostoval je že v Makedoniji, Švici, Nemčiji, Italiji, Avstriji, Madžarski in Angliji. Izdal je kar tri zgoščenke in ta simfonični orkester, ki sedaj šteje približno 60 članov, si je pridobil sloves Policijskega orkestra vrhunske pihalne sestave.

Na slavnostnem koncertu tega večera sta sodelovala kot solista znana slovenska pevca: Irena Vrčkovnik in Matjaž Mrak. Irena Vrčkovnik, ki je leta 1991 stopila na samostojno glasbeno pot, je posnela kar sedem plošč, sodelovala je večkrat na dobrodelnih koncertih, uspešno je nastopala na vseh festivalih v Sloveniji, v

Irena Vrčkovnik, Matjaž Mrak in dirigent Miro Saje so navdušili vse prisotne.

zadnjem času pa piše pesmi za druge izvajalce in se posveča pedagoškemu delu, kjer vodi zbor Sonce. Matjaž Mrak je kot poklicni glasbenik v Policijskem orkestru solist klarinetist in tudi vokalni solist, poleg tega pa je član enega najboljših slovensko narodno-zabavnih ansamblov Štajerskih 7.

Pod taktirko priznanega dirigenta Mira Sajeta so zazvenele popularne skladbe: Feliz navidad, Silvestrski poljub, Naj vsak dan postane božič, Jingle bell rock, V zimski čudežni deželi..., ki so navdušile zbrano občinstvo. Miro Saje kot diplomirani dirigent (diplomiral je na Bratants Conservatoriumu v Tilburgu na Nizozemskem) sodeluje s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija, orkestrom ljubljanske Opere, Sloven-

skim orkestrom klarinetov, Slovenskim mladinskim pihalnim orkestrom. Je dirigent Pihalnega orkestra Krka, s katerim je osvojil številne nagrade doma in v tujini. Pridobil si je tudi štipendijo za nadaljnji študij v ZDA (North Texas). Potrebno je povedati še to, da je na mednarodnem tekmovanju pihalnih orkestrrov v Italiji osvojil prvo mesto kot najboljši dirigent.

Orkester je kakovost svoje interpretacije predstavil tudi s samostojnimi skladbami priznanih skladateljev Leonarda Bernsteina, Tschaikowsky, Alfreda Reeda, Leroya Andersona, Geromina Gimenezza, Johanna Straussa. Koncert je sproščeno povezovala Simona Cizar.

Lilijana Žižek

Opozorilne nalepke o nepravilnem ravnanju z mešanimi komunalnimi odpadki

Spoštovane občanke in občani!

V vsakem gospodinjstvu občansko nastaja večja količina mešanih komunalnih odpadkov kot pa je razpoložljiva velikost zabojnikov, ki jih imamo v gospodinjstvih v uporabi. Žal se pogosto dogaja, da

mešane komunalne odpadke občani odlagajo v svojih vrečah ob/na ali v odprti zabojnik za ostale odpadke (zabojnik črno-sive barve). To ravnanje ni pravilno, zato boste odslej namesto opozorilnih listov na teh vrečah našli nalepljeno opozorilno nalepko:

Obisk pri najstarejši občanki na Melincih

V zadnjih dneh pred prazniki, meseca decembra, je župan Milan Kerman skupaj z direktorjem občinske uprave, Venčeslavom Smodišem, obiskal na Melincih na njenem domu najstarejšo občanko, gospo Terezijo Hirci.

Pričakala nas je skupaj s svojo hčerko Julijano - obe sta nas tople sprejeli. V prijetni kuhinji smo poklepetali in moram priznati, da je gospa Terezija kljub visoki starosti še zelo čila, dobrega spomina, zdrava, vesela in radostna ženska, po kateri bi se vsak od nas moral zgledovati. Dočakati tako lepo starost-101 leto- ni kar tako in z velikim ponosom smo ji čestitali za osebni praznik ter ji ob bližajočih se praznikih zaželeli krepkega zdravja in še na mnoga leta. V upanju, da se drugo leto, na njen 102. rojstni dan, ponovno sreča-

Župan Milan Kerman z gospo Terezijo

mo, se ji je na licu zalesketal iskren nasmešek. Glede na to, koliko lepega nam je ob obisku znala povedati, sem trdno prepričana, da bo zagotovo tako.

Plemenitost in modrost, ki jo nosijo

v sebi ljudje, kot je gospa Terezija in ki so v življenju toliko doživeli in preživeli, je zavidljiva in spoštovanja vredna.

Lilijana Žižek

65 let skupnega življenja zakoncev Balažic iz Beltinec

Zadnji teden v mesecu januarju 2009 se je delegacija Občine Beltinci in KS Beltinci odpravila na dom družine Balažic k zakoncema Jožefu in Heleni, rojeni Fujs, ki sta prav te dni praznovala visok jubilej – 65. obletnico poroke. Zakonca Balažic živita sama na svojem domu na Ribiški poti 7 v Beltincih, v lepi, prijetni hiši, kjer sta nas tudi sprejela z velikim veseljem.

Po uvodnem sprejemu smo pogovor nadaljevali v njuni kuhinji ob prijetnem klepetu ter obujanju spominov na prehojeno skupno življenjsko pot in tako izvedeli marsikaj zanimivega. Kljub vsem križem, težavam in preprekam, ki jih vsakomur od nas nalaga življenje, sta zakonca Balažic ostala skupaj zavidljivih 65 let. V občini Beltinci smo na take jubileje lahko resnično ponosni, saj je obdržati in negovati zakon toliko let res nekaj edinstvenega.

Jožef in Helena sta že v častitljivi starosti, a neomajna v svojih dejanjih, neomajna v premagovanju težav, velika in modra v spoštovanju, zaupanju in ljubezni drug do drugega. Kar pa je tudi izredno pomembno, zdravje jima prav tako še zelo dobro služi.

Njuna družina je kar velika (njun sin, pa vnuki, pravnukinji), prijatelji in znanci – vsi so izredno ponosni nanju. Še vedno gresta skupaj k maši, na sprehode, ko je lepo vreme, prebirata revijo Družina, ki jo ima gospa Helena naročeno že od prve številke. Poročila sta se med drugo svetovno vojno, si ustvarila družino in živela mirno in zadovoljno vse do danes. O njunem bogatem skupnem življenju bi lahko napisali še marsikaj, izstopa pa njuna povezanost v ljubezni in razdajanju družini in drug drugemu, ki je temeljna vrednota in je zato vredna omembe.

Ob tem lepem jubileju sta od župa-

na Milana Kermana prejela listino Občine Beltinci ter darilo, čestitke pa jima je skupaj z darilom predal tudi predsednik KS Beltinci, Stanko Glavač. Razveselila sta se tudi cvetja, ki sta ga dobila ob tej priložnosti in takoj smo uganili, da imata rože izredno rada. V pogovoru z njima je čas, ki smo ga preživeli skupaj, minil kot bi trenil. Napolnila sta nas z veliko mero pozitivne energije, ki jo tudi sama nosita v sebi. Želimo jima še mnogo zdravih, zadovoljnih in srečnih skupnih let.

Lilijana Žižek

Zakonca Jožef in Helena Balažic

Sprejem pri županu občine Beltinci v beltinskem gradu

V mesecu decembru, pred božičnimi prazniki, smo se zbrali v dvorani beltinskega gradu na svečanem sprejemu doktorjev znanosti: dr. Hotimirja Tivadarja iz Lipovec, dr. Polonce Šek – Mertük iz Bratonec, dr. Štefana Bojneca iz Lipe in Ivana Maučeca – dobitnika priznanja Častni član NZS. Skupaj z gosti in povabljenimi smo se srečali z ljudmi, ki so zaznamovali naš domači prostor – Občino Beltinci in jo skupaj s svojimi uspehi ponesli širom domovine in tujine. Na sprejemu je bilo zelo slovesno, prijetno in nagrajenci so poleg praktičnih daril prejeli tudi znak Občine Beltinci. Za njihov doprinos k razvoju in prepoznavnosti naše občine se jim najlepše in iz srca zahvaljujemo in jim na njihovi nadaljnji življenjski poti želimo še mnogo ustvarjalnega uspeha in elana.

Dr. HOTIMIR TIVADAR (roj. 12. 7. 1975 v Mariboru, živel pretežno v Lipovcih – med počitnicami pri stari mami, starem atu in stricah v Dolenjem Boštanju v Posavju – do odhoda v Ljubljano 1993, hodil v Osnovno šolo v Beltincih, končal znameniti soboški Center, sedaj Gimnazija Murska Sobota)

Dr. Hotimir Tivadar se ukvarja predvsem z vprašanji govornega jezika in govora nasploh. Pri svojem pedagoškem delu na fakulteti se srečuje tudi s skladnjo, morfologijo in normativnostjo slovenskega jezika. Po diplomu leta 1998, za katero je prejel tudi študentsko Prešernovo nagrado Filozofske fakultete, se je zaposlil na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Leta 2003 je magistriral, leta 2008 pa doktoriral – mentorici na celotnem podiplomskem študiju sta bili red. prof. dr. Ada Vidovič Muha z ljubljanske univerze in red. prof. dr. Zdena Palková s praške Karlove univerze (Češka). Delo s študenti mu je v veliko zadovoljstvo. Je avtor več znanstvenih in strokovnih člankov doma in po svetu (glej <http://cobiss.izum.si/scripts/cobiss?ukaz=getid>). Sodeluje predvsem s fonetiki in jezikoslovci v slovanskem svetu (Praga, Torun, Zagreb, Ljubljana, Ki-

Nagrajenci občine Beltinci

Njihovo delo in dosedanje prehojeno pot pa Vam bomo predstavili na naslednjih straneh, kjer je vsak od njih tudi podrobno predstavljen.

1. dr. HOTIMIR TIVADAR
2. prof. dr. ŠTEFAN BOJNEC
3. dr. POLONCA ŠEK MERTÜK
4. IVAN MAUČEC

Zbrala in pripravila: Lilijana Žižek

jev ...). Posebej intenzivno se ukvarja z medijskim govorom in vlogo medijev – na podlagi analiz besedil govorcev RTV Slovenija je pripravil tako diplomsko nalogo kot tudi magistrsko delo in doktorsko disertacijo. Zadnjih 6 let tudi aktivno sodeluje pri izobraževanju govorcev nacionalne televizije in radia – med drugim je izobraževal tudi prekmurske govorce in urednike za romski program RTV Slovenija.

Že celo desetletje sodeluje pri govornem in slovničnem izobraževanju učiteljev iz Porabja, kar mu je v veliko zadovoljstvo, saj si lahko z njimi tudi kaj »poguči«. S Prekmurci vedno govori prekmursko, tako tudi s svojimi domačimi, prekmursko v zasebnem govornem položaju govori tudi z Nепреkmurci na območju Pomurja – seveda dokler se »razmimo«, potem govor prilagodi sporazumevanju. V javnosti načeloma nastopa v knjižni slovenščini, ker je tako sporazumevanje učinkovitejše – kar se da kakovosten knjižni jezik v javnem in uradnem govornem položaju priporoča tudi svojim študentom, učiteljem slovenščine ter tudi drugim govorcem. Predmetnost je tako bolj in lažje razu-

mljena. To pa nikakor ne pomeni, da se je potrebno svojega narečja sramovati – pomembno je, da želimo sproščeno, kakovostno knjižno govoriti. Narečno pa seveda v zasebnem in polzasebnem govornem položaju.

Zdaj pa malo bolj osebno ... Prelepega leta 2000 sem se poročil s čudovito žensko, z dr. farmacevtskih znanosti Andrijano, leta 2001 sva dobila enkratnega sina Ireneja, 2005 pa še prav tako izjemnega Fabijana. Živimo v Ljubljani, kjer nam je lepo. Sem ponosen stric 4-letnega nečaka Timoteja in enoletne Tinkare. Svoji družini, očetu Jožetu in mami Rozaliji ter bratu Gorazdu in svakinji Sonji, sem hvaležen za pomoč, potrpljenje, lepe trenutke, obenem pa sem ponosen na njih, ker vem, da so vsi enkratni in veliki ljudje ter strokovnjaki na svojem področju. Prav tako sem ponosen na svojo staro mamo, teto Silvo, mojo birmanko Natašo in Robija ter kumo Lujza. Pa na sosede in sovaščane, »Zvejrove, Jerebicove, Stankojove, Berendijašove, Ciganove ...« ... Zakaj vse to naštevam? Ker ne tako poredko dobim občutek, tudi iz besed znancev in prijateljev, da se Prekmurje premalo zaveda, koga in kaj ima, premalo se ceni svo-

je ljudi, ki pogosto morajo s trebuhom za kruhom stran od prekmurske ravnice ali pa ne dobijo (dobre) službe, priložnost in pretirano ter nezasluzeno bogastvo pa se daje nepravim ljudem. Prelepa in prebogata je naša ravnica, da bi bili revni, predvsem pa ne smemo biti nezadovoljni ... le

Prof. dr. ŠTEFAN BOJNEC. Rojen 24. decembra 1959. Leta 1982 je diplomiral na ljubljanski Ekonomski fakulteti, leta 1984 magistriral na Ekonomski fakulteti zagrebške univerze, leta 1988 pa je tudi doktoriral in si pridobil naslov doktor ekonomskih znanosti. Po doktoratu je dobil eno trimesečno in tri šestmesečne podoktorske štipendije Komisije Evropske skupnosti in EU za različne projekte, dvanajsmesečno štipendijo Univerze v Leuvenu v Belgiji ter več domačih podoktorskih in potovalnih štipendij v tujino. Opravil je tudi nekaj specializacij na različnih svetovnih univerzah: na University of California at Berkeley 1992-1993, University of Manchester 1993-1994, The Leuven Institute for Central and East European Studies 1992-1995, Institute of Agricultural Development in Central and Eastern Europe Halle 1998-2002, Katholieke Universiteit Leuven 1998-2002 ter INRA, Rennes, Francija 2006. Na skupnih projektih je sodeloval še z Univerzo v Bologni, Univerzo v Göttingenu, Univerzo v Londonu in z Ekonomskim inštitutom Madžarske akademije znanosti. Kandidat je tudi pridružen raziskovalec (Associated Researcher) na KU Leuven, LICOS Centre for Institutions and Economic Performance, Centre of Excellence. Njegovo znanstvenoraziskovalno in strokovno delo po bibliografskih kazalcih uspešnosti ga uvršča med vodilne ekonomiste v Sloveniji. Zaposlen je kot profesor na Fakulteti za management Koper pri Univerzi na Primorskem.

Dr. Štefan Bojnec je izredni profesor na Fakulteti za management Univerze na Primorskem. S svojim raziskovalnim delom, objavljenimi deli doma in v tujini ter s svojo strokovno in pedagoško dejavnostjo se uvršča med vodilne slovenske ekonomiste. Njegovo raziskovalno delo je razvejano in zajema več področij, zlasti pomembne pa so njegove raziskave in analize trženja, mednarodne trgovine, dinamike podjetij, dinamike delovne sile ter njegove raziskave in analize eko-

»fküper« je treba stopiti. In delati dobro. Naj to ne bo »štenkarjenje« ali »predga«, a tudi če bo kdo to »tak zeu«, naj bo. Moje misli niso zlonamerne, rad bi vam le povedal, da je Prekmurje lepo in da sem vesel »sin prekmurske ravnice«. In ponosen ter zadovoljen. Veselje in tudi

nomskih učinkov in značilnosti tranzicije v srednjeevropskih in vzhodnoevropskih državah. Seveda pa je treba opozoriti tudi na njegov celotni prispevek k razvoju ekonomske znanosti doma in v svetu. Znanstveno delo profesorja dr. Štefana Bojneca odlikujejo idejna in metodološka inovativnost ter visoka stopnja vključevanja ekonometrijskih metod zlasti pri raziskovanju dinamike podjetij, delovne sile in tržnih povezav. Njegovo znanstvenoraziskovalno delo ima tudi pomembne uporabne in razvojne učinke v gospodarstvu ter njegovi raziskovalni in pedagoški infrastrukturi v Sloveniji in tujini.

Po metodologiji ARRS (znanstvena dela - Z1 in Z2, podatki SICRIS) je doslej zbral kar 2252 točk. Njegova bibliografija obsega 535 enot, najpomembnejša znanstvena bibliografija pa obsega: 96 izvirnih znanstvenih člankov (od tega je bil kar pri 56 edini avtor), 5 preglednih znanstvenih člankov (pri 4 edini avtor), 132 objavljenih znanstvenih prispevkov na konferencah, 16 samostojnih znanstvenih sestavkov v monografijah (pri 10 edini avtor) in 8 znanstvenih monografij (pri 4 edini avtor).

Objavil je kar 41 končnih poročil o rezultatih raziskav. Od leta 2004 do danes je bil nosilec ali je sodeloval v temeljnih in aplikativnih projektih, ki jih je sofinancirala ARRS. Dr. Štefan Bojnec je organiziral tudi več mednarodnih in znanstvenih konferenc in je med drugim bil tudi: tehnični urednik in član uredniškega odbora Ekonomske revije (1989-1990), urednik monografije FAO, Rim (1997), član uredniških odborov revij Managing Global Transitions (2004-), Electronic Government (2007-), Studies in Agricultural Economics (2007-) ter international Journal of Sustainable Economy (2008-) kot tudi glavni urednik revije Management (2006-).

Dr. Štefan Bojnec je bil v času osamosvajanja Slovenije član vladnega strateškega sveta za oskrbo, član ožje skupine za pripravo strategije razvoja kmetijstva

svoje znanje želim deliti tudi z vami. Hvala vam. Neba in sonca je vedno dovolj za vse. Se še vidimo ...

*Vedno (bom ostal) vaš občan
in faran Hotimir Tivadar
iz 5. nadstropja Filozofske fakultete UL*

in koordinator priprav za odgovore Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na vprašalnik EU, v letih 1990 do 1996 pa je sodeloval v projektih slovenske vlade v okviru sodelovanja z OECD, CEFTA, EFTA, EU in bilaterale ter sodeloval v vladni komisiji za cene. Zelo široka je njegova strokovna dejavnost po drugih državah Evrope. Aktivno je vodil ali sodeloval v 25 raziskovalnih in svetovalnih projektih v Belgiji, Nemčiji, ZDA, Veliki Britaniji, Italiji, Bolgariji, Romuniji, Moldaviji, na Madžarskem, na Poljskem, na Kosovu, v Bosni in Hercegovini in na Hrvaškem, ki so jih financirali slovenski znanstveno-raziskovalni program, EU Komisija, Organizacija združenih narodov za prehrano in kmetijstvo FAO, Razvojni program Združenih narodov UNDP, Svetovna banka, OECD, GTZ Nemčija, Evropska agencija za obnovo in drugi donatorji. Dr. Štefan Bojnec je član številnih profesionalnih združenj: Chinese Economic Society, Agricultural Economics Society, Association for Marketing and Corporative Communications, International Society of Horticultural Science, Association for Comparative Economic Studies, International Association of Agricultural Economists, Network for Agricultural Policy Research and Development, International Association for Research of European Ideas, European Agricultural Economic Association in Združenje agrarnih ekonomistov Slovenije.

Iz bogatega repertoarja njegovega dela je izredno pomemben njegov prispevek k agrarni ekonomiji, kjer je 24. novembra 2008 prejel Zoisovo priznanje na področju ekonomije, ki mu ga je podelilo Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo in ki ga z njegovim znanstvenim in pedagoškim delom uvršča med vodilne slovenske ekonomiste.

Izredno pomembna pa je tudi njegova mednarodna pedagoška dejavnost. Skupaj je opravil 25 predavanj na univerzah v tujini. Leta 1997 je bil gostujoči učitelj na

Budapest University of Economics (sedaj Corvinus Univerza v Budimpešti), potem pa je imel večje število predavanj na University of California, Berkeley, USA, na University of Manchester, Velika Britanija, na University of Salford, Velika Britanija, na University of London, Velika Britanija, na Univerzi Halle, Nemčija, na Univerzi v Leuvenu, Belgija, in na Budapest Business School. Kot mednarodni trener v okviru Capacity Building for the Department of Agriculture, Forestry and Rural Development of UNMIK je v obdobju 2001-2002 v organizaciji FAO in Svetovne banke opravil intenzivna predavanja za vodilno osebje na področjih kmetijstva, gozdarstva, prehrane in ruralnega razvoja na Kosovu. Vsako leto se udeležuje tudi izmenjav profesorjev v okviru programa Socrates-Erasmus (Izmir, Turčija; Fakulteta za komercialo, gostinstvo in turizem v Budimpešti, Madžarska; Fakulteta za mednarodni ma-

Dr. POLONCA ŠEK MERTÜK. Polonca Šek Mertük (1975) živim v Bratonicah. Po diplomah dodiplomskega dvo-predmetnega študija iz slovenskega jezika s književnostjo in teologije na Pedagoški fakulteti v Mariboru sem se vpisala na podiplomski študij na slovensko jezikoslovje. Izdelala sem magistrsko delo z naslovom Raba trpnika v vzhodnoslovenskem knjižnem jeziku konec 18. in v prvi polovici 19. stoletja. V doktorski disertaciji z naslovom Raba trpnika v slovenskem knjižnem jeziku 19. stoletja sem poglobila in razširila jezikovna raziskovanja v zvezi z vprašanjem trpnika in njegove rabe v zgodovinskih besedilih slovenskega (knjižnega) jezika. V doktorski disertaciji sem predstavila pojmovanje trpnika v slovenski in tuji literaturi in podala pregled obravnave trpnika v slovnica slovenskega jezika od najstarejše (A. Bohorič, 1584) do najmlajše (J. Toporišič, 2000).

Slovenski slovnica trpniku v zgodovini slovenskega jezika načeloma niso bili naklonjeni, saj naj bi bila to oblika, nare-

nagement in poslovanje v Budimpešti, Madžarska; Londonska metropolitanska univerza, Velika Britanija). Vse to ga uvršča med najbolj aktivne slovenske pedagoge v tujini. Zanimljivo pa nikakor tudi ni dejstvo, da je v letu 2001-2007 objavil 1452 točk, njegova bibliografija obsega 348 enot in kar 17 znanstvenih člankov je objavljenih v revijah svetovnega slovesa. Odmevne so objave s področja mednarodne trgovine, dinamike podjetij in tranzicije v srednje in vzhodnoevropske države (področje ekonomike kmetijstva in mikroekonomske analize trgov kmetijsko-živilskih proizvodov, trga dela, produktivnosti in plač). Ta dela so pomembna za razvoj ekonomske znanosti v domačem in mednarodnem merilu. Dr. Štefan Bojnec jih je predstavil na številnih domačih in mednarodnih znanstvenih konferencah, v svojih predavanjih na diplomskem, podiplomskem in doktorskem študiju na Univerzi na Primorskem

jena po tujih vzorih. V doktorski disertaciji je dokazano, da ima trpni glagolski način poleg tvornika v slovenskem jeziku globoke korenine. Oba glagolska načina sta izpričana že v najstarejših ohranjenih zapisih slovenskega jezika – v Brižinskih spomenikih, v katerih trpnik ohranja značilnosti sistema iz stare cerkvene slovanščine. Raba trpnika se je v slovenskem jeziku kontinuirano nadaljevala tudi v srednjeveških rokopisih (Celovski oz. Rateški rokopis, Stiški rokopis, Kranjski rokopis oz. Kranjske prisege, Starogorski rokopis in Černjejski oz. Beneškoslovenski rokopis), od 16. stoletja pa tudi v knjižnem jeziku.

Jedro doktorske disertacije predstavlja proučevanje oblik in rabe trpnika s trpnim deležnikom na -n/-t in trpnika s se v izbranih besedilih slovenskega knjižnega jezika 19. stoletja. Raba trpnika je predstavljena po različnih kategorijah, s predstavitvijo osebkov, vršilca glagolskega dejanja, glagolskih časov, nedoločnika, glagolskih oblik in naklonov v trpniku.

ter na svojih predavanjih na gostovanjih na tujih univerzah in znanstveno-raziskovalnih središčih v tujini.

Med objavami izvornih znanstvenih člankov velja posebej izpostaviti objave v revijah s faktorjem vpliva, ki jih je bilo 17 v obdobju 2001-2007, pri čemer je pri 12 edini ali prvi avtor, medtem ko je pri dodatnih treh objavah soavtor s svojim doktorandom in s svojima mladima raziskovalcema. Te objave so s področij mednarodne trgovine, dinamike podjetij in dinamike delovne sile ter ekonomike v tranziciji, v katerih avtor analizira učinke tranzicijskih reform na trg dela, oblikovanje plač in produktivnost.

(Po povzetkih iz : Pomurski Vestnik, dec. 2008, internetna stran Ministrstva za šolstvo, internetna stran Fakultete za management, Koper)

Pripravila: Lilijana Žižek

Predstavljena analiza izbranega jezikovnega gradiva odstira pogled na rabo trpnega glagolskega načina v knjižnem jeziku 19. stoletja. Prikazuje različne oblike in pogostnost pojavljanja trpnika; oblike so razvrščene po posameznih skupnih značilnostih v skupine, upoštevajoč vse možne različice. V doktorski disertaciji je dokazano, da je bil trpnik kljub neprestanemu zavračanju slovenskih jezikoslovcev in vztrajnemu odsvetovanju njegove rabe v praksi še kako živ. Ob tvornem glagolskem načinu je bil, čeprav redkeje rabljen, povsem običajna skladijska izrazna oblika. Trpnik je izvorno slovenska (in slovan-ska) skladijska pretvorbena možnost, ki se je v slovenskem jeziku pojavljala od najstarejših ohranjenih zapisov.

Vse moje strokovno raziskovanje je usmerjeno v proučevanje zgodovine jezika, zlasti pa se posvečam vprašanju glagolskega načina in njegove rabe v izbranih besedilih slovenskega knjižnega jezika.

Zaposlena sem kot asistentka na Pedagoški fakulteti v Mariboru, na Oddelku za razredni pouk. Svoje pedagoške obveznosti izvajam v obliki vaj s študenti prvih letnikov razrednega pouka in predšolske vzgoje, kjer pa se ukvarjamo z vprašanji sodobnega knjižnega jezika, kot so naglaševanje, pravopis in frazeologija.

Polonca Šek Mertük

MALI RIJTAR

IVAN MAUČEC. Ivan Maučec je rojen 04.04.1937 v Gančanih in je vaščan Beltinec, bil pa je tudi dolgoletni učitelj tehnike, fizike, prometa in računalništva na OŠ Beltinci. Na bogato delo na področju nogometa kažejo številna priznanja: priznanje Zveze nogometnih trenerjev Slovenije-2004, častni član Zveze nogometnih trenerjev Slovenije -1998, plaketa NZS-1995, plaketa NZ Jugoslavije-1987, plaketa NZS Slovenije-1983, TKZ Murska Sobota, posebno priznanje za mali nogomet-1983. Neumoren je bil pri delu na področju športa z mladimi in člani, kjer je bil poudarek predvsem na vzgoji, kjer se je izoblikovala celotna osebnost posameznika. Ivan Maučec je bil tudi dolgoletni vodja Društva za varstvo in vzgojo ptic Slavček Beltinci, je vodja kvarteta Slavček Beltinci, poje pa v različnih zborih v KS Gančani in KS Beltinci. Na področju tehnike in prometa v času službovanja na OŠ Beltinci so dobili njegovi učenci pod njegovo taktirko ok. 250 pokalov in drugih nagrad. Leta 1999 je izdal pesmarico Stare pesmi za novo tisočletje, leta 2000 pesmarico »Stare pesmi - Kak so inda« ter leta 2001 knjigo »Ptice pevke v Pomurju«. Ivan Maučec izhaja iz športne družine Maučec. V slovenskem prostoru sta z bratom Ferijem skupaj ustvarjala zgodovino slovenskega nogometa. Že kot aktivni igralec se je uveljavljal predvsem kot napadalec in izrazit strelca v vseh slovenskih ligaških tekmovanjih. Svojo športno pot je začel kot igralec v mladinskem pogonu takratnega nogometnega kluba Mura iz Murske Sobotice in jo pozneje nadaljeval v članskih vrstah istoimenskega kluba, kjer je dokazoval razkošni talent odličnega strelca, saj je v svoji bogati športni karieri dosegel preko 350 zadetkov v različnih slovenskih ligaških tekmovanjih. Član NK Mura je bil dolgih 8 let. Kariero je potem nadaljeval pri NK Beltinka, ki pa je imel za pogoj zaposlitev na OŠ Beltinci. V beltinskem klubu je igral celih 10 let. Bil je strah in trepet takratnih vratarjev, saj je v pomurski ligi v eni sezoni dosegel 50 zadetkov. V takratni 2. slovenski nogometni ligi je bil vsa leta igranja tudi najboljši strelca lige. Že pred zaključkom aktivnega igranja se je vključil v trenersko delo, treniral je namreč pionirje in kadete iz Beltinec, ki so se uvrstili v finalna tekmovanja v slovenskem merilu. Uradno je postal

trener leta 1973, ko je uspešno opravil seminar za inštruktorja nogometa (licenca C), 1977 pa še izpite za trenerja in leto pozneje še diplomu za pridobitev naziva Trener I. razreda, takratni najvišji amaterski naziv. Prevzel je delo s podmladkom nogometnega kluba Mura in z njimi prebil kar dolgih 7 let. Ob mladincih je treniral tudi katede in z njimi dvakrat igral finale slovenskega tekmovanja. Mladinska ekipa Mure je pod njegovo taktirko vedno predstavljala vrh slovenske nogometne lige. Eno leto je prebil tudi na klopi kot trener članske vrste istoimenskega kluba, vendar pa je zaradi objektivnih razlogov (bolezni v družini) moral zapustiti vodenje le-te. Svojo trenersko pot je nadaljeval v Beltincih, kjer se je prvenstveno posvetil delu z mladimi in njihovi vzgoji. Pedagoški pristop in predano delo ni prispevalo samo k vidnim rezultatom v mlajših kategorijah, saj je Ivan Maučec vzgojil marsikateriga igralca, ki je pozneje predstavljal steber ekip, ki so igralce v 1. nogometni ligi. Kot predan športni delavec je istočasno treniral še člansko vrsto istoimenskega nogometnega kluba (v devetih letih 7 prvih mest in dve drugi). Ekipo Potrošnika (prej Beltinka) je zelo uspešno vodil v 2. ligi 5 let, kjer je vzgojil nekaj odličnih nogometašev. Sedem igralcev je zelo uspešno zastopalo barve NK Mura. Kot trenerja so ga opazili tudi v vrstah NZS in ga vključili kot trenerja mladinske nogometne selekcije, kjer je bil sedem let velika opora takratnemu selektorju Danilu Popivodi. Ivan Maučec je bil trener 10 mladih iz vrst NK Mura, pozneje pa še 4 mladincev iz vrst Potrošnika. Nekaj let je v slovenskem tekmovalnem merilu vodil tudi selekcijo Pomurja (mladinci in člani). S svojim pedagoškim delom je zaoral ledino pomurskega nogometa in vzgojil veliko število odličnih in poštenih nogometašev. Med njimi danes najdemo veliko trenerjev, ki sledijo njegovim nogometnim vizijam. Ivan Maučec deluje že vrsto let v organih NZS. Kot neutruđen športni delavec vodi območno trenersko organizacijo že dobrih 35 let, kjer vsako leto organizirajo izpopolnjevalne in licenčne seminarje. Njihovo delo je tudi vzpodbuda pri izobraževanju in šolanju za pridobitev naziva trener v različnih kategorijah. Trenerska organizacija ZNT Murska Sobota ima v svojih vrstah 18 trenerjev z nazivom PRO, 22 z nazivom A, 50 z nazi-

vom B in 40 z nazivom C. 35 let je bil član UO ZNTS, trenutno pa deluje kot njihov podpredsednik že svoj tretji mandat. Ivan Maučec deluje tudi v UO MNZ Murska Sobota. Do sedaj je prejel: medaljo NZS (1983), plaketo TKS M.Sobota, posebno priznanje-mali nogomet, plaketo FSJ (1987), plaketo NZS (1995), častni član ZNTS (1998), priznanje ob 50. letnici ZNTS (1998), leta 2008 pa je postal ČASTNI ČLAN NZS.

V času službovanja na OŠ Beltinci je zelo uspešno vodil prometni in tehnični krožek. Beltinski prometniki so takrat celih 35 let kraljevali v Pomurju (»Kaj veš o prometu« in »Mladi prometnik«), dobili preko 120 pokalov v Sloveniji, kjer so bili večkrat prvaki. V takratni Jugoslaviji so bili vselej na vrhu. Prvi je uvedel pionirsko prometno službo, ki je vsako jutro poskrbela za varen prihod v šolo, ob ekskurzijah pa za varno pot. Mladi prometniki so kot prvaki severovzhodne Slovenije v tekmovanju »Kolo z motorjem« bili sedemkrat prvaki in dobili kot nagrado dve motorni kolesi. Kot mentor je prejel zlato, srebro in bronasto značko, posebno priznanje Ministrstva za notranje zadeve Slovenije ter več priznanj Avto moto društva Štefan Kovač Murska Sobota za vsestransko delo na področju prometa za pomembne uspehe pri zagotavljanju varnosti. Na področju tehnike: brodomodelarji (letala A1 in A2, rakete, zmaji), lisičarji, mladi traktoristi so vsako leto osvojili po 8 pokalov in bili večkrat republiški prvaki (MČ in zmaji). Na zveznem področju (v Jugoslaviji) so vselej zasedali vidna mesta. Kot mentor je bil 3 leta proglašen za najboljšega mentorja Pomurja. Prejel je 2 pokala in več priznanj Zveze za tehnično kulturo Slovenije. Za svoje zelo uspešno pedagoško delo v šoli je prejel nagrado in priznanje prosvetnih delavcev Zavoda za šolstvo in šport Murska Sobota (1992). V Društvu za varstvo in vzgojo ptic »Slavček« Beltinci, katerega je vodil preko 30 let, je osvojil preko 300 prvih, drugih in tretjih mest na meddruštvenem, republiškem, društvenem in državnem nivoju. Organiziral je dve republiški prvenstvi ptic, 20 let pa so prirejali »Ftijičje gostovanje« v občini in okolici, s katerim so prikazovali stare običaje v humorju, besedi in pesmi. Prirejali so tudi »Slavčkovno noč«, kjer

so se poslovili od ptic selivk, se jim zahvalili za njihovo poslanstvo, ki ga opravljajo skozi celo leto, želeli so jim srečno pot v južne kraje in spomladi srečno vrnitev. Vsako leto so ob »risalih« organizirali poslušanje ptičjega petja ponoči in v jutranjih urah. Od DVVP Slovenije je gospod Ivan Maučec prejel srebrni in bronasti znak. Kot pevec je 22 let pel v

moškem komornem zboru, 15 let poje v cerkvenem in sedaj v moškem pevskem zboru v Gančanih. 12 let poje v kvartetu Slavček, s katerim so posneli 2 CD-ja z ljudskimi in zborovskimi skladbami. 7 let je bil tudi predsednik SZDL Gančani in za svoje vsestransko delo prejel Titovo priznanje – medaljo dela. Dva mandata je v šoli vodil sindikat (8 let) in

1987 prejel srebrni znak Sindikata Slovenije. Bil je predsednik SLO za Občino Beltinci in komandir TO (teritorialne obrambe)- občinski vod Beltinci, kjer je za uspešno opravljeno funkcijo prejel PRIZNANJE TO Slovenije.

Po povzetku nagrajenca pripravila Lilijana Žižek

Zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov za občino Beltinci

Občina Beltinci na področju ravnanja z odpadki vsako leto stopa korak za korakom na poti okolju prijaznejšega obnašanja. Izgradnja zbirnega centra je zelo pomembna pridobitev za Občino Beltinci, ki je tudi investitor gradnje.

Lokalni zbirni center je ograjen asfaltiran plato, na katerem je nameščenih sedem kontejnerjev za ločeno zbiranje naslednjih odpadkov:

- papir in lepenka,
- steklo,
- plastika,
- kovine,
- les,
- električna in elektronska oprema,
- kosovni odpadki.

V centru zbiramo še oblačila, odpadna jedilna olja in maščobe ter barve, črnila, lepila in smole, ki ne vsebujejo nevarnih snovi.

Delovni čas zbirnega centra je:

PONEDELJEK:

popoldan OD 14.00 DO 18.00 ure

SREDA IN ČETRTEK:

dopoldan OD 10.00 DO 14.00 ure

Delovni čas se bo prilagajal potrebam občanov, zato vas pozivamo, da sodeluje-

te pri oblikovanju delovnega časa centra.

Zbirni center se nahaja pri čistilni napravi v Beltincih.

Vsa gospodinjstva v občini Beltinci so s tem pridobila možnost, da odpadke pripeljejo v zbirni center in jih oddajo oziroma sortirajo v določene kontejnerje.

Oddaja odpadkov je brezplačna za gospodinjstva. Odpadkov pravnih subjektov v zbirnem centru v Beltincih ne sprejemamo. Prav tako ne sprejemamo nesortiranih smeti, ki sodijo med »OSTALE ODPADKE« in jih moramo odlagati v črno-sive kante.

Zbirni center je izgrajen v skladu z določili Odredbe o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami (Uradni list RS, št.21/2001).

Zbirni center je prvič odprl svoja vra-

ta v ponedeljek, 8.12.2008. V treh mesecih je bilo zbranih 139,5 m³ vseh frakcij.

V tabeli so prikazane zbrane količine po posameznih frakcijah v mesecu decembru 2008, januarju 2009 in februarju 2009.

Z vestnim sortiranjem odpadkov v vseh gospodinjstvih in njihovim oddajanjem v zbirni center bomo veliko prispeval k bolj čistemu okolju, saj odpadkov ne bomo metali več v naravo.

Količina oddanih frakcij v zbirnem centru se iz meseca v mesec povečuje, kar kaže na to, da smo na dobri poti.

*Alenka Maroša,
medobčinska inšpektorica*

Mesec	Papir (v m ³)	Steklo (v m ³)	Plastika (v m ³)	Kovine (v m ³)	Les (v m ³)	elek.op. (v m ³)	kos.odp. (v m ³)	Oblačila (v m ³)	SKUPAJ (v m ³)
Dec. 08	6,6	2,2	13,3	1,9	0,5	4,6	10,2	0	39,3
Jan. 09	8,3	2,2	13,6	0,4	0	3,8	12,3	0	40,6
Feb. 09	7,8	1,4	19	5,4	1,5	2,1	22,4	0	59,6
Skupaj	22,7	5,8	45,9	7,7	2	10,5	44,9	0	139,5

Odpadno jedilno olje je koristen odpadek

V sklopu projekta PROBIO Razvojna agencija Sinergija in Univerza Maribor, Fakulteta za kmetijstvo, promovirata proizvodnjo in porabo biodizla v Pomurju. Projekt PROBIO sofinancira Evropska unija preko Programa IEE (Inteligentna energija za Evropo).

Biodizel se lahko proizvaja tudi iz odpadnih jedilnih olj, zato smo vsodelovanju s podjetjem Saubermacher&Komunala organizirali nagradno igro: »ODPADNO OLJE JE KORISTEN ODPADEK«, kjer zbiramo odpadno jedilno olje za proizvo-

dno biodizla. Nagradna igra poteka od 16. februarja 2009 do 30. maja 2009. Na sedežu RA Sinergija v Martjancih 36 lahko prejmete posodo za zbiranje odpadnega jedilnega olja in dobite vse informacije o lokacijah, terminih in kontaktnih osebah za zbiranje odpadnega jedilnega olja. Le-to bo potekalo v Martjancih, Beltincih, Dokležovju, Motvarjevcih in Gornjih Črncih.

Za 5 litrov zbranega odpadnega jedilnega olja boste dobili 1 liter rastlinskega olja. Poskrbeli pa smo tudi za lepe nagra-

de za vse tiste, ki bodo zbrali največ litrov odpadnega rastlinskega olja. Glavna nagrada je kolo, kot okolju prijazno transportno sredstvo. Ostale nagrade so posode za ločeno zbiranje odpadkov v gospodinjstvih, aparati za peko kruha in teflonske ponve. Nagrajenci bodo objavljeni v mesecu juniju 2009 in sicer na spletni strani RA Sinergija: www.ra-sinergija.si in spletni strani projekta PROBIO: www.probio-project.com.

Vabimo vse občane občine Beltinci, da se pridružite nagradni igri zbiranja odpadnega jedilnega olja in s tem prispevate k zmanjšanju toplogrednih plinov v vaši občini.

Intelligent Energy Europe

Oddajanje komunalnih odpadkov iz gospodinjstev

a. NAVODILA ZA LOČENO ZBI-RANJE ODPADKOV

Povzročitelji komunalnih odpadkov morajo nastale komunalne odpadke ločevati že na njihovem izvoru. Med seboj ne smejo mešati ločenih in nevarnih frakcij ter kosovnih odpadkov v zabojnikih za mešane komunalne odpadke (zabojnik sivo-črne barve). S takšnim ravnanjem jim ostane za oddajanje manjša količina mešanih komunalnih odpadkov.

Na dan prevzema mešanih komunalnih odpadkov morajo povzročitelji zagotoviti, da so zabojniki in vrečke, ki so namenjene oddajanju le-teh, dostavljeni na prevzemno mesto še pred začetkom našega delovnega časa, to je najpozneje do 6. ure zjutraj na dan odvoza. Po izpraznitvi morajo povzročitelji sami zagotoviti, da zabojnike namestijo nazaj na svoje zbirno mesto. V primeru, da zabojniki do navedene ure niso na prevzemnem mestu, ampak se nahajajo na primer za ograjo na dvorišču, jih ne moremo in ne smemo izprazniti.

Povzročitelji mešanih komunalnih odpadkov ne smejo odlagati le-teh ob ali na zabojnike ali jih prepuščati v vrečkah, ki niso namenjene oddajanju teh odpad-

kov. V primeru občasno večjih količin odpadkov ali zaradi nedostopnosti specialnega vozila za odvoz odpadkov si morajo povzročitelji zagotoviti zadostno število vrečk za zbiranje mešanih komunalnih odpadkov, ki jih lahko kupijo na sedežu podjetja Saubermacher&Komunala ali pri vozniku na dan zbiranja odpadkov v njihovem naselju. Vrečke, ki se nahajajo ob ali na zabojniku, morajo imeti napis Saubermacher&Komunala, ki pobiralcem daje vedeti, da je plačana dodatna storitev odvoza dodatne količine odpadkov. Vrečk brez napisa Saubermacher&Komunala naše podjetje ni dolžno prevzeti. Pokrovi zabojnikov, ki se nahajajo na prevzemnem mestu, morajo biti popolnoma zaprti. V primeru, da imajo uporabniki vedno večje količine odpadkov kot grede v zaprti zabojnik priporočamo, da si priskrbijo večji ali dodatni zabojnik za oddajanje ostalih odpadkov, torej sivo-črni zabojnik.

b. ZBIRNI CENTER

Ločenemu zbiranju komunalnih odpadkov so namenjeni tudi zbirni centri, kjer lahko občani brezplačno ločeno od-

dajo papir, steklo, kovine, plastiko, les, kosovne odpadke, električno in elektronsko opremo, jedilno olje ter uporabna oblačila in obutev. Na vse uporabnike apeliramo, da v večji meri ločujejo komunalne odpadke že na samem izvoru, torej v gospodinjstvu, saj bomo na ta način industriji vrnili večjo količino dragocenih sekundarnih surovin in vsaj delno razbremenili odlagališča odpadkov.

Zbirni center za občane občine Beltinci se nahaja ob čistilni napravi v Beltincih. V njem lahko občani ločene frakcije oddajo ob ponedeljkih med 14.00 in 18.00 uro, ob sredah med 10.00 in 14.00 uro ter ob četrtek med 10.00 in 14.00 uro.

Upamo, da bomo z navedenimi nasveti vsaj delno pripomogli k zmanjšanju nevarnosti pri zbiranju in odvozu mešanih komunalnih odpadkov ter k večji uporabi zbirnega centra za ločeno zbiranje frakcij in s tem pomagali naravi ter hkrati prispevali k večjemu zadovoljstvu uporabnikov naših storitev. Če imate vprašanja, obiščite podjetje Saubermacher&Komunala, Kopalniška ulica 2, Murska Sobota ali pokličite na telefonsko številko 521-37-20.

Saubermacher
&
Komunala

Zbiranje odpadnih plastenk od vrat do vrat

Odpadki postajajo vse bolj pomemben ekološki, družbeni in ekonomski problem sodobnih družb, saj se njihove količine povečujejo vzporedno z ekonomsko rastjo. V Sloveniji se na eni strani pojavljajo vse večje količine embalažnih materialov, na drugi strani pa ne dosegamo želenega zajema embalažnih materialov oziroma ločeno zbranih sekundarnih surovin.

Podjetje Saubermacher&Komunala je predstavilo idejno zasnovo pilotnega projekta »ZBIranJE PLASTENK PO SISTEMU OD VRAT DO VRAT« z namenom rešiti problematiko ločenega zbiranja embalažnih materialov, doseči ponovno uporabo oz. recikliranje odpadkov, zmanjšati pritisk na zbirna mesta za zbiranje ločeno zbranih frakcij in ozavešiti prebivalstvo.

Predlagana rešitev predvideva zbiranje plastenk po gospodinjstvih v 12 občinah, kjer Saubermacher-Komunala izvaja gospodarsko javno službo zbiranja in odvoza odpadkov. Vsako gospodinjstvo, ki je vključeno v organizirani odvoz komunalnih odpadkov v Občini Beltinci, bo prejelo mesečno po dve vrečki za zbiranje

PET plastenk. Dodatne vrečke bo mogoče kupiti na sedežu podjetja Saubermacher-Komunala Murska Sobota. Vrečke se bodo po gospodinjstvih pobirale enkrat mesečno, skladno z urnikom, ki ga bodo prejela vsa gospodinjstva.

Splošni cilji projekta so:

- ločeno zbiranje na mestu nastanka in njihova ponovna uporaba,
- snovna predelava plastenk,
- zmanjšati količino odloženih odpadkov,
- zmanjšanje količin plastike na zbirnih mestih,
- dvig kakovosti bivanja,
- osveščanje javnosti o gospodarnem ravnanju z odpadki.

Občina Beltinci je prva izmed 12 občin, ki bo v mesecu aprilu 2009 začela z zbiranjem plastenk od vrat do vrat. Poskusni projekt zbiranja bo predvidoma trajal od 1.4.2009 pa do 31.3.2010. Vsako gospodinjstvo v občini Beltinci, ki je vključeno v organizirani odvoz komunalnih odpadkov, bo na mesec prejelo 2 vreči, kar pomeni 24 vreč na leto. Vreče bodo prozorne in jih bodo omenjena gospodinjstva prejela v poskusnem obdobju brezplačno. Stroške poskusnega zbiranja krije Občina Beltinci.

Do konca meseca marca 2009 se bo razdelilo 12 vreč za prvih 6 mesecev. Pri-

ložena bodo navodila in urnik pobiranja vreč. Preostalih 12 vreč se bo razdelilo v mesecu avgustu in septembru.

SISTEM ZBIranJA:

Neuporabne PLASTENKE IZPRANITI, STISNITI IN ODLOŽITI V NAMENSKO VREČO, le-te pa na dan zbiranja odložiti k zabojniku za zbiranje ostalih odpadkov.

V primeru, da občani ne bodo dosledno upoštevali navodil za sortiranje, ki jih je izdelal izvajalec gospodarske javne službe, le-ta vreč ne bo prevzel, na vrečo pa bo nalepil rdečo nalepko, ki bo označevala, ali so v vreči neustrezne vsebine ali da so plastenke v neustrezni vreči.

Nadzor nad izvajanjem in pravilnim ločevanjem plastenk na izvoru bo opravljala medobčinska inšpektorica. Globa za nepravilno odlaganje odpadkov je za fizične osebe 84 €, kar določa Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v Občini Beltinci (Ur.l. RS, št. 52/01 in 46/06).

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Saubermacher-Komunalo, Podjetje za odstranjevanje odpadkov, d.o.o., Kopališka ul. 2, 9000 Murska Sobota, na tel. št. 02 521 37 20, od ponedeljka do petka med 7.00 in 15.00 uro.

*Alenka Maroša,
medobčinska inšpektorica*

Krožek ročnih del v Beltincih je obrodil sadove!

Udeleženske krožka smo se sestajale enkrat tedensko v prostorih Gasilskega doma v Beltincih po dve uri, v času od začetka decembra 2008 do konca marca 2009. Bilo nas je 14 skupaj z mentorico krožka, pod okriljem TD Beltinci.

Izpod pridnih rok vseh udeleženk so nastali prečudoviti izdelki, katere si lahko ogledate v **izložbenem oknu trgovine Mercator Beltinci** in sicer skupno kar 55 izdelkov. Razstava bo na ogled **do 19. aprila 2009**.

Udeleženske so se zelo zavzele za delo in tako tudi mene zelo zaposlile, saj sem morala vse vzorce ročno prerisovati.

Razstavljeni izdelki.

Toda to sem delala z veseljem kajti veznine so zelo lepo uspele.

V to delo smo vsi skupaj vložili veliko truda, potrpežljivosti, veselja in končno

zadovoljstvo je bilo na strani vseh.

Upravičeno sem ponosna na vse izdelke in upam, da to mnenje delite z mano.

Anica Crnkovič

Center VŽU Pomurje

Temeljno poslanstvo Razvojne agencije Sinergija je pospeševanje razvoja podjetništva ter vzpodbujanje in koordinacija gospodarskega in duhovnega razvoja prebivalstva na podeželju.

Razvojna agencija Sinergija nadaljuje z izvajanjem aktivnosti v okviru Centra VŽU Pomurje, ki jih je kot CVŽU Prekmurja začela izvajati že v letu 2005.

Točke VŽU so odprto učno okolje, ki omogočajo dostop do vseživljenjskega učenja s posredovanjem informacij in nasvetov o različnih izobraževalnih možnostih in poklicnem svetovanju.

Točke VŽU so namenjene prebivalcem, ki živijo na širšem območju delovanja točk, v vseh občinah razvojnega partnerstva 'Sinergija'. Zagotavljajo možnosti za informiranje, svetovanje, usposabljanje in izobraževanje v vseh življenjskih obdobjih, ne glede na starost, spol, izobrazbo in oddaljenost od središč.

Posamezna točka VŽU 'Sinergija' je mobilno, učno delovno mesto, opremljeno s sodobno informacijsko in komunikacijsko tehnologijo, ki ponuja:

- kvalitetno informiranje in svetovanje s področja usposabljanja in izobraževanja odraslih;
- izdelavo osebnega izobraževalnega načrta in svetovanje glede možnosti za zaposlitev;
- brezplačen dostop do informacijsko komunikacijske tehnologije;
- glede na interes posameznikov, se zbirajo potrebe za organizirano:
  - usposabljanje brezposelnih za uspešen nastop na trgu dela,
  - delavnice za uspešno učenje,
  - usposabljanje za sonaravno in trajnostno bivanje ter delovanje v lokalnem okolju,
  - računalniško usposabljanje,
  - ali druge teme glede na interes uporabnikov.
- samostojno učenje, tudi z mentorsko podporo:
  - uporabe informacijsko komunikacijske tehnologije,
  - tujih jezikov, z multimedijsko podporo in dostopom do interneta,
  - e-učenje z e-gradivi za samostojno učenje,
  - učenje različnih gradiv, ki izboljša-

jo zaposlitvene možnosti.

- premagovanje administrativnih ovir (pisanje prošenj ipd.).

Lokacije in urnik delovanja Točk VŽU »Sinergija«

TVŽU Martjanci

Lokacija: v prostorih Razvojne agencije Sinergija, v Martjancih 36, Bistra hiša.

Točka je odprta vsako drugo in četrto sredo v mesecu, od 8.00 – 11.30 ure;

(*) Ta točka je sicer strankam dostopna vsak delovni dan v okviru obratovalnega časa RA Sinergija !

TVŽU Puconci

Lokacija: v prostorih občinske stavbe Občine Puconci, v Puconcih 80;

Točka je odprta vsak prvi in tretji torek v mesecu, od 8.00 – 11.30 ure;

TVŽU Beltinci

Lokacija: v prostorih občinske stavbe Občine Beltinci, v Beltincih, Mladinska ul. 2;

Točka je odprta vsako prvo in tretjo sredo v mesecu, od 13.00–16:30 ure;

TVŽU Kuzma

Lokacija: v prostorih občinske stavbe Občine Kuzma, Kuzma 60c;

Točka je odprta: vsak drugi in četrti torek v mesecu, od 12.00 – 15.30 ure.

Vse točke VŽU »Sinergija« vam ponujajo celotne vsebine, ki se izvajajo v okviru Centra VŽU. Na točkah bodo skozi celotno obdobje projekta potekala različna usposabljanja in delavnice, zato spremljajte aktualne objave na lokacijah točk in spletni strani projekta www.cvzupomurje.si. V kolikor se izpostavi dodatna potreba po specifičnih usposabljanjih oziroma delavnicah, jih bomo poskušali zagotoviti, zato ne odlašajte s predlogi!

Za vse informacije smo vam na razpolago na spodaj navedenih kontaktih:

E-pošta: cvzu@ra-sinergija.si

Telefon: (02) 538 16 63

Faks: (02) 538 13 55

Splet: www.ra-sinergija.si

Energetski dnevi

Promocija trajnostne uporabe energije v vsakdanjem življenju

Konec leta 2008 so pilotne občine pri projektu MODEL organizirale Občinske inteligentne energetske dni (MIED) s ciljem povečanja osveščenosti svojih občanov o aktivnostih na področju trajnostne uporabe energije.

Pomembno je dejstvo, da obstaja v lokalnih skupnostih komuniciranje z občani, ki ima pomembno vlogo tudi pri projektu MODEL. Organizacija in izvedba energetske dni je eden izmed rezultatov projekta, kjer pilotne občine zasledujejo in strmijo za izboljšanjem kvalitete življenja občanov preko preprostih napotkov o varčevanju z energijo v vsakdanjem življenju.

Izvedene so bili naslednji energetske dni v pilotnih občinah:

Moravske Toplice:

1. Predstavitve primera dobre prakse – energetske učinkovite stavbe Bistra Hiša Martjanci, kjer je bila prikazana predstavitve na temo, kako lahko z ustrezno rekonstrukcijo (s poudarkom na OVE in URE) spremenimo staro stavbo iz 18. stoletja v energetske trajnostno poslovno stavbo z istočasnim upoštevanjem spomeniške zaščite pri obnovi. Sledil je ogled in vodena predstavitve stavbe Bistra Hiša.

2. Energetske dni v vrtcu Moravske Toplice, kjer so vzgojiteljice otrokom preko igre predstavile in pojasnile pojma obnovljivi viri energije in učinkovita raba energije. Otroci so barvali pobarvanke in risali na teme OVE in URE, ogledali so si risanko in interaktivni prikaz o preprostih korakih pri varčevanju z energijo in varovanju okolja. Vrtec je obiskalo tudi PGD Moravske Toplice, ki je organiziralo praktične vaje in predavanja za otroke o učinkoviti rabi električne energije in vode, tako doma kot v vrtcu. Na podlagi teh aktivnosti je nastal posnetek otroške oddaje »Biba buba baja«, ki je bil predvajan na radiu Murski val.

Velenje: Energetski dan na Fakulteti za energetiko je bil izveden v sklopu delavnice »Trajnostni energetske menedžment v lokalnih skupnostih«. Delav-

nica je bila namenjena študentom, s poudarkom na pomembni vlogi energetskih menedžerjev pri energetskem načrtovanju in upravljanju v lokalnih skupnostih, tako pri pripravi kot pri izvajanju občinske energetske zasnove. V okviru delavnice je bila podana predstavitev »IR termodiagnosticiranje stavb« s prikazom delovanja IR-termovizijske kamere.

Cankova in Puconci: V okviru energetski dni na osnovnih šolah Cankova in Puconci je glavna ideja temeljila na predavanju s temo »Varčevanje z energijo v gospodinjstvih v vsakdanjem življenju«. Predstavljeni in pojasnjeni so bili pristopi, ki pomagajo zmanjšati porabo energije in toplotne izgube, v nekaterih primerih tudi za eno tretjino, kar znižuje stroške v gospodinjstvih ter številne negativne ekološke vplive. Veliko zanima

Intelligent Energy Europa

nja je bilo tudi ob demonstraciji delovanja IR-termovizijske kamere.

Koristi energetskih dnevov: Po zaključku aktivnosti je bilo ponovno potrjeno, da je take vsebine, kot so bile izvedene v vrtcu, šolah in na fakulteti, smiselno širiti in izvajati tudi še drugje.

V okviru Evropskega tedna trajnostne energije 9. februarja 2009 v Bruslju, bodo zmagovalci tekmovanja v kategoriji Najboljši občinski inteligentni energetski dan na slovesni podelitvi projekta

MODEL prijele prestižne nagrade. Držimo pesti za naše kandidate!

Organizacijo energetskih dnevov sta podprla nacionalni koordinator projekta MODEL v Sloveniji Razvojnica Agencija Sinergija, Lokalna energetska agencija Pomurje in koordinator projekta francoska agencija Energie-Cités.

Več o energetskih dnevih na www.energymodel.eu/spip.php?rubrique77.

Larisa Lovrenčec

Beltinci ... za lepši in bogatejši kraj ...

DELOVNI POSVET RAZVOJNE PRILOŽNOSTI NA TURISTIČNEM IN KULTURNEM PODROČJU V KRAJU BELTINCI (kratek povzetek)

Zavod za turizem in kulturo Beltinci (v nadaljevanju: zavod) je v četrtek, 19.02.2009, v sejni sobi Občine Beltinci sklical delovni posvet na temo Razvojnica priložnosti na turističnem in kulturnem področju v kraju Beltinci.

Namen delovnega posveta je bil zbrati in evidentirati razvojne potenciale, zanimive ideje, pobude in predloge za spodbujanje razvoja turistične in kulturne dejavnosti v kraju Beltinci, določiti prioritete izvedbene aktivnosti ter tako pridobiti osnovo za pripravo celovitega projekta »Za lepši in bogatejši kraj Beltinci«.

Na delovni posvet so bili vabljeni: župan Občine Beltinci Milan Kerman, predsednik KS Beltinci Stanko Glavač, člani upravnega odbora zavoda, občinski svetniki iz Beltincev, vsa društva iz KS Beltinci, posamezniki, ki že aktivno delujejo na področju kulture in turizma. Preko lokalne televizije - kanala K3- pa so bili na posvet vabljeni tudi vsi krajanje KS Beltinci.

Na posvetu je sodelovalo skupaj 23 udeležencev, ki so izrazili veliko zadovoljstvo nad sklicem posveta.

Skupne ugotovitve in predlogi

Aktivnosti za ureditev turistične infrastrukture in polepšanje kraja

- postavitve pozdravnih tabel na vstopnih mestih (x 2)
- postavitve smerokazov in označevalnih tabel za znamenitosti v kraju (informacije, grad, stalna razstava, cerkev, kolesarske poti, igrišče ...) (Aktivnosti že pripravlja ZTK Beltinci.)
- označitev sakralnih objektov in objektov kulturne dediščine
- ureditev cvetličnih nasadov na javnih površinah, ob javnih zgradbah, mostičkih idr. mestih
- postavitve kolesarske točke – postojanke (pokriti prostor z mizo, klopmi, koši, stojali za kolesa, informacijami ...)
- postavitve spomenika kolesu s tablico (Aktivnost že pripravlja Društvo »Dimek«.)

Promocijske aktivnosti

- priprava promocijske brošure ali zloženke o kraju
- priprava razglednic o kraju
- izdaja nove monografije (g. Peter Šraj)
- prenovitev spletnih strani Beltincev

Prireditvena dejavnost (prireditve, ki jih je potrebno ohraniti in kakovostno izboljšati)

- pustovanje v Beltincih
- silvestrovanje na prostem v Beltincih
- Markovo senje
- jouzefovanje

Dokumentacije, projektna gradiva

- priprava projektne dokumentacije za izgradnjo prekmurske hiše ter določitev lokacije (pobuda KUD-a Beltinci)
- priprava Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v Občini Beltinci (pripravi Zavod za varstvo kulturne dediščine Maribor)

Ustvarjanje turistične in kulturne ponudbe

- ureditev kovačije (ponujena nam je celotna oprema za kovačijo)
- priprave na postavitve etnološke zbirke (v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem M.Sobota) – ponujeno nam je veliko materiala za zbirko
- ureditev kmečke tržnice (prostor pri banki)
- stalna razstava vseh narodnih noš, ki so kdaj nastopale na folklornem festivalu

Turistični produkti in področja

- rekreativni turizem (celovita ureditev

parka za rekreacijo in šport s klopami, napisi, prenova športnih objektov, ureditev kampa, zagraditev celotnega parka ...)

- pravljična poroka v gradu (vožnja s kočijo, program)
- mladinski turizem
- ribolovni turizem
- kulinarika, značilna prehrana, tekmovanja v pripravljaju prekmurskih jedi
- spominkarstvo (značilne obrti, reprezentativni spominek – pozvačin ...)

Aktivnosti, povezane z gradom in parkom

- ustanovitev civilne iniciative za ohranitev gradu in parka v lasti Občine Beltinci (oz. uvrstitev med kulturne spomenike državnega pomena)

- V torek, 17. februarja 2009, je na pobudo širše skupine občanov bila ustanovljena Civilna iniciativa Beltinci (CIB) za ohranitev beltinskega gradu s parkom v lasti lokalne skupnosti. Ustanovni zbor je za svoje delovanje imenoval odbor CIB in njenega predstavnika, Boštjana Rousa.
- ureditev parka (park propada, drevesa se odstranjujejo in jih nihče ponovno ne zasaja)
- Drevesa bi bilo potrebno zavarovati, ker v njih gnezdi tudi redke vrste ptic (male uharice, pegasta sova). Park bi bilo potrebno dosajevati z avtohtonimi drevesi.

Spominska obeležja in proslave

- državna proslava ob združitvi Prek-

- murja z matičnim narodom v Beltincih (ob okroglih obletnicah), letos 90 let
- postavitve spomenika – obeležja taboru v Beltincih (17. avgust 1919)
- 100. letnica rojstva dr. Vilka Novaka – priprava prireditve s postavitvijo spomenika, razstave in simpozija (ponatis Slovarja beltinskega prekmurskega govora)
- obeležje poplave (1965)

Projekti v pripravi in izvedbi

- ustanovitev in vzpostavitev Mladinskega centra v občini Beltinci
- izdaja knjige in postavitve razstave o bandah (razvoj glasbe na področju občine Beltinci)

ZTK Beltinci

Ela HORVAT, v.d. direktorice

Bilateralna študijska izmenjava v Bratislavi ali Ko te v tujini pričakata vankiš in poplon

(Odziv na uvodnik Jelke Breznik in poziv Alojza Srake v decembrski izdaji Maloga rijtara)

Ravno minevajo dobra štiri leta, odkar sem se odločila za študijsko izmenjavo na Slovaškem in slaba tri leta od vrnitve od tam. Zanimanje za Slovaško se je začelo med študijem slovenščine. V študijskem programu smo imeli tudi lektorate slovenskih tujih jezikov in priznati moram, da je bila moja prva izbira (izbirali smo lahko med približno desetimi jeziki) ruščina, nato hrvaščina in šele nazadnje slovaščina. Vendar pa je ravno slovaščina pri meni pustila največji vtis in vzbudila največje zanimanje. K temu je prispevala tudi ekskurzija na Slovaško, kjer sem se prvič seznanila s pristno slovaško kulturo – gledališčem, knjigami, kulinariko ... Tako sva s sošolko nekaj časa razmišljali, da bi izpopolnili svoje znanje na poletni šoli slovaškega jezika, ki poteka vsako leto avgusta v Bratislavi, na koncu pa nama je bilo ponujena osem-mesečna študijska izmenjava. Sošolka je še malo skeptično razmišljala, moja odločitev pa je brez pomisleka padla ravno na brucovanju prve generacije slovakistov. Seveda

mi je uspelo nagovoriti tudi sošolko, ki pa je sklenila, da ji polovična izmenjava zadoštuje. Kakšen teden pozneje sva začeli zbirati potrebna dokazila in potrdila in urejati dokumente. Pri pridobivanju priporočil nama je prijazno pomagal tudi rojak, asist. dr. Hotimir Tivadar, zaposlen na oddelku za slavistiko in oddelku za slovenistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Po urejeni birokraciji naju je čakalo polletno čakanje na odgovor in uspešno dokončanje letnika.

Čas do napovedanega datuma odhoda konec septembra je minil zelo hitro. Slovo od domačih, obljuba, da se vidimo do božiča in že smo se z nabitim avtom odpravili na že znano pot, vendar pa brez konkretnjših predstav, kaj nas vse čaka na cilju in kako se bo celotna izmenjava odvijala. Nastanili so naju v simpatičen apartma zadnjega, desetega nadstropja enega izmed boljših študentskih domov v mestu. Tam so bili nastanjeni skoraj vsi tuji študenti, ki so bili na kakršnikoli (Socrates Erasmus, Ceepus, bilateralni ...) izmenjavi in marsikateri, zlasti tisti iz držav zahodne Evrope, se je prijel za glavo, ko je zagledal, kje bo preživel naslednje mesece. Meni pa je novo stanovanje predstavljalo udoben in prijeten izziv, konec koncev sta me na postelji pričakala »vankiš« in »poplon«, tako jima pravijo namreč tudi tam (vankuš, paplon). Triposteljna soba je bila ogromna, še posebej, ko so se v sobo zraven vselile štiri Portugalke in prestavile eno posteljo k sebi. Za dodatno udobje je poskrbel velik balkon, ki smo ga večkrat uporabljali tudi kot nadomestilo za premajhen hladilnik. Kmalu smo se novo naseljeni študentje začeli spoznavati, komunikacija

pa je večinoma potekala v angleščini, s študenti, ki so se prav tako učili slovaško, pa v slovaškem jeziku. Drugi študenti so prihajali s cele Evrope, najbolj številčni in glasni so bili Portugalci, sledili so Italijani, Poljaki, Nemci, Francozi, Španci, Finci, Litvanci, Madžari, Romuni, Rusi, Turki, Bolgari, Belgijci, Hrvati in še kdo bi se lahko našel. Takšno multikulturno okolje je poskrbelo za zanimivo in veselo preživljanje prostega časa, ki smo ga imeli na pretek.

Do fakultet smo se večinoma prevažali s tramvajem, drugače pa ima Bratislava zelo razvit mestni promet, vozijo namreč še trolejbusi na elektriko in avtobusi. Prometne povezave so pogoste in dobre, edino prometne nesreče lahko celotni promet na določenem mestu za nekaj časa popolnoma ustavijo, kar se je neredko tudi dogajalo. Tudi cene prevozov so zelo ugodne, npr. tridesetminutna vozovnica (na Slovaškem imajo drugačen način obračunavanja mestnih voženj, glede na čas, ne pa na število voženj oziroma prestopanj) je takrat stala približno pol evra. Filozofska fakulteta je le ena izmed trinajstih Univerze Komenského, študij pa poteka po t. i. bolonjskem sistemu (3+2). V Bratislavi je nekaj deset univerz in večina jih ima še nekaj fakultet; za primerjavo – na Slovenskem so trenutno tri javne univerze, ljubljanska, mariborska in primorska. Na fakulteti sem večinoma obiskovala predavanja slovaščine kot tujega jezika, ki so obsegala vaje iz slovnice, bogatenje besedišča, spoznavanje slovaške in drugih kultur, prava, realije. Predmete drugih smeri smo študenti lahko obiskovali po lastnem izboru in na srečo nas pri tem ni nihče oviral ali ome-

jeval. Ravno takrat so tudi odprli prenovljeno in bogato univerzitetno knjižnico, kjer imajo tudi veliko slovenskih (starejših) del, npr. originalen izvod Dalmatinske Biblije. Knjige so na Slovaškem izredno poceni in vsebinsko precej kvalitetne, pa naj gre za leposlovje, prevode, priročnike, slovarje ali strokovno študijsko literaturo, zato se ponavadi vsakič vračam od tam s kupom novih knjig. Na splošno se kvaliteta kaže na vseh kulturnih področjih: gledališču, filmu, glasbi, operi, ohranjanju ljudskega in zgodovinskega izročila, vstopnine pa so minimalne, čeprav je tudi res, da so slovaški dohodki v povprečju nižji od slovenskih in da se razmere ob uvedbi evra z letošnjim januarjem spreminjajo. Ena privlačnejših slovaških stvari je kulinarika. Ena najbolj priljubljenih pijač je pivo, kateere pitje je bolj običajno od kave. Nacionalna alkoholna pijača je »borovička« ali po naše brinjevo žganje, zeliščna pijača pa Demánovka, ki je podobna češki Bechevovki, dobi pa se v grenki in sladki varianti. Zelo priljubljena so tudi vina. Najbolj priljubljena – in to samo med Slovaki – slovaška brezalkoholna pijača pa je Kofola, nekaj podobnega kot naša Cockta. Meni najljubših jedi je kar nekaj; odlično pripravljena gos in gosja jetra, značilna slovaška zeljna juha s pikantno salamo in suhimi slivami, t. i. dimnikarski cmoki, ki napolnjeni s sadjem, povaljani v maku in prelit z nekakšno vanilijevo kremo, dobijo pa se v krožeči restavraciji na televizijskem stolpu Kamzik, od koder se vidi celotna Bratislava. Glavno ponudbo domače slovaške hrane ima restavracija in pivnica Slovak pub, ki je hkrati eno izmed najpomembnejših študentskih zbirališč. Slovak pub ima svojo biokmetijo, kjer na okolju prijazen način pridelujejo živila, iz katerih jedi nato ponujajo na jedilnem listu. Ena glavnih specialitet sta česnova juha v izdolbeni večji okrogli žemlji in »bryndzove halušky«, to so ene vrste krompirjeve testenine z ovčjim sirom in slanino. Prehranjevanje študentov poteka večinoma v študentskih menzah, ki jih je v Bratislavi le nekaj in so odprte le kakšne tri ure v času kosila. Izjema je menza pri študentskem domu, saj so tam ponujali tudi večerjo. Na jedilniku je bil najpogosteje ocvrt sir in krompirček s tatarsko omako, kar je postalo kmalu predmet šale tujih študentov. Sprejeti pa nikakor nismo mogli sladkane solate, ponavadi je bila zeljnata ali kumarična.

Kulinarične specialitete drugih držav pa smo spoznavali ob večernih druženjih v študentskem domu. Vsake toliko časa smo

Pogled z balkona v smeri proti mestni četrti Dubravka v Bratislavi

Foto: Nina Peterka

pripravili tematski večer in določen narod je pripravil pogostitev. Slovenci smo se izkazali s kuhanim vinom, najbolj pa je ponavadi teknila portugalska ocvrta jed iz polenovke. Mladi in vsi željni zabave imajo veliko možnosti, kjer se lahko zabavajo: od komercialnih velikih diskotek pa vse do manjših alternativnih klubov.

Še najmanj stikov smo imeli s Slovaki samimi, najbrž tudi po lastni krivdi. Vseeno pa lahko povem, da so prijazni, dobrodušni in pridni ljudje, a se pri njih in njihovem uradovanju še vedno poznajo sledi komunizma in socializma, ki sta imela zaradi sodelovanja s Sovjetsko zvezo velik vpliv na slovaško prebivalstvo in njihovo življenje. Ravno tako kot Slovenci so obremenjeni z zgodovino in svojim osamosvajanjem.

Geografsko je Slovaška približno dvakrat večja od Slovenije, Bratislava pa od Ljubljane. Center Bratislave je urejen in turistično priljubljen, na obrobju pa ostajajo velika siva blokovska naselja. Zanimivo je opazovati, kako se je Bratislava v zadnjih štirih letih spremenila, veliko se gradi in ureja na novo, še posebej za tiste z globljimi žepi. Glede na bogato slovaško zgodovino so privlačna in poučna tudi potovanja po Slovaški. Obiskala sem nekaj mest, podeželje pa me je spomnilo na domače Prekmurje, še bolj pa na madžarsko podeželje. Tako kot Prekmurci so bili tudi Slovaki dolgo pod madžarsko upravo in oblastjo, kar je pustilo pozitivne in negativne posledice. Na Slovaškem je danes še vedno veliko Madžarov, nekateri Slovaki pa nad tem niso najbolj navdušeni.

Moje študijsko bivanje na Slovaškem se je končalo maja leta 2006. V tem času sem pridobila veliko znanja, izkušenj, samostoj-

nosti, novih poznanstev in prijateljstev, s katerimi smo v stiku še danes. Po lastnih izkušnjah bi vsakomur priporočala bivanje v tujini, pa naj bo kratkotrajno ali dolgotrajno, v času šolanja ali kdaj pozneje. Se pa zavedam, da to največkrat ni mogoče. Sama sem tam preživela z nekaj manj kot 150 evri na mesec, kolikor sem prejemale njihove štipendije in s tem denarjem pokrivala vse stroške: stanovanje, hrano, prevoz, študij, zabavo. Nekaj denarja (približno 500 evrov) pa sem imela prihranjenega od prej. Tako študijska izmenjava ni vedno povezana z velikimi stroški, seveda pa je vse odvisno tudi od posameznikovih navad in razvad.

Že ko sem nekaj časa študirala v Ljubljani, je svet postal manjši in bolj dosegljiv, po izkušnji v Bratislavi, ki je vsega 300 kilometrov iz Prekmurja, pa je svet le nekaj korakov oddaljen od nas (čeprav mi to trenutno ne pomaga pri iskanju službe). Najlepša pri tem pa so vračanja domov, kar ima zdaj še večji čar. Veliko stvari bi še lahko naštevala, a bi potem nastal cel roman. Na Slovaško sem se vračala vsaj enkrat letno. Nazadnje je bil obisk povezan z dokončanjem diplome, ki obravnava prekmurske protestantske pisce v Bratislavi, saj v Licejski knjižnici še vedno hranijo njihova dela. Sodelovanje s prijaznimi slovaškimi bibliotekarkami in pregledovanje in fotografiranje arhiva je privedlo do nekaj do zdaj prezrtih spoznanj in odkritij.

Naj dodam še, da izmenjave in diplome ne bi bilo brez mentorja, izrednega profesorja na slovakistiki, Andreja Rozmana. Zasluži si še posebno zahvalo za vso podporo in pomoč, ki jo nesebično in »pietetično« daje svojim študentom.

Nina Peterka

Poročilo o skladnosti pitne vode za leto 2008

Kot upravljavec vodovodnega sistema Občine Beltinci smo skladno s 34. členom Pravilnika o pitni vodi, Ur.list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06 in 92/06 (v nadaljevanju: Pravilnik) pripravili letno poročilo, v katerem vse uporabnike, oskrbovane s pitno vodo iz zajetja Hraščica, seznanjamo o rezultatih nadzora nad skladnostjo pitne vode v letu 2008. Letno poročilo o skladnosti pitne vode predstavlja pregled rezultatov laboratorijskega preskušanja parametrov pitne vode, ki se je v letu 2008 izvajalo v okviru notranjega nadzora in državnega monitoringa. Rezultati parametrov pitne vode se vrednotijo glede na mejne vrednosti v Pravilniku. Vzorec pitne vode je neskladen, če eden ali več parametrov presega mejne vrednosti.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode izvajamo v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo Murska Sobota, medtem ko državni monitoring zagotavlja Ministrstvo za zdravje RS, vodi in izvaja pa ga Inštitut za varovanje zdravja RS skupaj z območnimi zavodi za zdravstveno varstvo.

Rezultati notranjega nadzora. V notranjem nadzoru smo skladnost pitne vode ugotavljali za vzorce, odvzete na vodnem viru v črpališču Hraščica in pri uporabnikih na omrežju. Skupno je bilo v letu 2008 odvzetih 37 vzorcev, od tega 27 za mikrobiološka in 10 za kemijska preizkušanja. Od vzorcev za mikrobiološka preizkušanja je bil 1 vzorec neskladen zaradi povečanega števila kolonij pri 37 °C. Od vzorcev, odvzetih za kemijska preskušanja, so bili neskladni 3 vzorci in sicer 1 vzorec zaradi prenizke pH, v 2 vzorcih pa je bila povečana vsebnost pesticida metolaklor ESA, ki je bil izmerjen v koncentraciji 0,29 µg/L in 0,26 µg/L (normativ: 0,1 µg/L).

Rezultati državnega monitoringa. V okviru državnega monitoringa se skladnost pitne vode ugotavlja za vzorce, odvzete na pipi uporabnika. Za mikrobiološka preskušanja je bilo v letu 2008 odvzetih skupno 14 vzorcev pitne vode, od katerih sta bila 2 vzorca neskladna zaradi povečanega števila kolonij pri 22 °C

in 37 °C. Oba neskladna vzorca sta bila odvzeta na pipi istega uporabnika, vzrok za neskladnost je bil v hišnem omrežju in odpravljen s spiranjem omrežja. V državnem monitoringu je bilo odvzetih še 14 vzorcev pitne vode za kemijska preskušanja in sicer 12 vzorcev za redna kemijska preskušanja ter 2 vzorca za občasna kemijska preskušanja. Neskladnost je bila ugotovljena pri 2 vzorcih za občasna kemijska preskušanja, ki sta bila odvzeta istega dne, vendar na različnih pipah uporabnikov. V obeh primerih je pitna voda vsebovala povečane vsebnosti pesticida metolaklor ESA, ki je bil izmerjen v koncentracijah 0,33 µg/L in 0,32 µg/L.

ZZV Murska Sobota je v zvezi z neskladnostjo pitne vode pri parametru število kolonij pri 22 °C in 37 °C, ki je bila v obeh primerih nadzora ugotovljena na pipi istega uporabnika, podal naslednjo obrazložitev:

»Število kolonij pri 22 °C in 37 °C zajema bakterije, ki so lahko v vodi prisotne kot normalna flora. Število kolonij pri 37 °C nam pomaga pri oceni, ali bi lahko šlo tudi za bakterije fekalnega porekla. Vsako povečanje v številu bakterij je lahko zgodnji pokazatelj motenj kjerkoli v celotnem sistemu za oskrbo s pitno vodo. Podatka nam pomenita izhodišče za oceno stanja sistema. Sprememba števila kolonij pri 22 °C in presežena mejna vrednost števila kolonij pri 37 °C kaže na učinkovitost postopkov priprave vode, na razmnoževanje bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, naknadnega vdora bakterij v sistem po pripravi vode itd.. Te bakterije nimajo velikega zdravstvenega pomena in ne predstavljajo tveganja za zdravje ljudi.«

V lanskem letu je bila v pitni vodi iz občinskega vodovoda Beltinci ugotovljena povečana vsebnost pesticida metolaklor ESA. Prisotnost metolaklor ESA v pitni vodi je posledica rabe pesticidnih pripravkov na osnovi metolaklor na kmetijskih površinah. Ti pripravki, ki se praviloma uporabljajo za zatiranje enoletnih plevelov na poljih s koruzo, kot herbicidno aktivno snov vsebujejo S-metolaklor, katerega glavna razgradna produkta sta metolaklor ESA in metolaklor OXA.

Ker se metolaklor in njegovi razgradni produkti pojavljajo tudi v drugih vodovodnih sistemih na območju Pomurja, smo

se upravljavci vodovodnih sistemov v Pomurju dogovorili, da skupaj pristopimo k izdelavi »ocene tveganja« za zdravje ljudi zaradi prisotnosti metolaklor in razgradnih produktov v pitni vodi. Zaključek iz »ocene tveganja« je naslednji:

»Glede na do sedaj znane toksikološke podatke o vplivu metolaklor, S-metolaklor in metabolitov metolaklor ESA in metolaklor OXA na zdravje ljudi ter glede na razpoložljive podatke o koncentracijah teh spojin v pitni vodi občinskega vodovoda Beltinci se ocenjuje, da izmerjene koncentracije na pipi uporabnika ali črpališču in posledični vnosi v organizem v primeru oskrbe s pitno vodo na območju, ki ga oskrbuje upravljavec Komunala, javno komunalno podjetje Beltinci d.o.o., ne predstavljajo tveganja za zdravje, vključno z malimi otroci in dojenčki in s tem pomembnega javno zdravstvenega problema, saj vnos, ob upoštevanju najvišjih izmerjenih koncentracijah na pipi uporabnika ali črpališču in izračunu vnosa metolaklor, S-metolaklor in metabolitov metolaklor ESA in metolaklor OXA preko vode, v skladu s metodologijo WHO ne preseže 10 % TDI. Ne glede na to, upravljalcu vodovodnega sistema priporočamo nadaljnje spremljanje kakovosti pitne vode na pipi glede vsebnosti navedenih spojin in izvajanje ukrepov za zmanjšanje njihove vsebnosti na vrednosti, določene s Pravilnikom o pitni vodi (Ur. list RS, 19/04, 35/04, 26/06 in 92/06).«

Celotno »oceno tveganja«, ki jo je izdelal Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, si uporabniki lahko preberete na občinski spletni strani www.obcina.si. Na tej strani poleg ocene tveganja objavljamo tudi »zapisnik sestanka upravljalcev« v zvezi s problematiko pesticidov v pitni vodi in tudi podrobnejše letno poročilo o skladnosti pitne vode. Uporabniki si lahko vse rezultate preskušanj vzorcev pitne vode ogledate na sedežu podjetja Komunala Beltinci d.o.o.. Uporabnikom tudi priporočamo, da si več o posameznih parametrih pitne vode in razne druge vsebine na temo pitna voda preberejo na spletni strani Inštituta za varovanje zdravja RS: <http://www.ivz.si/index.php?akcija=kategorija&k=28>.

Janez Senica,
direktor JKP Komunala Beltinci d.o.o.

Visoki obisk v občini Beltinci

V soboto, 10. januarja 2009, je ZTK Beltinci v sodelovanju s Popotniškim združenjem Slovenije pripravil srečanje z njeno ekscelenco veleposlanico Kube Normo Giococheo Estenez v Beltincih.

Veleposlanica je v Sloveniji spoznava la nevladne organizacije, s katerimi bi bilo možno sodelovanje med državama v prihodnosti. Posebna želja veleposlanice pa je bila srečanje na ravni lokalne skupnosti. Še posebej je bila navdušena ob obisku v občini Beltincih, kjer jo je sprejel tudi župan Milan Kerman.

Na delovnem razgovoru je bilo izpostavljeno možno sodelovanje predvsem na kulturnem področju (Folklorni festival v Beltincih, Svetovni sejem domače obrti na Kubi). V okviru obiska občine Beltinci si je veleposlanica ogledala do-

Župan Občine Beltinci Milan Kerman in njena ekscelenca veleposlanica Kube Norma Giococheo Estenez v prijetnem razgovoru v Beltincih.

mačo obrt pletenje slamnatih izdelkov v Lipovcih in ponudbo izletniške točke Otok ljubezni v Ižakovcih.

Ob zaključku obiska je veleposlanica

izrazila veliko mero hvaležnosti za pripravljene sprejem v občini Beltinci.

Elica Horvat

Vilko Novak

Sto let bo minilo, odkar je bil 27. aprila v obrtniško-kmečki družini v Beltincih rojen Vilko Novak, slavist in etnolog. Poleg znanstvenega in pedagoškega dela na omenjenih področjih, pedagoškega predvsem za področje etnologije izrazilo zaslužnega dela, se je ukvarjal tudi s širše jezikoslovnimi in kulturno zgodovinskimi raziskovanjem. Ta radovedna, znanja željna pot se je začela že v zgodnjih letih.

Po njegovih besedah naj bi jima z bratom življenjsko pot določila skrb ujca v Bogojini, kjer so nekaj časa živeli. Omenjeni ujec je po osvoboditvi Prekmurja l. 1919 poleg dnevnikov naročil tudi Dom in svet ter znanstveno revijo Čas ter s tem omogočil, da se je Novak že kot dijak soboške realne gimnazije seznanil z različnimi pisci in literarno kritiko. Tako so bili opazni njegovi nameni za resno delo že v gimnazijskih letih, predvsem v prevajanju odlomkov del francoskih pisateljev iz srbohrvaških francoskih čitank ter prevodu razprave Avgusta Pavla Odprta ognjišča v kuhinjah rabskih Slovencev iz madžarščine. Vendar je Novak za svoji prvi resnejši objavi štel kasnejša prispevka Božič v Slovenski krajini (ka-

kor so takrat imenovali Prekmurje), ki ga je objavil na pobudo Stanka Vurnika v Slovencu ter Poročilo o madžarski zgodovini sombothelske škofije (v katero je sodilo tudi Prekmurje) v Časopisu za zgodovino in narodopisje, objavljenima 31. leta, ko je že študiral slavistiko na Univerzi v Ljubljani. Zadnje omenjeno je eno izmed del, vezanih na posredniško in prevajalsko vlogo med madžarskimi in slovenskimi etnološkimi, jezikoslovnimi, zgodovinskimi ter ostalimi raziskovalnimi izsledki. A iz Novakovega opusa mnogo močnejše izstopata dve skrajno pomembni podobno posredniški vlogi. Prva se kaže v približevanju slabo poznane Prekmurja ostali Sloveniji, druga pa v seznanjanju širše javnosti z izsledki raziskovalnega dela. Prva je torej vezana na objave razprav, prevodov, ocen, bibliografij v strokovnih in znanstvenih publikacijah, sem lahko šteje mo tudi prispevke za leksikone in atlase, druga pa je vezana na tisk, po katerem je posegalo večje število ljudi, kamor lahko prištevamo objave prispevkov, ki so seznanjali predvsem s starejšimi pisci, prekmurskimi knjigami in raziskovalci v lokalnih letnih in tedenskih tiskih.

Med študijem se je Novak srečal s profesorji, ki so bili med začetniki slo-

venističnega študija v Ljubljani, Karlom Oštirjem, Franom Ramovšem, Rajkom Nahtigalom ter Francetom Kidričem. Slednji mu je bil najbližji, saj se je takrat Novak tudi sam začel ukvarjati s staro (prekmursko) literaturo, Kidrič pa ga je prav tako spodbujal k univerzitetni karieri.

Diplomiral je leta 1933 ter od tega leta delal kot suplent in profesor na realni gimnaziji v Mariboru. V tem času je bil član Zgodovinskega društva in Jugoslovansko – Čehoslovaške lige, mnogo je med tem objavjal v Časopisu za zgodovino in narodopisje, sodeloval z Glazerjem, Bašem, Kovačičem in drugimi ter navezal stike s predstojnikom stolice za etnologijo v Zagrebu, Milovanom Gavazzijem. Leta 1936 je položil profesorski izpit. Med letoma 1937-38 ter 1940-1941 je služboval v Murski Soboti, vmes pa v Kranju. Od leta 1942 je služboval v Senti, kjer se je seznanjal z madžarsko etnologijo, se poglobljajal v prekmurski jezik in doktoriral iz slavistike o Štefanu Kuzmiču v Budimpešti. Ko se je vrnil, se je ponovno vpisal na študij etnologije pri profesorju Niku Županiču, saj je ob prvem vpisu njegov študij prekinila vojna. Po osvoboditvi je opravil dodatni diplomski izpit, leta 1947 pa napisal disertacijo iz prekmurskega življenja z na-

slovom Ljudska prehrana v Prekmurju in tako kot prvi doktoriral na etnološkem seminarju Filozofske fakultete. S tem delom je postal najboljši strokovnjak za to področje ljudske kulture v Jugoslaviji. Mnoge prispevke o materialni kulturi je takrat objavljaval v Slovenskem etnografu.

Z letom 1948 je postal višji asistent, 1952 pa asistent. Do 1955 je predaval etnologijo Južnih Slovanov s poudarkom na Slovencih. Po Županičevi upokojitvi dve leti kasneje je prevzel predstojništvo katedre in seminarja ter vsa potrebna predavanja. Poleg predmeta splošna etnologija je uvedel predavanja o evropski etnologiji s posebnim poudarkom na strokovni literaturi in na kulturah Slovanov. Za predavanja iz neevropske etnologije je zaprosil Gavazzija iz Zagreba, gostil pa je tudi predavatelje iz drugih jugoslovanskih univerz. Novak je študijski program etnologije zasnoval tako, da je bil celovit in mednarodno primerljiv.

Za oddelčno knjižnico in dokumentacijo je bil sam, dolgo je bil edini mentor diplomskim in podiplomskim študentom, prav tako je bil sam za terenske vaje in ostalo delo s študenti do 1960, ko je dobil asistenta Slavka Kremenška. V okviru terenskih vaj, ekskurzij in počitniških praks, ki jih je desetletja vodil Vilko Novak, je nastala danes imenovana Novakova fotografska zbirka, ki jo hranijo v dokumentaciji Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo. Zbirko je do 1970 leta urejal Vilko Novak in pomeni začetek načrtnega metodološkega dela in koristen pripomoček pri raziskovanju materialne kulture. Podobe iz Prekmurja so v tej zbirki močno zastopane, tako kot je Prekmurje močno zastopano tudi v njegovem siceršnjem delu.

Spisano zajema le delček življenja in dela Vilka Novaka, ki se je s svojim delom Prekmurju več kot oddolžil. Morda je napočil čas, da se Prekmurje za njegovo delo oddolži njemu.

Monika Smodiš

Viri: - 2000 'Kolesar s Filozofske': Ljubljana.

- Matičetov Milko, Vilko Novak: »O meni«, v: Glasnik SED (Ljubljana) 32(1992) 1-2, 1-7

Spoštovani krvodajalci in ostali Beltinčani

Kapljice krvi ne moremo primerjati ne s srebrom ne z zlatom in ne s katerim koli plemenitim elementom, ki ga premore veselje!

Kapljica krvi je del dobrote in humanega dejanja vsakega posameznega krvodajalca, ki nikoli ne vpraša, komu in zakaj bo njegova kri namenjena. Krvodajalci se zavedajo, da njihovo dragoceno življenjsko tekočino nekdo potrebuje in zanje je to dovolj.

S pomočjo njihove krvi se mnogokrat rešujejo življenja in izvajajo težke ali lažje operacije.

V Sloveniji se letno daruje okrog 45.000 litrov krvi, ki jo da približno 100.000 krvodajalcev. V Beltincih je v KO RK Beltinci anketiranih 146 krvodajalcev, od katerih jih je veliko darovalo svojo kri 5, 10, 20, 50 ali celo 80 krat. Nekateri so kri darovali enkrat in tudi na to so lahko vse življenje ponosni.

Vem, da veliko Beltinčanov daruje kri mimo organiziranega postopka darovanja ali pa v svojih podjetjih, za kar smo jim prav tako hvaležni.

Obisk v Domu Janka Škrabana

Otroci in vzgojiteljice iz obeh oddelkov vrtca Slamica Lipovci smo se januarja napotili na obisk k starostnikom, ki so nastanjeni v Domu Janka Škrabana v Beltincih.

Že ob prihodu so nas iz balkonov in oken pozdravili stanovalci in nam pomahali v pozdrav. V avli nas je pričakalo veliko stanovalcev, nekateri pa se našega druženja žal niso mogli udeležiti.

Varovancem smo se na začetku predstavili s himno našega vrtca, nato pa smo zapeli še nekaj zimskih in novoletnih pesmic, predstavili pa smo se tudi s plesom. Ob koncu našega druženja pa smo povabili tudi stanovalce doma, da so skupaj z nami zapeli pesmico Mi se imamo radi. Na marsikaterem obrazu se je zalesketala solza, saj so nas bili zelo veseli in bi nas kar obdržali med seboj, da bi lahko z nami poklepetali in prisluhnili še kakšni pesmici.

Po končanem nastopu nas je ga. direktorica povabila, da si ogledamo njho-

Ne vem, kako naj bi se vam zahvalila, saj za takšno humano dejanje ne obstaja primerna beseda, prepričana pa sem, da je vsak, ki po uspešni operaciji ugotovi, da je prejel darovano kri, v mislih z vami in verjemite, da vam je od srca hvaležen.

KO RK Beltinci je skupaj z Območno enoto RK iz Murske Sobote v soboto, 28. februarja 2009, organiziral srečanje krvodajalcev in podelitev priznanj, ki so bila v Beltincih nazadnje podeljena pred več kot desetimi leti. Zbralo se je lepo število krvodajalcev, ki so jih pozdravili predstavniki RK iz M. Sobote, župan Občine Beltinci, predsednik KS Beltinci in predsednica KO RK Beltinci. Člani KD Marko so pod vodstvom mentorice Jelke Breznik pripravili zelo lep kulturni program. Po končani podelitvi priznanj je sledila pogostitev in ob koncu prijetno druženje ob glasbi.

Zahvaljujem se vsem, ki so pripomogli k temu, da je srečanje uspelo, še posebno pa se zahvaljujem vsem krvodajalcem iz Beltincev, ki jih tudi vnaprej iskreno vabim na krvodajalske akcije. Vsem skupaj iskrena hvala!

Katica Tkalec

ve jaslice, na katere so zaradi velikosti, domišljije in ustvarjalnosti izdelovalca zelo ponosni.

V zahvalo so nam pripravili pogostitev, katere so bili otroci zelo veseli. Čas, ki smo ga preživeli skupaj s stanovalci doma, je hitro minil in vrniti smo se morali v vrtec. V naših srčkih je bilo ob slovesu zelo prijetno, saj smo bili veseli, da smo lahko s svojo prisrčnostjo, razigranostjo, s pesmicami in plesom razveselili in razvedrili marsikateri obraz, vsekakor pa smo jim polepšali kisel zimski dopoldan. Z veseljem se bomo še vrnili.

Martina Horvat

Starejši prostovoljci za svoje vrstnike

Vse njeno življenje je bilo prostovoljno dajanje. To je bila Mati Terezija, ki je imela bogato življenje, ker je bila ves čas blizu ljudem. Čutila je veliko potrebo pomagati ljudem, ki niso imeli ničesar in so bili najbolj revni med revnimi v predmestju Kalkute. To je nasledek celotnega njenega življenja.

Prostovoljstvo je pot, ki vodi k vsake-mu človeku, v njem lahko vsakdo najde del sebe.

V času po upokojitvi večkrat nastopi vprašanje prostega časa. Večina starejših ga namenja naključnim dejavnostim, kot so gledanje televizije, obredi pitja kave, čuvanje vnukov, veliko pa je tudi dolgočasja, sploh pri tistih starejših, kjer so vnuki že odrasli in odšli svojo pot. Ob tem pa je potrebno vseeno povedati, da pa ima kar nekaj starejših potrebe, ki so bolj naravnane k določenim ciljem. V sebi namreč čutijo potrebo po prostovoljnem delovanju. Prostovoljstvo se lahko odvija na različnih področjih. Prav vsakdo je poklican, da se vključi v neko prostovoljno delo, za katerega se čuti sposobnega in odgovornega. Skozi tovrstna delovanja tudi prostovoljci pridobivajo nova znan-

stva, sklepajo nova prijateljstva, ki so še kako potrebna v teh letih, saj ljudje takrat nimajo več toliko stikov, kot so jih imeli, ko so še hodili v službo. Razen tega pa starejši ljudje nosijo v sebi dragoceno zakladnico znanj, izkušenj, modrosti in lahko še veliko prispevajo k izgradnji bolj socialno naravnane države in družbe. Besede same po sebi pa niso dovolj, potrebno jih je spraviti v akcijo.

Od besed k dejanjem so prešli v marsikaterem društvu upokojencev po vsej Sloveniji, ko so pristopili k projektu »Starejši za starejše, za boljše življenje starejših na njihovih domovih«. Med temi je tudi DU Beltinci, ki je pred tremi leti skupaj z DU Melinci pristopilo k prej omenjenemu projektu. Projekt deluje enotno in pod okriljem Zveze društev upokojencev Slovenije. Temelji na prostovoljstvu starejših, ki obiskujejo starejše na njihovih domovih in ugotavljajo potrebe po pomoči starejšim ljudem. Te potrebe potem z njihovim soglasjem prenesejo do koordinatorja v društvu, ta pa naprej do ustreznih strokovnih služb, ki so odgovorne za reševanje različnih problemov in situacij, ki jih navajajo starejši ljudje.

V našem društvu imamo v projekt vključenih 28 prostovoljcev, ki so ustrezno usposobljeni za tovrstno delo. V teh letih delovanja so naši prostovoljci navezali s starejšimi dobre in pristne odnose.

Ob tem se marsikje spletejo prava, pristna prijateljstva, starejši na ta način lahko računajo na nekoga, ki jih bo obiskoval. Takega obiska se še posebej veselijo tisti, ki živijo sami in se pogosto ne znajdejo v današnjem svetu, kjer je vse tako odvisno in narejeno po meri sodobnih tehnologij. To je svet, ki je večini teh ljudi tuj in neznan in zaradi tega prihaja do vse večje odvisnosti starejših s strani druge osebe. Važno je, da ima taka oseba ob sebi nekoga, ki ji lahko zaupa, jo razume, ji prisluhne in jo spoštuje. Pri tem so v veliko pomoč prav starejši prostovoljci, ki najbolje razumejo težave in probleme svojih vrstnikov, ker se tudi sami pogosto soočajo s podobnimi ali enakimi težavami.

Starejši si seveda najbolj želijo in pričakujejo tople odnose s strani svojih otrok, za katerega pa v današnjem hitrem tempu življenja velikokrat zmanjka časa. Tako prihajamo v vse bolj začaran krog, odnosi se vse bolj ohlajajo in ljudje se oddaljujejo drug od drugega.

V človeških odnosih nismo uspeli narediti tistega, kar je naredila tehnološka revolucija v zadnjih letih.

Prostovoljstvo je zato na nek način tudi odgovornost in postaja pomemben način reševanja individualnih stisk in družbenih problemov.

Marica Vučko

Opravljen dela v KS Beltincih v letu 2008 in predvidena dela za leto 2009

V letu 2008 smo v KS Beltinci opravili skoraj vsa dela, ki si jih je Svet KS Beltinci zadal v svojem programu, sprejetem v letu 2007. Sredstva so bila porabljena za:

- plačilo parcelacij na parcelah Za ogradi (Žitna)
- plačilo ocene tržne vrednosti za parcele v Cankarjevem naselju
- plačilo pregledov in popravil pri delovanju varnostnega sistema v Kulturnem domu
- plačilo uradnih objav v Uradnem li-

stu RS

- plačilo notarskih stroškov
- plačilo stroškov SAZAS
- izdelava kovinskega ogrodja za potrebe izvedbe folklornega festivala
- plačilo računov Telekom-a-telefon in zakupnina kableske kanalizacije
- plačilo električne energije za potrebe mrliške vežice in pokopališča
- predelava ulične razsvetljave na parkirišču pri mrliški vežici
- nabava majic in materiala za izvedbo predstavitev KS v času folklornega festivala
- plačilo uslug za avto dvigalo
- plačilo mulčanja trave na parcelah v Cankarjevem naselju v izmeri 18.868 m² pred prodajo parcel
- izdelava otoka na parkirnem prostoru pri mrliški vežici
- prevozi in storitve za sanacijo parcele za mrliško vežico (nedovoljeno od-

laganje raznega materiala) in zavažanje ceste proti čistilni napravi

- izdelava kanalizacijskih priključkov in polaganja cevi 11X
- izvedba hišnih priključkov za vodo-vod za novogradnje 3X
- opravljena zidarska gradbena dela v mrliški vežici
- sanacija dotrajanega dela starih sanitarij in izgradnja novih sanitarij za invalide in zunanjo uporabo (v času pogreba, na dan mrtvih)
- obnova prostora, ki je nekoč služil kot secirnica
- izdelava keramičnih del v mrliški vežici
- nabava materiala za prenovo mrliške vežice (pleskanje, beljenje, zamenjava starih, že polomljenih luči, čistilna sredstva, higienska sredstva)
- elektroinštalacijska dela v mrliški vežici (obnova napeljave zaradi pogo-

stega izpada elektrike zaradi preslabega toka)

- izdelava in montiranje zaves v mrliški vežici
- obnova in asfaltiranje ceste v Cankarjevi ulici
- obnova in asfaltiranje ceste Na kamni
- obnova in asfaltiranje ceste v Krožni ulici
- pripravljalna dela in asfaltiranje pločnika v Ribiški poti
- sofinanciranje pri dokončanju del pri gasilskem domu
- sofinanciranje društvom, ki pomagajo KS pri raznih prireditvah in predstavitev
- organiziranje in izvedba prireditve ob Dnevu starejših (obiski in obdaritev na domovih krajanov, ki so starejši ali bolni in se prireditve ne morejo udeležiti in v domovih starejših-Beltinci, Rogaševci, Rakičan, Lokavci)
- obdaritev otrok v vrtcu(sladki del)
- za normalno funkcioniranje krajevne skupnosti (iz sredstev za funkcionalne dejavnosti)

Za marsikoga bo naštevanje opravljenih del pomenilo, da nam v Svetu KS ni vseeno, kako se počutijo naši krajanji in zagotavljam vam, da se trudimo po svojih močeh, da bi se v kraju vsi dobro počutili. Sredstva, ki smo jih porabili za našta dela, izvirajo iz plačanih obveznosti za stavbna zemljišča (ta sredstva

so na posebnem kontu Občine Beltinci) in iz sredstev plačanih komunalnih prispevkov in odprodaje parcel v Cankarjevem naselju, ki so sredstva na računu KS Beltinci. Natančnejše poročilo glede vseh opravljenih in plačanih del bo podala računovodska služba Občine Beltinci, ki vodi vsa knjigovodska in računovodska dela za našo KS in vse ostale KS v občini.

Vem, da za vse nikoli ne bo dovolj narejenega (za opravljena dela iz naslova javnih del je odgovorna občinska uprava, ki ima svoj program in način dela v kraju, ki je obenem tudi občinsko središče).

Trudili se bomo tudi v letu 2009, zato bi vas rad seznanil s predvidenimi deli, ki so bila potrjena na seji članov sveta KS:

- nadaljevali bomo z obnovo zunanjega dela mrliške vežice (barvanje ladijskega poda, beljenje, zazidalna dela na pročelju pri vhodu v vežico in dela, ki gleda na pokopališče (sedaj trgovina)

- ureditev okolice vežice (odstranitev dotrajanih talnih ploščic in tlakovanje okolice vežice in vhoda z Ravenske ceste, ureditev odtoka meteorne vode iz strehe vežice, izgradnja in asfaltiranje poti proti Poljski poti in okolico dela, kjer stoji kontejner za odpadke iz pokopališča, odstranitev starih in zasaditev novih cipres, izgradnja žarnega zidu v primeru, če pokopališkega reda za vse KS v občini ne bo prevzela Komuna d.o.o.)

- asfaltiranje in zaris parkirnih prostorov na parkirišču pri pokopališču
- izgradnja ceste z manjkajočo infrastrukturo za parcele Za ogradi (Žitna)
- obnova in asfaltiranje potke ob Črncu od Škafar do ledenice
- izgradnja ulične razsvetljave ob Črncu
- izgradnja ulične razsvetljave za nove parcele v Kmečki ulici od Vezne do Ravenske ceste
- izgradnja kanalizacije za del Ravenske ceste do šte. 23
- obnova in asfaltiranje ceste v Žitni ulici
- obnova ceste v Vrtni ulici je predvidena iz sredstev odprodaje parcel, ki ga vrši občinska uprava
- vzdrževanje vseh tekočih del v kraju, ki so potrebna za nemoteno delovanje ali pa se pojavijo kot prednostna (v primeru obnove vodovodnega omrežja v Gregorčičevi ulici bo potrebna obnova ceste in izgradnja asfalta)

Upamo, da nam bodo tudi v letošnjem letu uspela vsa predvidena dela ali še kaj več v zadovoljstvo vseh krajanov našega kraja.

Ob prazniku, ki prihaja, želim vsem Beltinčanom kakor tudi ostalim bralcem, veselo praznovanje velikonočnih skrivnosti ter zadovoljstvo doma in ob delu, ki ga opravljate!

Stanko Glavač

Zavod za turizem in kulturo Beltinci

(povzetek iz Letnega poročila 2008)

Leto 2008 predstavlja za Zavod za turizem in kulturo Beltinci (v nadaljevanju: zavod) zaključek štiriletnega mandatnega obdobja prvega upravnega odbora zavoda.

V skladu z vsakoletno naraščajočo dinamiko poslovanja je zavod tudi v letu 2008 uspešno zaključil poslovno leto in s tem upravičil svoje poslanstvo.

Zavod za turizem in kulturo Beltinci kot krovna občinska organizacija na področju turizma in kulture skrbi za načrtovanje in izvajanje promocije kulturne in turistične ponudbe občine Beltinci, za

spodbujanje razvoja in trženje obstoječih ter novih produktov, kot pomembnega dela celovite turistične ponudbe pokrajine ob Muri.

Posebno pozornost namenja zavod spodbujanju društvene dejavnosti (kulturna, turistična idr. s turizmom povezana društva), ki s svojimi vsebinami soustvarjajo in sooblikujejo turistično in kulturno podobo občine Beltinci.

Poleg uspešnega nadaljevanja izvajanja neprofitne oz. javne dejavnosti se zavod aktivno udejstvuje tudi na trgu, na katerem mu uspeva pridobiti večinski delež svojega prihodka. Uspešno delovanje na trgu predstavlja velik izziv, saj so aktivnosti, ki jih zavod izvaja, usmerjene na področja javnega dobro in v zagotavljanje dostopnosti javnih kulturnih dobrin, nji-

hovo nemoteno izvajanje pa je v današnji dobi, kjer šteje le kratkoročni dobiček, izredno težavno.

V letu 2008 je zavod razpolagal s sredstvi v višini 223.614,38 EUR. Sredstva je zavod pridobil z izvajanjem lastne dejavnosti in iz drugih virov. Del sredstev je zavod prenesel iz predhodnega leta. Delež Občine Beltinci je predstavljal 23 % vseh pridobljenih sredstev. Porabljena sredstva v letu 2008 so znašala skupaj 212.728,91 EUR. Stanje presežka prihodkov na dan 31.12.2008 je znašalo 10.885,04 EUR.

Glavna področja delovanja zavoda v letu 2008 so bila naslednja:

- promocijske aktivnosti (izdaja promocijskih materialov, objave v publikacijah, odnosi z javnostmi, informacijski sistem),

- organizacija prireditev in dogodkov (lastne prireditve, dogodki in sodelovanje v prireditvah drugih organizatorjev),
- razvoj in trženje »Otoka ljubezni« v Ižakovcih (informiranje obiskovalcev, ogled mlina in stalne razstave v brežni hiši, mletje v mlinu, trgovska dejavnost v prodajalni, delovanje broda, organizacija turističnih aranžmajev),
- informiranje in agencijska dejavnost (informiranje v dveh informativnih pisarnah – grad Beltinci, Otok ljubezni ter organizacija in prodaja turističnih aranžmajev – izletov),
- dostopnost javnih kulturnih dobrin (stalna razstava Zgodovina zdravstva v Pomurju, stalna razstava Bujraštvo na reki Muri, Ohranjanje tradicije brodarstva in mlinarstva),
- projekti (izvajanje in prijava projektov na domače razpise in na razpise, ki jih sofinancira EU),
- področje društvene dejavnosti (spod-

bujanje društvene dejavnosti in pomoč pri izvajanju dejavnosti turističnih, kulturnih idr. društev).

Zavod za turizem in kulturo Beltinci je z letom 2008 uspešno zaključil prvo mandatno obdobje svojega delovanja, v katerem je kakovostno in strokovno izvajal storitev javne službe za dobro vseh občanov občine Beltinci ter pomembno prispeval k prepoznavnosti Občine Beltinci. Zavod čakajo v prihodnje novi izzivi in trdo delo, začrtano z dolgoročnim programom zavoda. Pri sledenju teh ciljev mu bodo v veliko pomoč znanje, strokovne izkušnje ter vestno in kvalitetno opravljeno delo.

Vodstvo v letu 2008:

V.d. direktorice, Elica HORVAT

Zaposleni v letu 2008:

V Zavodu za turizem in kulturo Beltinci je bilo v letu 2008 zaposlenih sku-

paj 12 oseb. Poleg v.d. direktorice dve (2) osebi za določen čas in devet (9) oseb v zaposlitvenih programih Zavoda za zaposlovanje.

Upravni odbor (2005-2008):

Nikolaj Szepessy, predsednik, Beltinci
Ana Bugar, Gančani
Jožica Jakob, Beltinci
Peter Šraj, Beltinci
Franc Horvat, Ižakovci
Štefan Jerebic, Beltinci

Novi upravni odbor (2008-2011):

Peter Gruškovnjak, predsednik, Beltinci
Ema Mesarič, Lipovci
Gabriela Breznik, Beltinci
Elizabeta Zadavec, Beltinci
Jožica Slavinec, Beltinci
Franc Kovač, Melinci,
Franc Horvat, Ižakovci

Elica HORVAT

10. obletnica Veselih vandrovcev

Ljubiteljska dramska skupina iz Lipe Veseli vandrovci smo januarja praznovali 10 let delovanja. Leta 1999 smo prvič stopili na oder in pred domačim občinstvom uprizorili kratek skeč z naslovom Menjava moškega in ženskega dela. Nastopili smo samo trije člani Kulturnega društva Lipa. Ker pa je uprizoritev požela buren aplavz ter obilico dobre volje med gledalci, nas je to vzpodbudilo, da smo nadaljevali, pridobili nove ljudi, ki so z veseljem stopili na oder, obenem pa si nadeli ime, pod katerim nastopamo: »Veseli vandrovci«. Sedaj imamo že 9 članov, ki nastopajo in to vseh starosti, kar pa nas ne

moti, saj nismo le igralci, ampak tudi dobri prijatelji. Tako nastopamo na vseh prireditvah v naši vasi. Nastopili pa smo tudi že izven naše vasi. Tudi naše igre so postale vsebinsko bogatejše, daljše, saj pripravimo igro, ki sestoji iz dveh ali treh dejanj kljub temu, da tekste pišemo sami. Ob letošnjem kulturnem prazniku in pa ob materinskem dnevu smo nastopili z igro Družinski škandali, ki je ena izmed petnajstih odigranih. Z veseljem in veliko vnemo se udeležujemo vaj in se učimo tekstov, saj se jih je treba naučiti na pamet, pri tem pa žrtvovati mnogo dragocenega časa; vaje pred nastopom imamo tudi do štirikrat na teden. Ni nam žal časa niti truda, saj smo po nastopu nagrajeni z aplavzom in nasmejanimi obrazi. Ko je dvorana zasedena do zadnjega kotička, ti srce bije v veselem ritmu, v mislih pa se ti po-

rodi zadovoljstvo, da so nas ljudje sprejeli, da si lahko komu polepšal trenutek življenja, da je za en večer pustil na strani vse skrbi in težave, ki se iz dneva v dan vrstijo današnjem hitrem tempu življenja.

Ob 10. obletnici našega delovanja pa sem prepričana, da so temelji Veselih vandrovcev zgrajeni na trdi skali globekega in trdnega prepričanja, čustev in prijateljstva. Želimo si, da bi skupaj še praznovali okrogle obletnice, da bi se delo nadaljevalo in prešlo na mlade rodove, nam vsem, ko ne bomo več igrali, pa bo v ponos in zadovoljstvo, da se bomo lahko z veseljem spominjali časov, preživetih na odru in pripovedovali spomine našim vnukom. Ena izmed odigranih iger tudi nosi naslov *Bilo je nekoč*.

Milena Jerebic

TD Bratonci bodo gradili

Prva meseca v letu sta meseca obračunov, načrtovanja za delo v tekočem letu in kovanja načrtov za daljša časovna obdobja. Ko smo se zbrali člani TD Bratonci, smo ugotovili, da smo bili tudi v letu 2008 zelo uspešni. Sicer ne tako v finančnem pogledu kot v delovnem. Čeprav smo imeli v tem letu nekaj velikih prire-

ditev, kjer smo pridelali primanjkljaj, se je stanje na računu vseeno povečalo.

Že leta se trudimo in zbiramo denar, da bi predvsem z lastnimi sredstvi pridobili prostor in kraj, kamor bi lahko privabili turiste in kjer bi lahko tudi izvajali razne delavnice. Vemo, da v Bratoncih nimamo kake posebno zanimive turistične točke, če odštejemo Božjo misel »Pil«, začetek struge Črnca, novejšo »Haukovo galerijo« v novi kapeli in seveda peko

krapcev in delanje jabolčnika. Ta misel in želja tli pri večini članov društva že dolgo časa in zato smo dolga leta tudi zbirali denar.

Pa se je postavilo vprašanje, kje in kaj zgraditi, za katere turiste in za katere namene, da bo objekt živ in da ne bo le strošek društvu, ampak da bo nekaj tudi prinašal, da si bomo tudi v Bratoncih lahko odrezali nekaj turističnega »kolača«.

Na vprašanje KJE? se je hitro našel

odgovor, saj ima KS Bratonci v lasti manjšo parcelo v središču vasi. Pred kapelo obstaja parkirni prostor – tudi za avtobus, tu je trgovina in ni daleč do »izvira Črnca«, kjer je tudi prostor za piknik.

Pri vprašanju KAJ ZGRADITI? je dilema večja, saj se tukaj postavlja mnogo vprašanj, kot so: Naj bo kaj avtentično starega, naj bo to »cimprača« ali kaj iz opeke ali pa brunarica? Koliko dela smo pripravljene vložiti? Kakšne možnosti naj ima za

razširitev? Kakšnemu namenu naj služi in katere vrste turistov želimo privabljeti?

Zelo pomembno pa je tudi vprašanje, koliko lahko stane in kje dobiti manjkajoča sredstva, da se investicija pokrije, da ne bomo gradili komu na »grbo«, saj se zadolžiti ne moremo. Toda če nočemo stati, je potrebno storiti prvi korak. Na sestanku smo že na marsikatero vprašanje dobili odgovor, nekatera vprašanja se bodo še pojavila, važno pa je, da je bil soglasno

sprejet sklep: Gradili bomo!

Imamo izdelana že dva idejna načrta. Izvoljena komisija v sestavi: Vanek, Vanek, Števek, Štefj, Ciril, Slavek in pa Tinec naj ju prouči in izdelava načrt poteka del.

Pa, dragi prijatelji, nikar ne zaspite! Vaščani Bratonec in vsi dobri ljudje pa na pomoč! Verjamem, da nam bo uspelo!

Gena Virag

Maškarada – pustna povorka po vasi

»Maske pisane čez lice in na ramo prazen koš, pa k sosedu po potice in po stari počeni groš.«

Tudi letos smo TD "Sodar" in PGD Gančani s skupnimi močmi pripravili pustovanje v vasi Gančani. Letos je bila pustna povorka po vasi že petič zapored. Bilo je kar lepo število pustnih mask, le obiskovalcev je bilo bolj malo. Pustno povorko smo začeli v centru vasi, pred gasilskim domom. Vse zbrane maske smo se nato podale na pot v gornji del vasi in nadaljevale pot vse do dolnjega konca vasi. Med povorko se je slišala živa glasba. Muzikantje so igrali na posebej okrašeni prikolici. Vmes smo se ustavljali na postojan-

Maske pred gasilskim domom.

kah, ki so jih pripravili vaščani. Na njih smo se okrepčali za nadaljevanje poti. Povorko smo končali tam, kjer smo jo začeli, pred gasilskim domom. Tu smo se okrepčali, poveselili in potem odšli na svoje do-

move. Obljubili smo si, da se drugo leto spet srečamo vsaj v takem številu ali mogoče še v večjem.

Predsednik TD "Sodar", Jožef Puhanc

Projekt Odprimo telovadnice – ob koncu tedna (Hura, prosti čas 2008)

Naj so kakršnekoli vremenske razmere, otroci in mladina se radi hodijo rekreirati v telovadnico OŠ Beltinci ali v dvorano v dom krajanov v Ižakovcih. Včasih celo v deževnem vremenu kolesarijo v Beltince. V domači dvorani igramo namizni tenis, v telovadnici pa nogomet, košarko, odbojko, badminton ... Da si le lahko odpočijemo možgančke in razgibamo telesa!

Športne delavnice smo v lanskem letu prijavili na razpis Ministrstva za šolstvo in šport – kot projekt ob koncu tedna – Odprimo telovadnice (Hura, prosti čas 2008). Projekt je bil odobren in tako smo ga že četrto leto zapored

v tem šolskem letu izpeljali.

V začetku aprila bomo izvedli še turnir v namiznem tenisu, da ne bodo treningi ostali le treningi. Vabimo Vas, da se nam pridružite. Čez poletje pa čim več ven – na svež zrak!

A ni lepše videti mladih nasmejanih sku-

paj v telovadnici ali v naravi kot pa s pijačo in cigareto zagrenjenih v gostilnah? Upamo, da nam bo še naprej uspevalo. Nekateri smo namreč že spreobrnili.

Janja Vučko

Del ekipe na športnih delavnicah.

Foto: Aleš Cipot

Projekt izobraževanje mlajših in mladih po srcu

Društvo za izobraževanje »Lógos« Ižakovci smo ustanovili predvsem z namenom, da bomo pomagali otrokom in mladostnikom pri učenju. Pred štirimi leti smo začeli s prostovoljno učno pomočjo za učence in dijake osnovnih in srednjih šol, kar pa nadaljujemo še sedaj. Začetek je bil težak, saj smo takrat hodili pomagat pri učni snovi v glavnem še na domove, sedaj pa večina prihaja v dom krajanov ali pa se uči doma skupaj z vrstniki. Otroci in mla-

dostniki so si začeli pomagati, česar prej ni bilo lahko zaslediti. Nekateri še lastnih sosedov niso »poznali«. Verjetno veste, da je vzgoja posnemanje staršev in odraslih in upam, da boste pravi zgled najmlajšim starejši sami. Zgodi se, da otrok ali mladostnik zbolí ali pa se mu zatakne pri kakšni snovi. Takrat ni nujno, da mu pri razlagi pomaga starš. Včasih starš učne snovi ne razume. A to vzemimo kot nekaj povsem vsakdanjega, saj na svetu ni človeka, ki bi vedel vse. Če otrok ali mladostnik sam ne zmore, mu ne pustite čakati, naj čim prej poišče pomoč. Pa če je to pri prijatelju, vrstniku ali pa obišče nas. Rade volje bomo pomagali.

Iz prostovoljne učne pomoči so nastali tudi prostovoljni maturitetni tečaji. V letošnjem letu smo s posamezniki že začeli z maturitetnimi nalogami, v kratkem pa sledijo še skupinske priprave na maturo, ki jih bomo izvajali v Murski Soboti (matematika) – v sodelovanju s Klubom prekmurskih študentov MS. Klubu prekmurskih študentov MS se moramo tudi zahvaliti za sofinanciranje projekta Izbrazževanje mlajših in mladih po srcu, za sodelovanje glede prostovoljne učne pomoči pa Osnovni šoli Beltinci in posameznikom, ki se trudijo pomagati.

Janja Vučko

Tradicija se nadaljuje

Že četrto leto zapored smo s člani društva pripravili božično-novoletni koncert z igro in razstavo, torej je sedaj ta prireditvev postala za nas tradicionalna. V začetku decembra ali še prej začnemo organizirati prireditvev, ki prinese nasmeh na obraz tako nam kot obiskovalcem. Veseli smo, da otroci in mladina še vedno krasijo božična drevesa, pripravijo razstavo in ostale malenkosti za božično-novoletni koncert – v prazničnem vzdušju.

Ob petju božičnih pesmi, nastopanju najmlajših (na glasbila, v igrinah in plesanju po starih običajih) smo preživeli božični večer kot ena velika družina.

Tisoče tihih želja nam je rojilo po glavah, a da bi se dogajali čudeži, se mora-

Mladi talent iz Ižakovcev.

Foto: Lea Repič in Aleš Čipot

mo tudi sami potruditi. V imenu Društva za izobraževanje »Lógos« Ižakovci Vam želim čarobno leto 2009!

Janja Vučko

Poročilo predsednice KUD-a za leto 2008

V poročilu bom navedla samo podatke o delovanju KUD-a v času od januarja, ko smo se sestali člani strokovnega odbora v gostilni Pri goslarji na Herbeki skupaj z g. Bojanom Knificem, g. Mirkom Ramovšem in Valerijo Žalig, sprejeli smernice za 38. folklorni festival in se dogovorili o programu festivala.

V letu 2008 smo bili zelo delovni, saj je bilo skozi celo leto veliko nastopov, kar bodo v svojih poročilih povedali vodje sekcij.

Upravni odbor je imel 7 rednih sej, v času festivala pa smo skoraj dnevno kontaktirali, da je festival potekal tako, kot je.

Potrudili smo se, da je v naši kulturni dvorani potekala Revija ljudskih godcev in pevcev, na kateri so izbrali skupine za sodelovanje na območni reviji.

Nastopali smo tudi po pogodbah za Merkator, Moravske Toplice, sodelovali na karnevalu v Viru pri Domžalah, naši folklorniki pa so se odzvali tudi povabilu Ministrstva za zunanje zadeve in gostovali v Bruslju na srečanju Sveta Evrope.

Upravni odbor je na svoji seji 25. februarja sprejel sklep o nakupu treh naglavnih mikrofonov za potrebe gledališke skupine, kakor tudi za vse, ki bi jih potre-

bovali.

Ponovno smo v tem letu vložili vlogo za parcelo za »cimprano« hišo, vendar smo bili ponovno neuspešni.

Skupaj s Kulturnim društvom Miško Kranjec iz Velike Polane smo izvedli večer pod imenom MUZIKA PANONIAE.

Skupaj z ZTK Beltinci smo sodelovali na predstavitvi Občine Beltinci v Zdolah.

V tem letu smo sodelovali tudi na Mednarodni smotri folklorne v Zagrebu na Hrvaškem, kar je za vsako folklorno skupino izredno doživetje in priznanje.

Ogromno dela je bilo s pripravo jubilejne brošure ob 70. letnici folklorne v Beltincih in z zbiranjem gradiva, ki ga je v resnici pripravila in obdelala ga. Valerija

Žalig skupaj z go. Milico Šadl in mlado študentko Katjo Lebar.

Skupaj z Občino Beltinci smo pripravili in izvedli vse občinske proslave v letu 2008. V programu so sodelovali učenci OŠ Beltinci, varovanci Vrtca Beltinci, učenci Glasbene šole M.Sobota, in učenci glasbene šole Zavoda sv. Cirila in Metodja Beltinci. Na proslavah ob državnih praznikih so zapeli državno himno pevski zbori iz vseh krajev naše občine.

Skopaj z občino smo v novoletnem času pripravili koncert Prekmurske godbe na pihala iz Bakovec, v odmoru pa so nastopile mlade baletke OŠ Beltinci in učenci nižje stopnje z recitacijo.

Uspešno smo se prijavi na razpis JSKD za sofinanciranje programov za ohranjanje kulturne dediščine.

Ob tej priložnosti, se iskreno in toplo zahvaljujem vsem vam, ki ste z ogromno dela pomagali izvesti 38. Mednarodni folklorni festival, posebno družinama Marjana Hartmana in Lojzeta Šaruge ter vsem delavcem javnih del, ki so kljub celodnevni dežju postavljali šotore, ki so nam zelo koristili v času festivala. Zahvala gre tudi g. Cirilu Sečkarju za ves trud.

Ne smem pozabiti tudi vseh ostalih, ki ste kakorkoli pomagali, da je festival uspel.

Za potrebe festivala smo naročili nove pode za oder, ki jih izdeluje Mizarstvo Antolin iz Odranec, ki je bilo izbrano kot najugodnejši ponudnik.

Mizarstvo Maučec iz Lipovec bo izdelalo tudi 20 miz za potrebe pogostitve ob festivalih, saj smo želeli malo močnejšo konstrukcijo okovja.

Za potrebe tamburaške skupine smo nabavili nove hlače in nekaj telovnikov, saj letos praznujejo visok jubilej, 80 let delovanja.

Za potrebe občasnih prireditev na grajskem dvorišču smo nabavili gradbene elemente za oder, da ne bo potrebno v naglici prenašati začasnega odra na drugo prizorišče.

Zidarstvo in tesarstvo Slavka Zadravca nam ni poslalo računa za 50 letov, za kar se jim ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo.

Tudi atelje za izdelavo fotografij Berke nam še ni izstavil računa, čeprav sem večkrat klicala po telefonu.

Med letom je bilo še veliko drobnega za postoriti, saj se v občini vedno kaj do-

gaja in je potrebno sodelovati. Med drugimi smo dobili člana v UO ZTK Beltinci, kar je pomembna funkcija.

Začele so se že tudi priprave na 39. Mednarodni folklorni festival, saj čas neizmerno hiti, tako da je skelet festivala že postavljen.

V tem času smo prejeli novico, da je naša folklorna skupina dobila visoko odlikovanje predsednika države, gospoda Danila Turka, in sicer RED ZA ZASLUGO, ki bo podeljen v Ljubljani.

Nekaj naših članov se je udeležilo izobraževanja v Murski Soboti (Dragica Kolarič, vodja folklorne in Edi Črnič, pomočnik vodje), SIMONA Cizar pa v Ljubljani seminarja za režijo.

V letu 2008 smo popravili bas za tamburaše, nakupili tudi nekaj čevljev za plesalke, vendar so bili kupljeni na sejmu na Madžarskem, zato jih ne moremo voditi kot osnovno sredstvo.

Ob koncu leta smo za vse, ki so nam pomagali pri izvedbi festivala in za vse člane KUD-a pripravili zaključek v pice-riji Herbek.

Lizika ZADRAVEC

Projekt: Mladi obujamo stare običaje

Naši najmlajši se trudijo s folklornimi vajami in nastopi že skoraj štiri leta. Resda so na začetku nastopali še v oblekah in majicah, ki nimajo nobene zveze s folkloro, a na žalost si primernih folklornih kostumov nismo mogli privoščiti. Folklorne kostume smo jim obljubili in sčasoma tudi dali sešiti.

S projektom Mladi obujamo stare običaje smo se v lanskem letu prijavi na razpis Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti za specializirano opremo (nakup folklornih kostumov) – na državni ravni. Projekt smo dobili odobren, a pod pogojem, da morajo biti minimalni stroški v veliko višji vrednosti, kot nam jo je uspelo doseči. Tako žal nismo dobili povrnjenih sredstev s te strani, da bi lahko prej zaključili s projektom – nekaj folklornih kostumov smo kljub vsemu dali sešiti (s pomočjo članarin). Tudi razpisi s strani Občine Beltinci so bili žal pol leta pozneje, kot je

Novi folklorni kostumi.

bilo sprejeto na seji Občinskega sveta Občine Beltinci, pa še takrat so nam dejali, da za leto 2008 ne bodo dajali finančnih sredstev za folklorne kostume. Tako nam brez donatorjev nikakor ne bi uspelo izpeljati projekta, zato se iskreno zahvaljujemo za pomoč družbama KG Rakičan – skupina Panvita in Saubermacher – Komunalna.

Na fotografiji so naši najmlajši z novimi folklornimi kostumi - nekaj smo jih

dali sešiti še tik pred novim letom (nekaj pa maja 2008). Toliko le, da boste videli, da se trudimo, in čeprav z manjšimi stroški, kljub vsemu počasi nabavljamo folklorne kostume.

S folklorno skupino gremo 9. aprila 2009 v Monošter nastopat na Območno srečanje otroških folklornih skupin. Več o tem prihodnjič.

Janja Vučko

Aktivne predice

(Društvo za kulturo in ljudsko izročilo Ižakovci)

Žene, ki izhajamo iz ižakovskega kmetijskega podeželja, smo se pred petnajstimi leti odločile za vnovični proces predelave lanu in s tem za ohranjanje dolgoletne tradicije.

V tem času smo napredle že veliko lanenega platna, prav tako pa svoje delo predstavljamo tudi na številnih kulturnih in etnoloških prireditvah. Vabijo nas šole, vrtci in organizatorji krajevnih prireditev.

Na Otoku ljubezni v Ižakovcih predstavljamo našo dejavnost v okviru dejavnosti Zavoda za turizem in kulturo Beltinci številnim turistom, tako domačim kot tujim. Svoje poslanstvo opravljamo v okviru Društva za kulturo in ljudsko izročilo Ižakovci, katerega članice smo.

Ižakovske predice z novinarko TV Slovenija Mojco Mavec

V lanskem letu se je v projekt v zvezi z lanom vključil tudi vrtec Ižakovci. Malčki so tako spoznali dejavnost svojih prednikov. Imamo vso potrebno opremo, od kolovrata do stavev. Dobile smo 22 priznanj in 3 nagrade iz Gornje Rad-

gone, kjer smo se predstavljale na povorki v okviru sejma. Praznovanje je mimo, sedaj pa so pred nami že nove naloge in načrti.

Marija KRČMAR

Mladi in kinder igračke

Kot v pravljici: Pikanten uvod, napetost narašča, srečen konec. Nekega lepega dne se nam je posvetila ideja: »Napravimo tou!« In res smo. Vas zanima odziv občinstva? Navdušenje na vrhuncu.

Torej, da obnovim: Mladi iz občine Beltinci smo se odločili, da napravimo nekaj projektov in pokažemo občanom, da je društvo aktivno in prepoznavno. Naš projekt: Kinder razstava. Na začetku smo vsi skrbno iskali (sreča tistim, ki s(m)o našli) igračke iz naše »rosne« mladosti. Nato je sledilo aktivno povpraševanje po igračkah. Najlepša hvala vsem, ki ste jih prispevali. Zbrali smo jih na stotine in še več ter se z veseljem spominjali in na široko debatirali o figuricah. Ugotovili smo, da so se igračke z leti spremenile. Če na boljše ali na slabše, presodite sami.

Figurice smo razvrstili po tematskih sklopih. Tako je nastalo »drsilišče pingvinov, bogračijada levov,

Figurice kot razstavni eksponat.

puščava, džungla, avtocesta, nogometno igrišče, zoo ...«, skratka, različne scene. Na velika platna smo slikali, barvali, risali in lepili. Ko smo svoje delo opravili, je sledila razstava v Kulturnem domu Beltinci.

Največji delež občinstva so bili otroci. Dragi otroci (in seveda starejši – otroci po srcu), veseli smo vašega obiska, še najbolj pa, če ste ob tem uživali in se nasmejali.

Seveda, dober glas seže v deveto vas in opazili so nas tudi drugod. Kinder projekt bomo širili naprej, zato vse bralce pozivamo, če bi bili pripravljeni podariti igračke. Pišite nam na dpm08.beltinci@gmail.com. Hvala!

Smo polni ambicij in nove ideje se že vrstijo.

Kaja Cigan
(Društvo prijateljev mladine Beltinci)

2. Prešernov pohod

Prostovoljno gasilsko društvo Lipa je v nedeljo, 15. februarja 2009, priredilo 2. Prešernov pohod. Po datumu sodeč smo bili nekoliko pozni, vendar nam na sam slovenski kulturni praznik 8. februarja deževno vreme ni dopustilo izvedbe, zato smo ga predstavili za en teden. Zbrali smo se ob trinajsti uri pred gasilskim domom v lepem sončnem, čeprav nekoliko hladnem in rahlo vetrovnem vremenu. Da nam med po-

Ponosni pohodniki pred svojo vasjo

tjo ne bi bilo prehladno, smo se ogreli s toplim čajem in kuhanim vinom, tisti manj »zmrznjeni« pa tudi s hladno pijačo. Vsak udeleženec je prejel spominsko nalepko.

Nekaj minut po trinajsti smo se odpravili po že znani poti skozi Lipo in po stezi za pešce proti Odrancem. Tam nas je čakalo prijetno presenečenje, ki nam ga je priredila družina Zver iz Prešernove ulice. Postregli so nam namreč z odličnimi domačimi pijačami, ki so kot nalašč za pohodnike, pa z domačim pecivom in keksi. Z lepimi občutki smo se odpravili skozi Odrance, kjer se

nam je pridružilo nekaj domačinov, in naprej proti Beltincem. Tam smo imeli kratek postanek. Pričakali so nas naši člani, ki so bili zadolženi za »logistiko« pohoda. Spet smo se malo ogreli in si povrnili moči ter nadaljevali pot skozi Beltince proti Lipi. Tik pred Lipo smo naredili spominski posnetek ob »cvetnem hribčku« in kmalu smo bili na koncu poti – pred gasilskim domom.

Tu smo se ob skromni malici in kozarčku zadržali nekaj minut v prijateljskem pogovoru in sklenili, da se prihodnje leto spet srečamo na pohodu.

Večina pohodnikov so bili domačini, pridružili so se nam pa tudi okoličani: Odrančani, Beltinčani, nekaj jih je bilo tudi iz oddaljenejših krajev. Vseh nas je bilo okrog sto dvajset.

Veseli smo, da je bila zelo pestra starostna struktura pohodnikov: od šolarjev začetnih razredov osnovne šole pa do tistih, ki so že nekaj let upokojevci. Seveda smo prav zaradi tega, da se nam lahko pridružijo vsi, izbrali tako relacijo, ki je ustrezno dolga in poteka po asfaltni površini, vendar ne po prometnih cestah.

Upamo, da nas bo prihodnje leto še več in se že veselimo 3. Prešernovega pohoda.

Avgust KOROŠA
predsednik PGD Lipa

Koledovanje v Bratoncih

Koledovanje je po izvoru sicer poganška šega, ki je označevala obhode ob prehodu starega v novo leto. Krščanstvo je koledovanju dalo novo vsebino, saj so koledniki pričeli oznanjati novico o rojstvu odrešenika Jezusa Kristusa. Poseben pomen so imeli koledniki v kmečkem okolju, saj so k hišam prinašali blagoslov za letino in zdravje ter srečo ljudem in živini, zato so bili zmerom in povsod dobrodošli in vredni plačila.

Koledovanje pa se je zaključilo na praznik svetih treh kraljev. Ta je vsako leto 6. januarja in je posvečen kraljem Gašperju, Mihi in Boltežarju, ki so se prišli pokloniti novorojenemu Jezuščku.

Običaj je bil razširjen in prisoten po vsej Sloveniji. Z leti pa so nekdanji številni koledniki po slovenskih vaseh in mestih postali redkost, tako da so v večini krajev

Bratonski koledniki na praznik treh kraljev – 2009

nazadnje koledovali le še otroci. Bogastvo koledniških pesmi in običajev pa še vedno priča o živosti koledovanja na Slovenskem.

Z željo, da se tudi v Bratoncih obudi vsaj delček tega običaja, so se člani KUD Štefan Kūhar že pred leti odločili, da bodo poskušali ohraniti ta običaj in ga tudi prenesti na mlajše rodove. Tako že nekaj let

zapovrstjo hodijo od hiše do hiše s pesmi. Kolednikovati začnejo na starega leta dan in končajo na praznik treh kraljev. V večini hiš so dobrodošli in jih v glavnem domačini tudi prisrčno sprejemajo.

Emilija Sraka

Volilni občni zbor združenje za ohranjanje vrednot NOB Beltinci

Kakor vsako leto smo se člani našega združenja v velikem številu zbrali na dan žena, 8. marca, na svojem letnem občnem zboru v gostilni Tonček.

Na začetku je blagajnik g. Simič pozdravil vse navzoče in vsem ženam zaželel prijeten praznik. Dnevni red je bil soglasno potrjen, zato smo prešli na samo izvolitev delovnega predsedstva. Predlagani so bili Marija Horvat, Danilo Maglica, in Avgust Farkaš.

Sejo je naprej vodila Marija Horvat, ki se je zahvalila za zaupanje in prešla na tretjo točko dnevnega reda, to je poročilo predsednice. Za to točko je podal finančno poročilo g. Mladen Simič. Nato smo prešli na razpravo po poročilih, potem pa je predsednica posebej pozdravila prisotno g. MILEVO VEREN, ki se je zahvalila za

pozdrave in v razpravi povedala, da se naša organizacija nahaja v nezavidljivem položaju, saj se mladi slabo vključujejo, denarja ni, za vsak evro se je potrebno prijavljati na razne razpise, zato je delovanje nekoliko okrnjeno. Kljub temu so bile vse naloge, ki si jih je združenje zastavilo, opravljene, v bodoče pa bo potrebno bolj paziti na to, da se prireditve ne bodo podvajale. Zato bo verjetno letos, ko bo okrogla obletnica ustanovitve Prekmurske čete, ki jo bo organiziralo združenje iz Lendave in bo predvidoma v Odrancih, odpadlo srečanje na Vaneči v mesecu juliju. Sprejeli smo načelni sklep, da se bomo udeležili srečanja v Odrancih, jeseni pa na Vaneči.

Prav tako smo sprejeli sklep, da se bo članarino v razmerju 80-20 nakazalo na račun združenja. Podpredsednica združenja nam je zaželela dobro delo še naprej in zaključila svoj govor s tem, da je združenje dolžno skrbeti za vse osrednje prireditve ob vseh dnevih, ki so pomembni za našo organizacijo, zato se bomo potrudili, da bomo vse take dni tudi obeležili. Skupaj z občino bomo po-

skrbeli za popravilo ograje pri spomeniku narodnega heroja Štefana Kovača.

Na sami seji je bila potrjena razrešnica prejšnjemu vodstvu, istočasno pa je bil na predlog predsedujoče sprejet sklep, s katerim se potrdi dosedanje vodstvo za še en mandat v sestavi: ELITABETA ZADRAVEC –predsednica, MLADEN SIMIČ-blagajnik, MARIJA HORVAT, ki bo pomagala pri obveščanju članov. Predsednica se je zahvalila za zaupanje in podala program dela za leto 2009. Tudi blagajnik je podal predlog finančnega poročila. Oba programa sta bila potrjena, zato se je predsedujoča vsem zahvalila za udeležbo in sodelovanje.

Posebej se je zahvalila g. Danilu Maglici za vsakoletno srečanje v njihovih gothicah, ko nas pogostijo ob priliki pohoda po poti Đemsove čete. Občni zbor smo zaključili s pesmijo Počiva jezero v tihoti in s pogostitvijo. Za bodočo skupščino v M. Soboti smo izvolili dva delegata in sicer MLADENA Simiča in Liziko Zadavec.

Elizabeta ZADRAVEC

Društvo KK TIM MLIN Beltinci

Društvo je v spomladanskem delu sezone v okviru grajskih večerov v beltinskem gradu priredilo dva dogodka. Prvi gost je bil Miran Muhič iz Dokležovja, ki je predstavil zahodni del ZDA in sicer Grand Canyon, Dolino smrti in Nevada. Predstavitev humanitarne odprave v Ugando pa sta predstavili domačinki Katja Sraka in Vesna Muhič. Dogodka se je udeležilo blizu 70 obiskovalcev. To je bila zanimiva zgodba skoraj trimesečne odprave sedmih zdravstvenih delavcev v afriško državo, kjer so po svojih najboljših močeh poskušali pomagati lokalnemu prebivalstvu. Prireditve pod okriljem KK TIM MLIN se v beltinskem gradu odvijajo že peto leto in do sedaj smo skupaj gostili že več kot 900 obiskovalcev, na kar smo iskreno ponosni. Novi grajski večeri bodo spet v jesensko-zimskem času.

Naša glavna športna prireditve Beltinski kronometer bo po odločitvi upravnega odbora kluba 13. junija 2009. Tokrat želimo prireditve dvigniti na še višji organizacijski

nivo in privabiti domače kolesarje, ki tekmujejo tudi na cestnih dirkah pod okriljem Kolesarske zveze Slovenije. Še vedno bo na voljo več tekmovalnih kategorij, kjer bo možno preizkusiti svojo telesno pripravljenost na progi Beltinci-Gornja Bistrica-Beltinci (10,8 km). Že sedaj vljudno vabljeni!

Člani KK TIM MLIN Beltinci smo v zimskem času priredili še novoletni pohod ob Muri in se v lepem številu aktivno udeleževali košarke v telovadnici beltin-

ske osnovne šole. Čakamo samo še na primerno vreme, da obrišemo prah z okvirjev koles in se podamo na nove kolesarske poti. Koledar 2009 je spet poln številnih maratonov po Sloveniji, ki se jih bomo letos udeleževali v novih klubskih dresih. Hvala vsem članicam in članom za dosedanje podporo in kot vemo reči: »Poklajmo pedale naprej!«.

Leon Mihalič

Novoletni pohod KK Tim Mlin 2009.

Od zrna do kruha

Učenci podružnične osnovne šole Dokležovje z učiteljicami zelo radi sodelujemo z našim okoljem. Okolje, v katerem živimo, nas bogati in izpolnjuje. Učenje ob življenjskih izkušnjah je tudi trajno in nas notranje bogati.

Tako smo 15. januarja izpeljali projekt, ki smo ga poimenovali Od zrna do kruha. V šoli smo se veliko pogovarjali, kako pridemo do moke, kako do kruha.

V sodelovanju z gospo Vido Kovač iz Dokležovja smo se še v praksi preizkušali v peki kruha. Gospa Vida nas je povabila na svoj dom, kjer smo postali pravi mali strokovnjaki v peki kruha. Doživetje je bilo res nepozabno. Učenci so sami pripravili vse sestavine, ob izkušeni gospe Vidi pa smo usvojili tudi postopek peke kruha. Vsi učenci smo pripravili sestavine, mesili testo in nato tudi oblikovali hlebčke. Našim fantom pa je bilo vsekakor najbolj zanimivo, kako zakuriti peč. Z zanimanjem so pripravili ogenj v pravi krušni peči. Medtem ko je kruh vzhaja, smo se pogovarjali. Gospa Vida nam je pripovedovala o življenju nekoč, ko so na skoraj vseh do-

Ob marljivem delu se da tudi uživati.

movih pekli kruh doma ter o tem, kako so ga cenili in spoštovali.

Pripravili smo pravi rženi kruh ter bili ponosni tudi na »vrtanek«, ki smo se ga naučili sami splesti. Seveda smo tudi pozneje zelo slastno pojedli naš kruh, ki je bil seveda najboljši, kar smo ga kdaj jedli.

Želimo si še več takšnih in drugačnih izkušenj iz našega okolja. Želimo ohranjati našo bogato kulturno dediščino.

Učenci in učitelji POŠ Dokležovje se zahvaljujemo gospe Vidi za lep dan.

Pripravila učiteljica Iva Kosednar.

Ekokviz na OŠ Bakovci

V letošnjem šolskem letu smo se s kar sedmimi ekipami prijavi na ekokviz, ki je ekipno tekmovanje v ekoznanju za slovenske šesto-, sedmo- in osmošolce osnovnih šol.

Na tekmovanje smo se pripravljali s pomočjo spletnega učnega gradiva in s poskusnim odgovarjanjem na vprašanja preko spleta.

Učenke in učenci so podrobneje spoznavali tri področja varovanja okolja: odpadke (manjše onesnaževanje okolja, ločevanje odpadkov ter zmanjševanje količin odpadkov in pravilno ravnanje z njimi), energijo (obnovljivi viri energije, varčen izbor in uporaba elektronskih naprav ter drugi načini varčevanja z energijo) in podnebne spremembe (podnebne spremembe globalno in lokalno, toplogredni plini, vpliv podnebnih sprememb na okolje in življenje, preprečevanje ozi-

Modro razmišljanje o težkih vprašanjih.

roma zmanjševanje vplivov z ekološkim ravnanjem).

Tekmovalne ekipe so zbrale in oblikovale imena svojih ekip: ŽABEC, EKO GENIUS, EKOFACE 3, EKO DEKLE, GENIALNI TRIJE, EKO WORLD ter EKO EARTH.

Ekokviz je skoraj v celoti potekal preko spleta, zato smo za pripravo uporabili zelo malo papirja, s čimer smo še dodatno prispevali k varovanju okolja.

*Doroteja Smej;
ekokoordinatorica OŠ Bakovci*

Počitniške ustvarjalne delavnice na OŠ Bakovci

V času zimskih šolskih počitnic smo za učence, željne kreativnega preživljanja prostega časa, pripravili delavnice, katerih so se udeležili tudi njihovi starši, babice ter dedki.

V prvi delavnici so učenci pripravili ognjičevo mazilo, ki ga uporabljamo za mazanje ran, opeklin, suhe in razpokane kože, razpokanih ustnic, krčnih žil, za vtiranje pri revmatičnih obolenjih, lahko pa ga uporabljamo tudi kot vsakdanje mazilo za zašči-

Priprava ognjičevega mazila

Juri Muri v Afriki in živali na šolskem odru

Ko smo po dolgih poletnih počitnicah spet sedli v šolske klopi, so nam učitelji dali na izbiro, h katerim dejavnostim se bomo vpisali.

Nekateri smo se vpisali h gledališkemu krožku, ki ga vodi učiteljica Marija Antolin. Prijavilo se nas je 17 učencev od 4. – 9. razreda.

Ko smo se prvič zbrali, smo se najprej predstavili, nato pa smo v naslednjih urah izbirali igrico. In ker smo ekošola in se zavedamo, da moramo poskrbeti za okolje, rastline in živali okoli sebe, smo izbrali igrico Juri Muri. To igrico smo izbrali prav zaradi tega, ker v njej nastopa veliko živali in govori tudi o vodi, ki je za vse življenjskega pomena.

Igrica je priredba pesmi Toneta Pavčka Juri Muri v Afriki. Pavčkove pesmi pa imamo zelo radi, zato smo se tako poklonili pesniku ob njegovem 80. rojstnem dnevu.

Ko smo igrico izbrali, smo si razdelili vloge in začeli vaditi. Sprva smo si pomagali z listi, potem smo se vse naučili na pamet. Tako smo se domenili tudi, da si moramo priskrbeti kostume.

Pri tem so nam pomagali starši. Naredili smo si kostum za opico, noja, slona, krokodila, goloba, kokoško, za afriške plesalke, afriškega poglavarja in seveda tudi za Jurija. Iz tega, da se je Juri Muri na koncu rad umival, smo se naučili tudi to, da voda ni pomemben vir samo za življenje, ampak tudi za čistočo.

Vadili smo, kako se nekatere živali gibljejo. Pri ustvarjanju živalskih likov smo zelo uživali.

Nato smo začeli nastopati. Najprej smo z igrico nastopili v vrtcu v Bakovcih, nato v bolnišnici, kjer smo nasto-

to kože. Ogledali so si različna zelišča ter se seznanili z napotki za njihovo uporabo. Za posladek so skuhali še zeliščni čaj.

Druga delavnica je bila namenjena izdelavi sveč iz čebeljega voska. Učenci so izdelovali raznovrstne oblike sveč (rože, čebele, žabe, medvede, srca, slone), ki so jih na koncu tudi poslikali. Posebej ponosni so bili na svoje izdelke v obliki žabcev, kajti prav žabec je simbol OŠ Bakovci.

Polni lepih, nepozabnih vtisov, družjenja ter pridobljenih spretnosti ter znanj, smo zaključili z delavnicami in vsi se že veselimo naslednjih, ki nam bodo zopet popestrile dogajanja na šoli.

Doroteja Smej
ekokoordinatorica OŠ Bakovci

pili na otroškem oddelku bolnišnice in otrokom v času bolezni polepšali novoletne praznike in z njimi pričakali dedka Mraza. Nastopili smo tudi v vrtcu v Martjancih. Za kulturni praznik smo se predstavili sošolcem na naši šoli in na podružnici v Dokležovju.

Vsi skupaj upamo, da bo takih priložnosti za nastope še več in da bomo igrali še več takih igric, kjer se zabavamo, sprostim in se tudi kaj novega naučimo.

Saša Baler, 8. A
OŠ Bakovci

Člani gledališkega krožka po uspešni predstavi.

Obisk babic in dedkov

V mesecu decembru je bilo na podružnični šoli Dokležovje zelo pestro. Poleg različnih dejavnosti smo se najbolj razveselili prav obiska babic in dedkov na šoli. Dan, ki smo ga poimenovali Iz babičine skrinje, je vsem ogrel mrzle zimske dni, saj smo se imeli priložnost družiti s stariimi starši v šoli med poukom. Poznati moramo zgodovino, da bi lahko cenili sedanjost in prihodnost, je bilo naše vodilo ves dan. V delavnicah so babice izdelovale novoletne okraske, dedki pa so poprijeli za težje delo in so žagali in rezali in vezali naše čisto posebno novoletno drevo, ki smo ga na koncu skupaj, kot se za veliko družino spodobi, okrasili. Dan je minil

Vnuki in stari starši ob skupnem delu.

ob pripovedovanju, kako je bilo včasih ob božičnih večerih, kakšni okraski so krasili jelke v preteklosti in seveda o dišečem pecivu, ki so ga samo za nas pripravile naše

babice. Razšli smo se nasmejanih obrazov in z željo, da se čim prej spet snidemo.

Učiteljica Aleksandra Pörš

Sprejem prvošolcev v šolsko skupnost na POŠ Dokležovje

V mesecu decembru so tudi naši prvošolčki postali enakopravni člani šolske skupnosti. V šolsko skupnost so vključeni vsi učenci od prvega do devetega razreda, tako na OŠ Bakovci kot na POŠ Dokležovje. Ob krajšem kulturnem programu, ki so ga pripravili učenci šole, so se prvošolčki svečano zaobljubili, da bodo spoštovali svoje sošolce in sošolke in vse druge ljudi, da bodo vestno opravljali svoje šolske obveznosti, skrbeli za čisto in zdravo okolje, pomagali prijateljem in sošolcem v stiski in ravnali v skladu s šolskimi pravili.

Vesetje ob sprejemu v šolsko skupnost.

Svečani program sta vodila Maša in David. Mentorica šolske skupnosti, učiteljica Vanja, in predsednik šolske skupnosti, Luka, sta skupaj vsakemu prvošolcu podelila listino, s katero so postali

polnopravni člani šolske skupnosti.

Na koncu smo se vsi skupaj še fotografirali in se malo posladkali.

Vanja Mladenović

Športni živ-žav

V enoti Beltinci v letošnjem šolskem letu kar 18 otrok obiskuje športni krožek ŽIV-ŽAV. Izvajava ga Dejan Pozdrec in Brigita Tivadar.

Ker sta otrokovi potrebi po gibanju in igri osnovni otrokovi potrebi, se igra kot rdeča nit prepleta skozi vse naše dejavnosti.

Skozi šolsko leto otroci izvajajo različne naravne oblike gibanja, spoznavajo elementarne in druge igre, seznanjajo se z različnimi zvrstmi športa in njihovimi osnovnimi elementi, s športnimi orodji in pripomočki, spoznavajo primerno športno opremo. Seznanijo se z osnovnimi varnostnimi ukrepi, ki so potrebni pri izvajanju gibalnih dejavnosti, spoznavajo pa tudi pomen sodelovanja v igralni sku-

pini, medsebojne pomoči in športnega vedenja.

S tem namenom smo tudi sodelovali na zimskem tekmovanju »Rad igram nogomet«. Organizira ga Nogometna zveza Slovenije v sodelovanju s ŠD Media šport, Ministrstvom za šolstvo in šport in Medobčinsko nogometno zvezo Murska Sobota.

Gre za tekmovanje dečkov in deklic

Športni pozdrav pred pomembno tekmo.

do 8. leta starosti, kjer tekmovalni uspeh ni v ospredju. Otroci šele spoznavajo prve nogometne korake, pravi pristop

in odnos ter spoštovanje do vseh igralcev nogometne igre, predvsem do nasprotnikov, ki morajo otrokom postati

in ostati prijatelji, ne glede na rezultate srečanj.

Tekmovanje je potekalo v telovadnici OŠ III Murska Sobota, udeležilo se ga je 12 dečkov in deklic. Navdušenje je bilo veliko že, ko so se preoblekli v drese – postali so pravi nogometaši. Komaj so pričakali, da so lahko zaigrali v dvorani, kjer je bilo vzdušje zares pravo. Starši, bratci in sestrice so za njih navijali in jih spodbujali.

V igri so neizmerno uživali in kar prehitro je minil čas, odmerjen za igranje.

S ponosom so prejeli priznanja in na koncu je sledila tudi obvezna malica.

Domov smo se vračali veseli, polni navdušenja in prijetnih vtisov, kajti za naše otroke in tudi za nas je svet gibanja – svet veselja.

Brigita in Dejan

V podaljšanem bivanju nam nikoli ni dolgčas

Premnogokrat se podaljšano bivanje razlaga kot varstvo otrok po rednem pouku, kar pa vsekakor ne velja na naši šoli. Ko učenci končajo z domačimi nalogami in se dobro najejo, se začne čas igre in ustvarjanja, v katerem otroci svoji domišljiji pustijo prosto pot. Da pri tem nastanejo edinstveni izdelki, ni potrebno posebej poudarjati, saj se marsikateri pogled gostov naše šole ustavi na njih že ob vstopu v šolski prostor. Kaj vse pravzaprav počnemo v podaljšanem bivanju oziroma kaj je otrokom pri tem najbolj všeč, so zapisali sami:

Veliko pozornost namenimo tudi zdravi prehrani in bontonu pri mizi, zato smo izvedli delavnice na temo »Zdrava prehrana in sadje«, kjer smo poleg sadnih nabodal mešali še čarobni napoj za dan čarovnic.

Da pa nam tudi v veselem decembru ne bo dolgčas, bomo poskrbeli z delavnicami, kjer bomo pekli pecivo ter izdelovali božične okraske.

Andrejka Zver

V podaljšanem bivanju mi je najbolj všeč da izdelujemo izdelke in da naredimo domače naloge. Nikola Jerebic

Bi podaljšanem bivanju mi je najbolj všeč da izdelujemo. Lepo je tudi ko delamo domače naloge. Lepo je ko se igrajo. Nastja Žižek

Pri podaljšanem bivanju mi je všeč da izdelujemo izdelke in naredimo domače naloge. Taja Mauvec

Razmišljanja učenk podaljšanega bivanja.

Ob »izdelovanju« je res zanimivo.

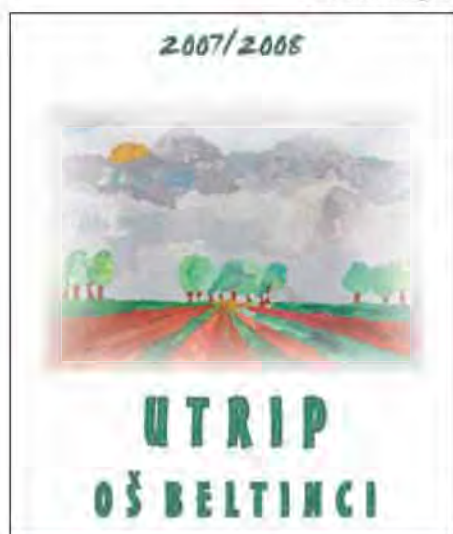
Nagrada za šolsko glasilo OŠ Beltinci

Revija Otrok in družina je že drugo leto zapored uvrstila šolsko glasilo OŠ Beltinci z naslovom UTRIP med najboljša šolska glasila v šolskem letu 2007/2008. Po lanskem priznanju za NAJ STRAN nam je letos podelila priznanje za NAJ NASLOVNICO. V razlagi nagrade so zapisali: » Naslovnica utripa v mavričnih barvah in prikazuje v trenutek ujet prostor in čas: brezmejno ravnino, ki podajo roko in poljubljaja oblake na nebu.«

Sliko je ustvarila lanska devetošolka Nuša Sreš.

Veseli smo vnovičnega priznanja revije Otrok in družina, saj je vzpodbuda za nadaljnje delo in literarno ustvarjanje učencev in učiteljev na OŠ Beltinci.

Cvetka Rengeo

*Kdor ima seme mora sejati.
Če ga stiska v pesti, v strahu,
da ga bo izgubil,
ne bo nikoli doživel radosti žetve.
(neznani avtor)*

Spoštovani!

Le pisemen, izobražen in razgledan človek lahko pelje kolo razvoja naprej k blaginji. O pomembnosti korakov, ki so bili storjeni skozi zgodovino v našem prostoru, se zavedamo pravzaprav šele takrat, ko ob raznoraznih obletnicah začnemo razmišljati o njih. In v letošnjem letu bo tudi OŠ Beltinci obeležila nekaj pomembnih jubilejev.

Mínilo je 230 let od razglasa Marije Terezije o uvedbi obveznega šolanja otrok in začetkov šolstva v Beltincih.

V šolskem letu 2008/09 mineva 30 let, odkar je prva generacija šolarjev začela pouk v sedanji zgradbi.

Pred 50 leti je bilo ustanovljeno športno društvo Faboš, ki se imenuje ŠŠD Enotnost.

Vsekakor preveč pomembne obletnice, da o njih ne bi spregovorili. Delavci in učenci šole smo se odločili, da bomo v tem šolskem letu, v mesecu maju, pri-

svojih nabrušenih mečev pozdravila prepolno dvorano.

Za vse tiste, ki se nam zaradi preveč strašnih vabil niste upali pridružiti, naj pojasnim, da zapisano ni še ena srednjeveška piratska zgodba, ampak zgodovinski zapis iz petka, 6. februarja 2009, ko smo v vrtcu Beltinci obeležili prav poseben dogodek.

Ponosno sporočamo, da je Vrtec Beltinci kot sedmi vrtec v Sloveniji prejel certifikat Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja slovenskega Inštituta za kakovost in meroslovje (SIQ).

pravili nekaj prireditev, na katerih bomo širši javnosti predstavili, kako je posejano zrnje modrosti vzklilo, zraslo in dozorelo v klasje učenosti. Ponosni smo na našo šolo, na otroke, ki vedoželjno sprejemajo znanje za prihodnost, na starše, ki nam stojijo ob strani, na lokalno skupnost – Občino Beltinci, ki nam zagotavlja tudi materialne pogoje za delo. Ponosni smo na vsa priznanja, ki smo jih v vseh teh letih prejeli, na vse bivše učence, ki so ime naše šole ponesli v svet. Hkrati se zavedamo, da nas vse to zavezuje tudi za delo vnaprej. Iz preteklosti načrtujemo delo v sedanjosti za graditev prihodnosti. Mi imamo tisoč sanj...

Zavedamo se, da je kvalitetno delo potrebno načrtovati, zato Vas že sedaj vabimo na srečanja v maju, posebej na osrednjo prireditev, ki bo 13. 5. 2009 ob 19. uri, v veliki telovadnici šole. Program prireditev je priložen.

Z Vašo prisotnostjo boste izkazali priznanje našemu delu in nam hkrati vlili novih moči za nadaljnje delo.

Lepo pozdravljeni.

Ravnateljica:
mag. Marica Horvat

Po morjih želja do zaklada sveta

... V Beltince priplulo šest gusarskih ladij ...

»Mi smo strašni gusarji, strah trepet morja« .... je odmevalo iz Kulturnega doma v Beltincih, kamor so priplule in se zasedrale strašne gusarske ladje. Na krovu se je zbrala zloglasna posadka in v soju bakel in blišča

Ker pa dolge in naporne poti nenehnega izboljševanja, ki nas je popeljala do certifikata ne bi zmogli, če se ob vsem ne bi znali tudi igrati smo v takšnem duhu pripravili svečano podelitev.

V petek na njej ni bilo ravnateljice vrtca, na krovu je posadko vodila kapitanica Mira, tudi koordinatorke kakovosti ne, namesto nje je za krmilo prijela krmarka Urška. Strokovne delavke in delavce je zamenjala Gusarska godba, članica častne straže Sonja (v prostem času vzgojiteljica) in

topničar Štefan (nekoč računovodja v vrtcu) pa sta zastražila prehod na krov in skriti zaklad. Svečano podelitev Gusarske listine (certifikata) pa sta povezovala vodja ZHR na krovu Gregor in strašna čuvajka zaklada Alenka.

Posadka je govorila v gusarskem žargonu, zato je »ladijski tehničar« Dejan poskrbel za »nadnapise« na jamboru. Tako so obiskovalci zaliva Beltinci lahko razumeli kako smo pripluli do cilja.

Za vse ki ste zamudili zgodovinski dogodek pa nekaj utrinkov....

Urška Raščan

Na oder je prihitelo polno naših zakladkov ...
v publiku pa ni bilo enega, ki ga v tem trenutku ne bi obšli gusarski mravljinici.

Mladina in gore

*Zrem s sivine prašne ceste,
kam v mraku sončni žarki greste,
tam za goro, kamor moje si srce želi,
po čistem, svežem zraku, miru hrepeni.*

Ljubezen do narave, čistega zraka in miru v njej, sta na nas otroke prenašala že od nekdanj naša starša. To počneta še vedno, ko iščeta mir in oddih v naravi, posebno v planinskem rajju, mi pa z njima uživamo, ko se sprehajamo v naravi.

Najino čisto pravo srečanje s planinami se je začelo že v vrtcu, ko sva se s skupino otrok odpravila na enotedensko zimovanje na Pohorje. Bilo je pravljico. Skozi izdelovanje škratovih hiš in iskanje njih samih smo spoznavali čudoviti svet narave in njenih prebivalcev.

Toda v tem neusmiljenem življenju, kjer čas teče z astronomsko hitrostjo, sva kar hitro pospravila škrate nazaj v pravljice, midva pa pristala septembra na začetku novega šolskega leta. V ponudbi vseh krožkov je bil tudi planinski in ker najina ljubezen do narave še živi, sva se odločila zanj. S tem sva dobila možnost sodelovanja na planinskem tekmovanju Mladina in gore.

8. november, dan, ko je potekalo regijsko tekmovanje v Puconcih, je bil zelo blizu, zato je bilo časa za priprave malo, gradiva pa kar precej. Začeli smo kar na Pohorju. V Ribniški koči smo preživeli

prečudovit vikend in predelali kar nekaj snovi. Orientacijo, prvo pomoč, gorsko okolje, opremo, pa tudi nekaj zgodovine smo pospravili v predalčke naših glav.

Prehitro je prišla sobota, 8. november 2008, in z njo regijsko tekmovanje. Naša ekipa je tekmovala pod imenom Cepinčki. V OŠ Puconci smo se razdelili po učilnicah, imenovanih po junakih slovenskega filma Kekec. Po končanem pisanju testov se je pričel družabni del in sicer sprehod po Puconcih in ogled tovarne Kema. V tem času je komisija pregledala in ocenila teste. Naša ekipa Cepinčki se je uvrstila na državno tekmovanje. V tistem trenutku veselja se nismo zavedali, da nas zdaj čaka še veliko več učenja. Tudi tokrat je naši mentorici Brigiti Čeh priskočil na pomoč navdušen in izkušen planinec, predsednik Planinskega društva Matica Murska Sobota Jože Ružič. Četrtekove urice so bile rezervirane za priprave na državno tekmovanje. Pri šolskih učbenikih je pristal še učbenik Planinska šola.

Megleno in mrzlo jutro, 10. januar 2009, nas ni ustavilo. Ekipa Cepinčev: Niki Hull, Tilen Pintarič in midva, Matjaž in Marina Maučec, smo se v tihi želji po novih izkušnjah odpravili proti Podnanosu. Tam so se zbrale ekipe iz celotne Slovenije, ki so se uvrstile na državno tekmovanje. Po dobrodošlici in kulturnem programu smo se razdelili po učilnicah in se lotili pisnega dela testa. Sledilo je kosilo in potem še ogled Podnanosa z njegovi

vimi znamenitostmi. Razveselila pa nas je tudi skrita gostja Maja Vidmar, ki nam je izdala svojo ljubezen do plezanja po plezalni steni. V družabnem delu je potekala tudi podelitev nagrad za likovni natečaj. Midva z bratcem sva osvojila drugo mesto in si s tem prislužila lepo nagrado. Potem je sledilo še tekmovanje v obliki kviza pred občinstvom za šest najboljših ekip, uvrščenih po pisnem delu. Najina ekipa Cepinčki se ni uvrstila v ta veliki finale, vendar pa smo se tolažili s tem, da smo bili letos prvič prisotni in bomo drugo leto sigurno boljši, ker si bomo nabrali še več znanja med letom.

Mrzla zima se počasi poslavlja. Do konca šolskega leta pa je še nekaj časa. Spraševanje in pisanje testov zahtevata kar precej časa in učenja. Bližajoča se pomlad nam spet ponuja priložnost za obisk narave in gora. Na pripravah na tekmovanje sva se naučila veliko koristnega, kako uživati vse te lepote čim lepše in varno. Vsem, ki ste nama pa pri tem pomagali, pa iskrena hvala.

Matjaž in Marina Maučec,
Planinski krožek, OŠ Beltinci

*In zopet skozi temno okno gledam,
po mestu hodim, a po gorah posegam,
razmišljam, kako to nebo, ta raj,
ponesel bi v moj domači kraj.*

Zala Bokal

Zimska liga Občine Beltinci v malem nogometu 2008/2009

Športna zveza Beltinci je tudi to zimo, že desetič po vrsti, organizirala tradicionalno zimsko ligo v dvoranskem nogometu.

V članski kategoriji je bilo prijavljenih 16 ekip, ki so bile z žrebom razdeljene v 4 skupine po 4 ekipe, kjer so v predtekmovanju igrala enokrožno vsaka z vsako. Predtekmovanje se je odigralo ob nedeljah (11.1., 18.1.). Prvi dve ekipi iz vsake skupine sta se uvrstili v četrtfinale. Tekme četrtfinala, polfinala in finale so se odigrale v nedeljo, 25.1.2009. V članski konkurenci je tako po razburljivih tekmah 1. mesto osvojila ekipa Bad Boys Maži bar, ki je v velikem finalu premagala ekipo Čarne vrane z rezultatom 4:3. V tekmi za 3.mesto je ekipa Zlufitana slatina z 9:2 premagala ekipo KMN Beltinci.

V veteranski kategoriji je bilo prijavljenih 5 ekip, ki so odigrale svoje tekme po enokrožnem sistemu za prvaka. Prvo mesto je osvojila ekipa Tropicano Bistrica z 9 točkami pred ekipama KMN Beltinci in NK Ižakovci s 6 točkami. Ekipa

Ekipa Bad Boys Maži bar je ubranila naslov.

Tropicano je bila na tekmovanje povabljen, ker sodeluje v medobčinski veteranski ligi, ki jo organizira in vodi SZ Beltinci.

Po izboru vodstva tekmovanja je bil najboljši igralec zimske lige Mitja Žerdin (Bad Boys Maži bar), najboljši vratar je bil Štefan Fekonja (Bad Boys Maži bar), najboljša strelca pa sta bila Peter Vöröš (KMN Beltinci) in Jože Dravec (Elektro Palatin), ki sta dosegla 7 zadetkov.

Dosedanji zmagovalci:

- 1999/2000 – KMN Beltinci
- 2000/2001 – NK Beltinci mladina
- 2001/2002 – Lauš Ižakovci

- 2002/2003 – člani KMN Beltinci, veterani NK Lipa
- 2003/2004 – člani NK Lipa, veterani KMN Beltinci
- 2004/2005 – člani NK Beltinci, veterani KMN Beltinci
- 2005/2006 – člani Obrtniki, veterani KMN Beltinci
- 2006/2007 – člani Čarne vrane, veterani KMN Beltinci
- 2007/2008 – člani Bad boys Maži bar, veterani Tropicano
- 2008/2009 – člani Bad boys Maži bar, veterani Tropicano

- JoP -

ZAHVALA

«Mater si človek zakladov ne izbira.
Koliko več je starij za druge,
toliko več je starij zase.
Koliko več je drugim razdaljal,
toliko več je zase nabral.»

Pevka Moira nam je s svojo Pripovedjo o ljubezni popestrila hladen zimski večer. Prispevek, zbran na tej prireditvi, je namenila OŠ Beltinci.

Za to humano dejanje se ji iskreno zahvaljujemo.

MOIRA

Svoj prispevek so OŠ Beltinci namenili tudi:

- Vrvarstvo Jože Bakan s.p., Gančani
- Parketarstvo Srša Beltinci,
- Krovstvo in klima Beno Bernjak s.p. Ižakovci.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Učenci in delavci šole

Razglasitev najboljših športnikov Občine Beltinci za leto 2008

O izboru najboljših športnikov občine za leto 2008 je po poblastilu župana Občine Beltinci g. Milana Kermana odločalo predsedstvo Športne zveze Beltinci. Na podlagi javnega razpisa za zbiranje predlogov, ki je bil objavljen v Uradnih objavah Občine Beltinci decembra 2008, je predsedstvo Športne zveze Beltinci na svoji 6. seji izbralo najboljše športnike in športnice,

najboljše športne kolektive in perspektivne športnike.

Vrstni red med športniki:

1. mesto: Tomislav Ternar
2. mesto: Damjan Ošlaj
3. mesto: Davor Gregorinčič

Vrstni red med športnicami:

1. mesto: Katja Vrdjuka
2. mesto: Sara Sakovič

Vrstni red med športnimi kolektivi:

1. mesto: HK PLIVA Lipovci
2. mesto: OK Beltinci
3. mesto: NK Gančani

Perspektivni športniki:

Jure Virag
Timotej Pavel
Alin Škaper

Obrazložitve:

Pri izboru za proglasitev perspektivnih športnikov so se upoštevali tekmovalni uspehi posameznika, odnos do športa, marljivost in vztrajnost. Podeljeno priznanje naj bo nagrajencem predvsem vzpodbuda za delo vnaprej.

Perspektivna športnika:

Jure Virag in Timotej Pavel

Mlada nogometaša in uspešna dijaka Jure Virag iz Bratonec in Timotej Pavel iz Lipovec sta se z nogometom začela ukvarjati vsak v svoji sredini. Z veseljem sta trenirala in razvijala svoj talent. Že v osnovni šoli sta tvorila okostje ekipe OŠ Beltinci, ki je tudi po njuni zaslugi dosegla imenitne uspehe na šolskih nogometnih prvenstvih, tudi na najvišjem državnem nivoju. Oba sta bila standardna člana in nosilca igre, Timi celo kapetan reprezentance Medobčinske nogometne zveze M.Sobota, ki je leta 2007 osvojila državni naslov med reprezentancami medobčinskih zvez. Svojo nogometno pot nadaljuje pri ND Mura 05, kjer sta z ekipo U-14 prav tako postala državna prvaka. Trenutno igrata v kadetski ekipi ND Mura 05. Oba sta tudi v beležkah strokovnjakov, ki sestavljajo državno reprezentanco in ju ob dobrem delu čaka še lepa nogometna priložnost.

Perspektivna športnica:

Alin Škaper

Alin Škaper, dijakinja športne gimnazije, doma iz Beltinec, se je prav tako odločila za nogomet, verjetno po zgledu očeta. Trenirati je začela pri 10 letih pri ŽNK Pomurje. V letu 2008 je z ekipo U-17 osvojila naslov državnih prvakinj. Z veliko talenta in vztrajnosti se je lani prebila tudi v člansko ekipo in z njo postala državna podprvakinja. Je članica slovenske reprezentance deklet do 17 let, s katero je nastopila v kvalifikacijah za evropsko prvenstvo. Skratka, nogometašica, ki veliko obeta!

V posamični konkurenci je bil upoštevan individualni uspeh posameznika oz. prispevek posameznika k ekipnim uspehom svojih ekip in odnos športnika do športa nasploh.

Katja Vrdjuka. Čeprav še osnovnošolka, je Katja Vrdjuka, članica Atletskega kluba Panvita iz M.Sobote in Športnega društva Sloparka iz Beltinec, izredno uspešna atletinja, ki je v tekah na dolge

Sedanost in bodočnost beltinskega športa (Foto: M. Štiblar).

proge in v krosih v svoji starostni kategoriji v Sloveniji praktično nepremagljiva. V letu 2008 je v Velenju osvojila državni naslov v krosu in zmagala na državnem prvenstvu v dolgih tekah v Domžalah, zmagala na mednarodnem mitingu v Murski Soboti. Zelo uspešno se kosa tudi s svojimi nasprotnicami v članski kategoriji, kjer je na državnem prvenstvu v cestnem teku osvojila 3 mesto, na Maratonu treh src v Radencih je bila druga. V Pomurskem pokalu je na vseh petih tekah, na katerih je nastopila, v članski konkurenci tudi zmagala.

Sara Sakovič, dijakinja iz Beltinec, je še en produkt dobre beltinske odbojkarške šole. Odbojko je začela igrati v petem razredu. Kasneje se je, kot perspektivna igralka, priključila Ženskemu odbojkarškemu klubu Puconci. Tam je z marljivim delom in dovolj talenta postala stalna igralka članske ekipe in ena od nosilk igre te ekipe, ki je v samem vrhu 3. državne odbojkarške lige.

Tomislav Ternar iz Beltinec je član Teniškega kluba Branik Maribor. Poleg vseh drugih velikih uspehov v mlajših kategorijah je bil stalni član slovenske reprezentance, s katero je v letu 2008 postal mladinski ekipni evropski prvak, kar je največji uspeh slovenskega mladinskega tenisa doslej. Tomi je igral in dobil vse posamezne dvoboje, tako v kvalifikacijah kot v finalu. Postal je državni prvak do 18 let in članski vice prvak.

Uvrstil se je v polfinale močnega mednarodnega turnirja v Čakovcu, osvojil je zaključni masters sezone pri članih in zmagal na odprtem članskem prvenstvu

v Brežicah. Na zelo močni članski teniški lestvici zaseda 7. mesto in je tudi član slovenske članske teniške reprezentance.

Damjan Ošljaj je nogometno pot začel v rodnem Dokležovju, pozneje pa je s svojo kvaliteto in željo po napredovanju pristal pri NK Mura, kjer se je preko mlajših selekcij prebil v člansko ekipo. Zaradi želje po še večji afirmaciji je kasneje igral še za nekatere druge prvoligaške ekipe, kot so NK Olimpija, NK Maribor in NK Ljubljana. Občasno so ga selektorji vabili tudi v slovensko reprezentanco. Pred dvema sezonama se je vrnil v Prekmurje in se pridružil ekipi NK Nafta ter se je dokončno uveljavil kot eden najboljših in najbolj koristnih klubskih igralcev v Sloveniji. V letu 2008 je bil celo najboljši igralec slovenske lige na svojem igralnem mestu.

Davor Gregorinčič, član Atletskega kluba Panvita iz Murske Sobote, doma iz Dokležovja, je tekač, ki je bil skozi več čas, odkar se ukvarja z atletiko, v svojih kategorijah vedno v vrhu slovenskega teka na srednje in daljše proge in v krosu. Bil je tudi državni mladinski prvak. V letu 2008 je v prvi sezoni nastopanja v članski konkurenci na državnem atletskem prvenstvu postal članski državni prvak v teku na 1.500 metrov. Na odprtem državnem prvenstvu v krosu je med člani dosegel 2. mesto in se udeležil evropskega prvenstva v krosu v Bruslju. Številna najvišja mesta na raznih drugih tekah in pokalih ter vedno boljši osebni rekordi dokazujejo, da še napreduje in to z velikimi koraki.

Pri izboru najboljših športnih kolektivov Občine Beltinci so se upoštevali tek-

movalni uspehi, rang tekmovanja, organizacija društev, organiziranje športnih prireditev, sodelovanje z okolico in delo z mladimi.

Hokejski klub PLIVA Lipovci je tudi v letu 2008 nanizal kopico odličnih rezultatov na domači in mednarodni sceni. Osvojili so naslov državnega prvaka v dvoranskem hokeju, kakor tudi naslov državnega in pokalnega prvaka Slovenije v hokeju na travi. V srednjeevropski mednarodni Interligi so prav tako osvojili 1. mesto in to v konkurenci najboljših ekip iz Slovaške, Madžarske, Hrvaške in Slovenije. Na evropskem dvoranskem prvenstvu v Bolgariji so zasedli 1. mesto in se uvrstili v višji rang tekmovanja. Na evropskem prvenstvu državnih prvakov skupine C III v Bratislavi jim je v konkurenci osmih državnih prvakov iz različnih držav Evrope uspelo osvojiti 1. mesto in napredovanje v skupino C II. V klubu pozor-

nost namenjajo tudi nižjim selekcijam, tudi tistim najmlajšim, ki vadijo v vse večjem številu in ki prav tako dosegajo dobre rezultate. Hokejski klub Pliva Lipovci je tudi prejel priznanje kot drugi najboljši športni kolektiv v Pomurju.

Odbojcarski klub Beltinci je od začetka svojega delovanja pa do danes vzgajal že veliko število odličnih odbojkarjev, sedaj članov drugih, tudi prvoligaških moštev. Članska ekipa kluba, ki že vrsto let tekmuje v ligah Odbojcarske zveze Slovenije, je v letu 2008 igrala v 3. državni ligi, kjer je zelo dostojno zastopala beltinsko odbojko in beltinski šport in je po jenskem delu tekmovanja pri vrhu te lige. Načrtno delajo z mladimi, od najnižjih selekcij naprej, s katerimi prav tako dosegajo dobre rezultate in tako dobro skrbijo za prihodnost beltinske odbojke v moški, kot tudi v ženski konkurenci.

Nogometni klub Gančani. Nogo-

met je v beltinski občini brez primerjave najbolj razširjen in popularen šport in že dejstvo, da je prvenstveno sezono 2007/2008 NK Gančani končal kot najbolje uvrščen nogometni klub iz občine, pove dovolj. Njihova članska ekipa tekmuje v Pomurski nogometni ligi. Posebno priznanje in zahvala pa gre klubu za delo z mladimi. V razne mlajše selekcije, ki dosegajo tudi izvrstne tekmovalne rezultate v ligah in na raznih turnirjih, je vključenih več kot 60 otrok, ki skozi vse leto pridno vadijo pod strokovnim vodstvom usposobljenih trenerjev. Veliko pozornosti namenjajo tudi športnemu objektu, ki je eden najlepše urejenih v okolici.

Plakete so podelili: župan Občine Beltinci g. Milan Kerman, predsednik Športne zveze Beltinci g. Jože Horvat in aktualna Miss Slovenije gdč. Tadeja Ternar.

- JoP -

Športno društvo Dokležovje – Pikado klub F1

Na Melincih je bil v prostorih gostilne Kovač odigran 4. občinski turnir v pikadu za pokal Občine Beltinci. Udeležilo se ga je 26 tekmovalcev, ki so tekmovali v dveh disciplinah. Naslov občinskega prvaka je letos presemetljivo osvojil Tomaž Maroša iz Melinca.

Posamezno:

1. Tomaž Maroša (Melinci)
2. Dejan Škafar (Ižakovci)
3. Damir Lukač (Dokležovje)
4. Tomaž Bojnec (Lipovci)

Dvojice:

1. Matija Šiško in Matej Zver (Dokležovje)
2. Andrej Vulje (Beltinci) in Tončka Arvaj (Dokležovje)
3. Franc Azola (Beltinci) in Damir Vöröš (Melinci)

Zahvalili bi se Občini Beltinci za pomoč pri organizaciji turnirja. 5. občinski turnir bo prihodnje leto v Ižakovcih.

Matjaž Györek

Zmagovalci občinskega turnirja.

Otroški zimski turnir Občine Beltinci v malem nogometu 2009

Športna zveza Beltinci je že četrto organizirala tudi otroški zimski turnir.

Na turnirju, ki je bil letos v soboto, 7.2.2009, so nastopile ekipe osnovnošolcev iz vseh osmih vasi občine. Ekipe so bile z žrebom razdeljene v 2 skupini po 4 ekipe, kjer so igrale vsaka z vsako. Po dve ekipi iz vsake skupine sta se uvrstili v polfinale.

Letos je bila najboljša ekipa Beltinec, ki je v finalu premagala ekipo Dokležovja. Tretja je bila ekipa Bratonec.

Dosedanji zmagovalci:

- 2006 – Ižakovci,
- 2007 – Beltinci,
- 2008 – Melinci,
- 2009 – Beltinci

- JoP -

Pomurska liga v pikadu

Končano je bilo tekmovanje v Pomurski pikado ligi za sezono 2008/2009, katere vodenje in organizacijo je v letošnji sezoni prevzelo naše društvo. V njej je sodelovalo 6 ekip iz naše občine. Prvo mesto je prepričljivo osvojila ekipa Čarne vrane iz Ižakovca.

Končna lestvica za sezono 2008/2009:

ekipa	tekem	zmage	porazi	seti	igre	točke
1 ČARNE VRANE (Ižakovci)	16	16	0	277:05:00	616:16:00	32
2 PICOLO (Melinci)	16	14	2	285:56:00	631:27:00	28
3 OSA (Radomerje)	16	10	6	215:08:00	511:54:00	20
4 F1 DOKLEŽOVJE	16	10	6	208:15:00	503:07:00	20
5 BALINČEK (Dokležovje)	16	9	7	194:29:00	489:17:00	18
6 MAŽI BAR (Ižakovci)	16	6	10	181:42:00	455:46:00	12
7 MONIKA (Bogojina)	16	5	11	180:43:00	461:46:00	10
8 ČENC (Melinci)	16	2	14	156:08:00	422:26:00	4
9 GAMSİ (Ljutomer)	16	0	16	130:34:00	366:06:00	0

Zmagovalci zaključnega turnirja

Čarne vrane

Zaključni turnir

V Prekmurski iži v Ižakovcih so zmagovalci lige – ekipa Čarne vrane - pripravili zaključni turnir v pikadu za igralce ekip, ki so v ligi sodelovali. Udeležilo se ga je 37 igralcev, ki so se pomerili v dvojicah in posamezno.

Solate za dobro počutje in zdravje

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Brez solate si težko predstavljamo tradicionalno kosilo, večerjo ali svečan obrok. In prav je tako. Solata doda obroku pestrost, barvo, zvišuje prehransko vrednost in nenazadnje prispeva k večjemu uživanju zelenjave. Slednje pa je izjemnega pomena za dobro zdravje. Zato poskrbite, da bo solata čim večkrat na vaši mizi.

Rezultati

Posamezno:

1. Branko Seršen (Čarne vrane)
2. Andrej Cener (Osa)
3. Janez Pozdrec (Picolo)

Dvojice:

1. Danie Duh I (Picolo) in Tadej Poredoš (Čarne vrane)
2. Tomi Križanič (Gamsi) in Sašo Vutek (Čarne vrane)
3. Matej Zver (Balinček) in Marsel Pozdrec (Picolo)

Matjaž Györek

Uživajmo v njenem enkratnem okusu in videzu. Kljub majhni kalorični vrednosti je bogata s hranilnimi snovmi. Vsebuje skoraj vse minerale v majhnih količinah. Je dober vir vitamina K in C ter beta karotena. Predvsem pa je dober vir vlaknin. Kar zadosti razlogov torej, da postane sestavni del kosila ali večerje. Če se nameravamo znebiti kakšnega odvečnega kilograma, naj bo solata obvezni del obrokov. Lahko izbiramo med endivijo, kristalko, mehko solato, radičem, rukolo, motovilcem... Okus solati izboljša preliv. Običajno ga pripravimo iz pet delov kisa in enega dela olja ter soli. Za posebne priložnosti kombiniramo ekstra deviško oljčno olje in hladno stiskano sončnič-

no olje. Da bo solata vsakokrat drugačna, prelivu dodamo poper, gorčico, peteršilj, baziliko, čebulo ali česen. Vsi poznamo grenki okus endivije. Odlična je z dodatkom oljčnega olja in jabolčnega kisa. Pripravimo jo samo ali v kombinaciji z drugimi solatami. Zelo okusna je s kuhanim krompirjem. Za spremembo ji dodamo sesekljan peteršilj ali baziliko. Ali pa se odločimo za bolj drzno kombinacijo s sezamom, orehi ali sončničnim semenom. Tudi radič pripravimo podobno kot endivijo. Zaradi bolj izrazitega grenkega okusa ga največkrat kombiniramo z drugimi solatami. Ne pozabimo aromatičnega, nežnega motovilca. Lepo se sklada s česnom, kuhanim krompirjem in fižolom.

Pri nas se vse bolj uveljavlja zelo aromatična, močno prijetnega grenkega okusa in nežna rukola. Kljub temu, da vsebuje malo kalorij (25kcal/100 g), je izjemno vredno živilo zaradi vsebnosti kalcija, magnezija, železa, kalija, fosforja, vitaminov A, K in C, luteina in zeaksantina. Zaradi vsebnosti omenjenih snovi varuje zdravje in prispeva k preprečevanju kroničnih bolezni. Rukolo najpogosteje pripravljamo kot solato ali kot dodatek drugim jedem rafiniranega okusa. Je sestavni del carpaccia-ribjega, mesnega, zelenjavnega ali sadnega. Juham, rižotam, picam in testeninam z omakami na bazi paradižnika

Prehrana za boljši vid

Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Z očmi zaznavamo svet, hkrati pa se v njih zrcalijo duša in čustva. Najlepše so, ko se v njih zrcali ljubezen. So bolj kot katerikoli drugi telesni organ izpostavljene vplivom okolja. K dobremu zdravju oči pa veliko pripomore zdrava prehrana. Za zdravje oči je pomembna pestra prehrana. Vsebuje naj polnovredna žita in žitne izdelke, veliko zelenjave in sadja vseh barv, mleko in mlečne izdelke z manj maščob, stročnice, oreške, ribe, zmerne količine manj mastnega mesa ter čim manj sladkorja. Maščobe naj bodo predvsem rastlinskega izvora.

S pestro prehrano oči dobijo potrebne hranilne in zaščitne snovi. Slednje so zelo pomembne, kajti varujejo pred škodljivimi učinki prostih radikalov. Prosti radikali namreč nenehno nastajajo kot vmesni produkt med dihanjem. Njihovo nastajanje spodbuja pospešitev presnove ter škodljive učinke iz okolja (strupi, kajenje, ultravijolično sevanje...). Snovi, ki proste radikale naredijo neškodljive, se imenujejo antioksidanti. Med učinkovite antioksidante sodijo vitamini A, C in E, beta karoten, selen ter sekundarne rastlinske snovi. Vitamin A je za oko še posebej pomemben. Omogoča dober vid in ščiti pred nočno slepoto. Skupaj s C vitaminom učinkovito varuje oči pred prostimi radikali. Dober

da specifični okus. Poseben okus in svežino podari rukola mesnim in ribjim jedem z žara ter jedem iz divjačine v kombinaciji s pinjoli in orehi. Uporabimo jo lahko za nadev: dušeno na oljčnem olju kot nadev za lignje, v kombinaciji s skuto kot nadev za palačinke. Za posebne priložnosti polenti na koncu kuhanja dodajmo sesekljano rukolo. Rukola se lepo sklada z balzamičnim kisom, oljčnim oljem, limono, z vsemi vrstami rib in morskimi sadeži, mlado govedino in mesom kozlička, z raznimi siri (npr. parmezanom), paradižnikom, bobom, avokadom in pinjoli. Je odličen dodatek drugim solatam.

vir vitamina A so jetra, ribe, jajca, mleko, korenček (kuhan), rumena buča, paradižnik, špinača ter sadje rumene barve (marelice, breskve, papaja, mango...). C vitamin zmanjšuje tveganje za nastanek starostnih očesnih obolenj. Vsebujejo ga pomaranča, grenivka, limona, kivi, rdeča paprika, zelena listnata zelenjava... Vitamin E varuje oko pred starostno sivo mreno. Učinek je največji ob prisotnosti zadostnih količin vitamina C. Najboljši vir vitamina E so rastlinska olja, žitni kalčki, oreški, semena, jajca, avokado, brokoli... Za zdrave oči je nujna tudi zadostna količina selena in cinka. Cink je najpogostejši mikroelement v očesu. Nepogrešljiv je za delovanje antioksidativnih encimov, ki proste radikale naredijo neškodljive. Zadostne količine cinka dobimo z uživanjem rib, mesa, mleka, mlečnih izdelkov, polnovrednih žit. Selen si zagotovimo z uživanjem polnovrednih žitnih izdelkov, sezamovega se-

Pisana solata:

1 zelena solata
10 dag rukole
10 dag motovilca
jogurtov kozarec kuhane koruze
2 žlici sončničnega olja
kis
sol

Pomešamo vse solate, dodamo korožo in začинimo.

prim. mag. Branislava Belović, dr. med.

mena, oreškov, soje, morskih sadežev, mesa, jajc. Ne smemo pozabiti antioksidantov luteina, zeaksantina in likopena. Brez njih bi varovalni sistem oči bil manj učinkovit. Lutein in zeaksantin varujeta pred škodljivimi učinki sončnih žarkov ter uničujeta proste radikale. Nahajata se predvsem v zelenjavi, kot je brokoli, grah, špinača, ohrovt, zelje, peteršilj, koruza. Z zaužitjem 10 dag špinače si zagotovimo dnevno potrebno količino luteina. K dobremu zdravju oči še dodatno pripomore uživanje borovnic, marelic, rdečega grozdja, soje, žitnih kalčkov, gob, mastnih rib (losos, sardele, tuna), polnozrnatih izdelkov, pistacije in lanenega semena. K vsemu omenjenemu pa sodi uživanje zadostnih količin vode (najmanj 8 velikih kozarcev) in seveda izogibanje enemu od največjih strupov za oči - cigaretnemu dimu.

prim. mag. Branislava Belović, dr. med.

Šport, športna rekreacija in gibalna dejavnost

»Recept za dolgo življenje je umirjenost pri hrani in pijači, posebno pomembno je ukvarjanje z različnimi oblikami rekreacije. Zato se dobro počutim tudi v pozni starosti« (Leon Štukelj, 1998, ob svoji 100-letnici).

Ste tudi vi že komaj čakali prihod pomladi, čas sprehodov med travniki in gozdovi, se veselili opazovanja brstečih cvetic in bohotnih drevesnih popkov, ki bodo vsak trenutek obarvali naravo? In seveda, ker bomo popoldneve končno preživeli na soncu, med tekom, rolanjem in kolesarjenjem, saj je gibanje izvrsten način, da telo napolnimo s svežo, radostno energijo! Tudi, če smo utrujeni in bi se raje skrili pod toplo odejo ter tam ostali nekaj dni, smo po razgibanju na svežem zraku vedno bolj energični in zadovoljni. Zato, če le imate priložnost, športne copate na noge in v sončno naravo!

Šport postaja vrednota, ki jo bomo morali dandanes znati ceniti predvsem zato, ker je močno povezana z zdravjem, kajti vsakodnevno zmerno ukvarjanje s športnimi dejavnostmi ohranja in krepi zdravje, ki je neprecenljiva vrednota. »Gibanje je za zdravje nujno. Tega se počasi zavedajo tudi tisti, za katere je šport skorajda sinonim za mučenje«. Množični mediji nam s t. i. prednostnim tematiziranjem čedalje bolj vlivajo sliko zdravega in športno dejavnega človeka, ki je postavljen kot ideal vsem na ogled in občudovanje. Ena izmed poti k uspehu pa je tudi redno športno udejstvovanje in posledično skrb za svoje telo.

S športno rekreacijo se lahko ukvarja vsak, ne glede na starost, spol, poklic in sposobnosti. Vsak si izbere tisto aktivnost, ki mu najbolj ustreza, ob kateri uživa, se sprosti in odpočije od vsakdanjih skrbi in obveznosti, ki mu jih narekuje sodoben način življenja. Iz tega tudi izhaja splošno znan pojem »šport za vsakogar«.

Razlogi, kot so: »Nimam časa, pridem pozno iz službe, nisem športnik«, so le izgovori, ki niso opravičljivi, da si posameznik ne bi mogel vzeti vsaj nekaj časa tedensko za svoje telo in s tem pripomo-

gel k boljšemu zdravju. Vemo, da si tudi najbolj zaposleni ljudje, kot so politiki, pravniki, zdravniki, lahko vzamejo čas za redno vadbo. Potrebno je le nekaj organiziranosti, sistematičnosti, motivacije in zastavljen cilj, ki nas privede do večje notranje sreče in tistega, kar je najpomembnejše, boljšega zdravja.

Redna športno - rekreativna vadba

Ko se sprašujemo, zakaj naj bi se ukvarjali s športom, pridemo do odgovora, da zaradi zdravja. Pri tem razumemo šport kot preventivni dejavnik, ki naj pomaga preprečevati, da ne bi prišlo do obolenj in da bi čim dlje ostali zdravi. Dejstvo, da redno, sistematično in pravilno ukvarjanje s športom krepi zdravje, je posledica ugodnih učinkov telesne vadbe in gibanja na organizem človeka. To se odraža tako v njegovem dobrem fizičnem kot tudi psihičnem počutju, v človekovi duševnosti in njegovem duhovnem ustroju. Številne raziskave dokazujejo, da si s pomočjo športa oziroma ukvarjanja z njim krepiamo imunski sistem. Ob tem je potrebno dodati, da to velja le, če gre za zmerno športno rekreativno dejavnost, torej za zmerno telesne napore. Poudarek je torej na zmerni rekreativni telesni vadbi, saj leta ugodno vpliva na odpornost proti različnim boleznim. Nasprotno pa prevelike obremenitve in naprezanja, zlasti če trajajo daljše obdobje, privedejo do oslabilve imunskega sistema. Redna športno-rekreativna vadba privede do izboljšanja in ohranjanja motoričnih, funkcionalnih in drugih sposobnosti, ki slehernemu človeku omogočajo kvalitetno življenje.

Redna športno-rekreativna vadba torej vpliva na:

- ohranjanje in izboljšanje srčno-žilne in dihalne funkcije,
- ohranjanje optimalne telesne teže in skladno razvitega telesa,
- ohranjanje duševnega ravnovesja,
- upočasnitev biološkega staranja,
- zmanjševanje stresa, anksioznosti in depresivnosti,
- povečevanje samozaupanja, samospoštovanja in samozavesti,
- vzpostavljanje socialnih interakcij in prispevanje k socialni integraciji ljudi,
- zmanjšanje možnosti za pojav srčno-žilnih bolezni, diabetesa tipa 2 in raka

debelega črevesa,

- zmanjšanje oziroma preprečevanje pojava zvišanega krvnega tlaka,
- zmanjševanje pojava osteoporoze.

30 minut zmerne telesne dejavnosti dnevno pomembno zmanjšuje tveganje za številne kronične bolezni ter pripomore k boljšemu zdravju in posledično boljšemu počutju. Če se s športno vadbo začnemo ukvarjati že v rani mladosti, se nam to posledično obrestuje v kvalitetnejšem življenju v obdobju zrelosti. Seveda pa moramo z vadbo nadaljevati v vseh življenjskih obdobjih, kajti le redna in sistematična vadba pozitivno vpliva na zgoraj omenjene dejavnike. Res pa je tudi, da za začetek vadbe ni nikoli prepozno. Če smo se odločili, da bomo z vadbo začeli šele v srednjih, morda tudi v poznih letih, potem je še posebej pomembno, da upoštevamo načelo postopnosti. Začnemo z lažjimi oblikami vadbe in nadaljujemo s težjimi, postopno povečujemo obremenitev in intenzivnost. Torej moramo paziti, da ne pretiravamo. Naj navedem primer, da vsakodnevni visoko intenzivni tek v starosti nad petdeset let lahko prej škodi kot koristi. Kajti v zrelih letih potrebujemo več počitka, ker so naše kosti s starostjo šibkejšje. Zelo pomembne pa so tudi vaje za moč, da preprečimo razvoj osteoporoze.

Pravilno izbran šport pomeni koristno, zdravo in prijetno gibanje. To je gibanje, pri katerem ohranjamo in izboljšujemo svoje zdravje, gibanje, pri katerem ohranjamo in izboljšujemo svoje funkcionalne in motorične sposobnosti, gibanje, pri katerem uživamo v občutkih lastnega telesa in v svoji gibalni izraznosti ter gibanje, pri katerem smo v družbi s tistimi, ki si jih izberemo po lastni želji in interesu. Šport je torej s svojo širino in novimi nastanki športnih vrst področje, ki nudi bogatenje človeškega duha.

Sociološki vidiki gibalne aktivnosti

Šport posameznika nekako prisili, da spoznava človeško bitje, človeško telo in mu nudi, da se vse življenje o tem uči in izpopolnjuje. Športne dejavnosti oblikujejo posameznikovo mišljenje, občutenje in reagiranje ter v posamezniku zrcalijo pripadnost človeškim bitjem in tudi pripadnost k specifični družbeni skupini.

Ljudje z medsebojnimi odnosi, kamor štejemo tudi šport, poleg fizioloških potreb zadovoljujejo tudi potrebe po vključevanju, sodelovanju in sprejemanju posameznika v okviru določene družbe. Rekreativna je pomemben dejavnik socializacije v vseh obdobjih človekovega življenja. Gibalna aktivnost je lahko najpomembnejša za razvoj občutkov, ki posamezniku omogočajo, da se sam in v družbi z drugimi v isti skupini dobro počuti. Tako postane gibalna dejavnost človekova navada, ki jo obdrži v sebi, tudi če odraste ali zamenja družbo.

Zelo pomembno je obdobje otroštva, ko se otrok začne vključevati v razne športne sredine. Pri tem imajo največji vpliv družina (starši) in vrstniki, ki s spodbudo in vzorom pripomorejo k vključevanju v športne dejavnosti. Obratno lahko v tem času tudi starši spoznajo športno-rekreativne kroge, saj nekateri le na ta način sploh stopijo v športne dvorane in bazine.

Psihološki vidiki gibalne aktivnosti

Redna telesna dejavnost človeka telesno in duševno sprosti, zmanjša se količina stresnih hormonov v organizmu, kar izboljša človekovo počutje in odpornost proti okužbam. Športna dejavnost poveča količino impulzov, ki iz telesa (mišic, sklepov, kože, spreminjajočih se prostorskih, vidnih, slušnih zaznav) prihajajo v centralno živčevje. Šport s tem močno premakne ravnovesje med impulzi, ki jih dobivamo iz spominov in tistimi, ki jih dobivamo iz sedanosti, v korist slednjih. Zato zlasti ljudje, obremenjeni z utrjenimi

mi nevrotičnimi in travmatičnimi predstavami, s pomočjo športa postanejo bolj usmerjeni v sedanost, v trenutno okolje in doživljanje. Ljudje, ki so se navadili svojo energijo usmerjati tudi v telesno naprežanje, lažje prenašajo različne duševne obremenitve in ob njih tudi ustrezneje ukrepajo.

Ob telesni dejavnosti se človek nauči prave sprostitve. Telesna sprostitve je namreč pogoj za duševno sproščenost. Tako se lahko energija bolj učinkovito usmerja v ustvarjalne dejavnosti. Pozitiven vpliv se kaže tudi v odpravljanju nespečnosti in motenjah spanja. Telesna dejavnost tudi zmanjšuje občutje tesnobe, ker pri intenzivnem gibanju pride do podobnih telesnih sprememb kot pri doživljanju tesnobe (pospešeno bitje srca, potenje). Ta občutja človek ne občuti kot nekaj mučnega in neugodnega, ampak kot povečano pripravljenost na zaželeno akcijo (Ihan, 2004).

Seveda pa je vpliv telesne dejavnosti na psihični status in psihično blagostanje zelo individualno pogojen, torej v tesni povezavi z značilnostmi psihičnega statusa, značilnostmi populacije (spol, starost, navade in razvade, sprejetje programa vadbe), načini modulacije vpliva telesne vadbe na psihične spremembe (občutek napredka, izključitev iz vsakodnevnih problemov, pogoj uživanje pri vadbi). Vpliv na psihični status imajo tudi vrsta in intenzivnost telesne dejavnosti, negativni učinki telesne vadbe (poraba časa, denarja, redko odvisnost od vadbe).

Motivacija je proces, ki sproži človekovo aktivnost na področju njegovega zanimanja. Usmerjena je k določenim objektom, spodbuja in uravnava človekovo obnašanje za doseg ciljev, ki si jih je zadal. Motivacija je tako čustvena kot razumska. Sloni namreč na potrebah človeka, potrebe pa doživlja vsak posameznik na emocionalni ravni (Petkovšek M., 1997).

Kako začeti

Nekdo, ki se nikoli ni ukvarjal s športno rekreacijo, mora s telesno dejavnostjo začeti predvsem postopno. Pomembno je, da mu postane ukvarjanje s telesno dejavnostjo način življenja, vedenjski vzorec, vrednota. Čim več od gibanja je dobro odnesti tudi pri vsakodnevnih opravilih, konjičkih.

Športna rekreacija mora biti izbrana tako, da človeku ustreza, da mu ni mučna in da v takšnem preživljanju prostega časa uživa. Cilj pri človeku, ki z ukvarjanjem s športno rekreacijo šele začne, mora biti, ne glede na njegovo specifično, dolgoročno ukvarjanje s športno rekreacijo. Specifično človeka je potrebno upoštevati, saj je nekomu povsem zadosti dva krat na teden oditi na enourni sprehod v naravo, mogoče ob dobri družbi in mu lahko s kompliciranjem s principi določanja obremenitve, napora, natančnim načrtovanjem, povzročimo odklonilen odnos do športne rekreacije.

Pri starejših in sploh pri ljudeh s kakršnimikoli boleznimi ali posebnostmi je potreben posvet z zdravnikom in splošen osebni pregled, pri nekaterih tudi obremenilni test in podobni diagnostični pregledi. Vsak posameznik mora biti odkrit in pred, med in po aktivnosti svoja opažanja in počutje »priznati« osebno, ki se z njim ukvarjajo. Začetnike je potrebno opozarjati tudi, da dovolj pijejo, da ne pride do dehidracije.

Izbrati je potrebno aktivnosti, ki so primerne za določeno osebo, potrebna je razlaga osnovnih principov ukvarjanja s športom in upoštevanje teh principov v praksi. Vaditi moramo začeti postopno, pravilno opremljeni, ogreti. V začetni fazi ukvarjanja s športno rekreacijo so zelo pomembni tudi zunanji pogoji, ki naj bodo kar se da »prijazni«. Vadba se ob utrujenosti, občutku teže v okončinah ali bolečinah prekine, potrebno je poiskati vzrok bolečine in ugotovitev pri kasnejši vadbi upoštevati. Pomembno je poslušanje svojega telesa. Temu se vadbo prilagaja in se ukvarja z aktivnostmi, ki so v veselje. Dobra družba pozitivno vpliva na motivacijo.

Posamezniku, ki se začne ukvarjati z rekreacijo, pridejo prav osnovni nasveti upoštevanja dinamike rekreacije skozi nenehno prilagajanje pogostosti, primernosti, pravočasnosti in intenzivnosti delovanja in tudi po načinu in vsebini gibanja.

Navadno so najprimernejše športne aktivnosti za začetek ukvarjanja s športom aerobne aktivnosti za izboljšanje splošne pripravljenosti, ki vključujejo kar se da veliko miškulature: hoja, tek, plavanje, kolesarjenje, aerobika,... Aktivnosti se izberejo glede na želje, okoliščine, zmožnosti.

Družinska športna rekreacija

Danes je življenje zaradi različnih razlogov lahko zelo stresno. Današnji svet je poln negativnih pojavov, ki tako na odraslih kot otrocih puščajo posledice na telesnem in duševnem področju. Brezglavo hitenje za raznoraznimi obveznostmi nam pušča premalo časa za skupno druženje, sprostitvev in zabavo v družinskem krogu in nasploh.

Družina je osnovna enota človeške družbe in oblikovalka celovite otrokove osebnosti. Otrok od staršev prevzema življenjske izkušnje in si kasneje ustvarja svoje življenje. Družina je tisto osnovno okolje, ki odločilno vpliva na človekov razvoj skozi vse življenje. Kaj in koliko bo otrok prevzel, je odvisno od tega, kaj mu starši nudijo (ne le materialno!). Če sta starša športnika ali se zavedata, da se mora otrok ukvarjati z gibalnimi dejavnostmi, oziroma s športom, potem je veliko možnosti, da bosta svojemu otroku nudila pogoje, da se bo že zelo zgodaj seznanil z gibalnimi aktivnostmi. Športna rekreacija, gibalne in športne aktivnosti so najlepša priložnost za preživljanje prostega časa. Starši naj bodo pri tem otroku zgled. Pri skupnem preživljanju prostega časa se v družini vzpostavijo in začnejo razvijati varovalni dejavniki, ki otroka ščitijo pred različnimi tveganimi vedenji, med katere sodi tudi poseganje po prepovedanih substancah.

Gibalne izkušnje imajo pomembno vlogo pri oblikovanju pozitivne samopodobe in razvoju vrstniških odnosov ter sodelovanja v skupini. Otroku se mora omogočiti gibalne izkušnje, ki bodo v skladu z njegovimi potrebami, interesi in sposobnostmi, ne le v šoli pri pouku športne vzgoje, temveč v okviru vsakdanjih popoldanskih aktivnosti. Zaradi tega bo uravnotežen tudi njegov čustveni in socialni razvoj. Osebna ocena svoje vrednosti temelji na tem, kar sami mislimo o sebi in o tem, kar menimo, da mislijo drugi o nas. Pozitivna ocena se razvije z izkušnjami uspešnega delovanja v okolju. Ukvarjanje z gibalnimi dejavnostmi in športom je dejavnik, ki prispeva k oblikovanju pozitivnega pojmovanja samega sebe.

Ukvarjanje s športom in gibalnimi dejavnostmi tudi pozitivno vpliva na čustveno uravnoteženost v družinah in odpravlja stres, tesnobo, jezo, potrtost, za-

lost ali strah. Zaradi tega se izboljšajo medsebojni odnosi in izkaže se, da je s tem tudi povečana homogenizacija družine. Zato ima športno - rekreativna dejavnost v družini zelo pomembno vlogo, saj lahko krepí medosebne odnose, zaradi katerih se otrok ali mladostnik počuti bolj srečnega, sprejetega in varnega. Če se otrok tako počuti, ima dobre pogoje za oblikovanje pozitivne samopodobe.

Nekaj utemeljitev športne vzgoje v družini:

Zgodnji razvoj otroka je odločilen za oblikovanje podobe odrasle osebnosti in del te podobe je mogoče oblikovati le s sredstvi, ki jih uporablja šport, to je s specifičnimi gibalnimi dejavnostmi.

Premajhne prisotnosti ali popolne odsotnosti gibalnih dejavnosti v vzgoji odraščajoče mladine kasneje v celoti ni mogoče nadomestiti, saj je njihov vpliv z napredovanjem otrokove rasti in dozorevanja vse manjši. Najučinkovitejši vpliv športnih spodbud je do tretjega leta starosti, učinkovit med tretjim in šestim letom, nato pa postopno pada.

Šport vpliva predvsem na otrokov gibalni razvoj, vendar pa zaradi povezanosti fizične in duhovne narave človeka gibalna aktivnost vpliva tudi na spoznavni, čustveni in socialni razvoj.

Športne dejavnosti vplivajo na mišljenje, čustvovanje in odnose v družini. Vzgojni potencial športa se kaže v vedenjskem samonadzoru, moralnem, etičnem in estetskem presojanju.

Športna dejavnost je lahko zaradi dejstva, da imajo otroci šport praviloma radi,

ob primernem delovanju vseh družinskih članov pomemben dejavnik homogenizacije in družinske integracije, ki ji mnogi sodobni civilizacijski, zlasti proizvodno - potrošniški dejavniki niso naklonjeni.

Družina ima veliko vlogo pri skupnem preživljanju prostega časa družinskih članov. Starši so skupaj s svojimi otroki, vzamejo si čas zanje, kar je za otroka pomemben izraz sprejetosti in starševske ljubezni. Preko skupne telesne vadbe starši lahko odkrijejo in podprejo otrokove talente, spretnosti in osebnostne poteze ter pohvalijo otroka za njegov trud. Otrok tako dobi veliko pozitivnih potrditev, ki so še kako pomembne za izgradnjo pozitivne samopodobe in zaupanja vase.

Starejše življenjsko obdobje

Domnevamo, da lahko najmanj 50% sprememb, ki jih pripisujemo staranju pri populaciji razvitega sveta, pripišemo atrofiji zaradi neaktivnosti. S staranjem se delovna zmožnost zmanjša za 25-30%. Za starost je značilna zmanjšana delovna zmožnost pri opravljenih, kjer v daljšem času uporabljamo velike mišične skupine.

Maksimalni sprejem kisika (kriterij ocene delovne zmogljivosti) se s staranjem po 25. letu zmanjšuje 8-10% vsako desetletje pri telesno neaktivnih, medtem ko pri telesno aktivnih starejših osebah le za 4%. V času staranja se morfološko in fiziološko spreminja tudi srčno-žilni sistem. Domneva se, da je večina teh sprememb bolj kot posledica staranja posledica neaktivnosti. V obdobju staranja se,

pri ženskah bolj izraženo kot pri moških, pojavlja izguba kostnega tkiva in večja nevarnost osteoporotičnih zlomov. Telesna vadba upočasni in zmanjšuje stopnjo izgube kosti. S staranjem se spremeni bazalni metabolizem telesa, zmanjšuje se nemastno tkivo telesa (zmanjšanje mišične in tudi kostne mase), povečuje se količina telesnega maščevja.

S tem, ko se v sodobnem času podaljšuje življenjska doba, se povečuje tudi število kroničnih zdravstvenih težav (40% starejših ima povišan arterijski tlak, v razvitih sodobnih družbah je pogostost debelosti najvišja po 45. letu, prevalenca hiperholesterolemije doseže vrh okrog 50. leta, sladkorna bolezen tipa 2 je ena najpogostejših boleznih starejših, bolezen starejše dobe je tudi osteoporoza, vodilni razlog za izgubo funkcionalne sposobnosti v starosti je artritis).

Telesna vadba ima v tem obdobju, ob upoštevanju fizioloških sprememb, do katerih pride s starostjo, več specifičnih ciljev in sicer: preprečevanje, zdravljenje in rehabilitacija po nekaterih akutnih in kroničnih boleznih ter ohranjanje in izboljšanje funkcionalnih sposobnosti organizma.

Redna vadba odloži in upočasni sicer neobhodno zmanjševanje funkcionalnih sposobnosti in to je tudi najpomembnejši učinek redne telesne vadbe starostni-

kov. Velja omeniti, da kljub temu, da je zelo pomembna redna telesna aktivnost skozi celo življenje, nikoli ni prepozno začeti. Pri starejših začetnikih je potrebna posebna previdnost (postopnost, izogibanje nekaterim dejavnostim). Za ohranjanje čim daljše neodvisnosti od pomoči drugih pri vsakodnevnih aktivnostih, ki je osnovni cilj, je potrebno v starejšem obdobju obdržati mišično moč, gibljivost in ravnotežje. Telesna vadba je tu v veliko pomoč, saj zmanjšuje povečanje telesnega maščevja, pomaga ohraniti mišično maso in zmanjšuje stopnjo izgube kostne mase. S tem telesna vadba zmanjšuje možnost poškodb in pogostost zlomov.

Debelost, ki je v starosti zelo pogosta, je težko zdraviti, saj razne diete na dolgi rok niso učinkovite, huda dieta pa je že sama po sebi hud šok za organizem, zato je tu še posebno pomembno ukvarjanje z redno, dolgotrajno in nizko intenzivno telesno vadbo. Na ta način se doseže negativna energijska bilanca in z njo hujšanje in izguba viška telesnega maščevja.

Pri nekaterih boleznih, kot je možganska kap, infarkt miokarda, se telesna vadba uporablja predvsem kot sredstvo preprečevanja mišične atrofije in oslabelosti. Telesna vadba pri starejših je uporabna tudi kot sestavni del ohranjanja socialnih stikov starejših oseb z vidika upočasnitve

zmanjšanja intelektualnih sposobnosti, preprečevanja tesnobe, motenj spanja.

Pri športno-gibalni obravnavi starejših je poleg pravilne vadbe potrebno posebno pozornost posvetiti varnosti, kontrindikacijam, omejitvam, ukvarjanju z vadbo v preteklosti, posebnostim in željam vadečih. Tudi principi obremenitve in obremenjevanja starejših so njim prilagojeni. Aerobna vadba za splošno vzdržljivost mora aktivirati sedmino celotne miškulature. Intenzivnost mora biti individualno izbrana, trajati mora vsaj 5 minut in biti po možnosti izvajana vsakodnevno, lahko tudi dvakrat na dan.

Aktivnosti, ki so primerne za starejše:

- hoja in tek (v naravi),
- kolesarjenje (razbremenitev spodnjih okončin),
- sobna gimnastika (ogrevanje in razgibavanje, dihalne vaje, vaje za moč),
- plavanje (razbremenitev spodnjih okončin in hrbtenice),
- ples (družba).

»Zdravje ni za zmeraj dana vrednota.

Ohranja se z znanjem, ki ga pridobimo z učenjem. Ker zdrav človek nima pravega motiva za zdravje, dela napake, ki ga vodijo v bolezen. Ostati zdrav in živeti v sozvočju s samim seboj in drugimi nam uspe le, če v to vložimo lasten trud in hotenje.«

Darjan Kovačič

Godba, ki igra dvakrat letno

V Beltincih ima izvajanje ljudske glasbe tradicijo. O tem je bilo že veliko povedanega in napisanega. Nепretrganost glasbenega izročila v Beltincih nam daje tudi vpogled v vlogo

mužikašov (godcev) na družabno življenje v našem kraju za celo stoletje.

Nedvomno je imela glavno in gonilno vlogo v Beltincih Kociprova banda. Podatkov o natančnem nastanku le te seveda ni, zagotovo vemo le to, da je igrala že pred prvo svetovno vojno. Vodil jo je Ivan Kociper (roj. 1878), nato pa njegov sin Janez (Janči) (roj. 1909). Poleg Kociprove bande je bilo v Beltincih in okoliških krajih še več band (Bakanova...) in posameznih mužikašev, ki so se po po-

trebi priključili Kociprovi bandi ali kateri drugi. Posebno mesto zaseda tudi tamburaška tradicija, katere začetki segajo čez 70 let nazaj in so tamburaši po krivici zapostavljeni, čeprav so imeli in imajo vseskozi pomembno vlogo v društvem in družabnem življenju.

Mužikaši so igrali na vseh pomembnih dogajanjih v domačem kraju in okolici. Najpogostejše so bila gostovanja (poroke), veselice, primicije (nove maše), proščanja in pa cerkveni prazniki in procesije. Zasedbe v bandah niso bile stalne in so se spreminjale glede na okoliščine, včasih zaradi zadržanosti članov (igrali v različnih bandah), včasih pa zaradi dajanja poudarka pomembnosti dogodka in pa samega sestava instrumentov v bandi (pihalna godba). Ob naročilu muzike je naročnik poleg obvezne »kapore« (denarno jamstvo) izrazil vodji bande željo

(večja je bila gostija, bogatejši je bil naročnik več godcev si je lahko privoščil), koliko članov naj le ta ima in kakšen sestav. Na podlagi tega je potem vodja bande izbral člane in jim razdelil sorazmerni delež kapore, kar je zavezovalo mužikaša, da se bo na določen dan pridružil bandi. Nespoštovanje dogovora je imelo posledico vračilo dvojne kapore, in mužikaš je prišel na slab glas kot nezanesljiv.

Mužikaši so se od nekdaj učili iz roda v rod, šlo je za družinsko tradicijo. Začetki so po navadi bili naključni, splet okoliščin in pa seveda veselje posameznika do posameznega instrumenta. Bili so pravi ljudski godci, in bolj izjema kot pravilo je bilo poznavanje not. Potreba pa je nanesla, da so se naučili po več instrumentov. Poleg godal, harmonike so ponavadi obvladali tudi pihala.

O Kociprovi bandi, pozneje Banda

Godba v preteklosti.

Kociper- Baranje in še kasneje Beltinški bandi kot zasedbi kavarniško – gostilniške godbe, spremljavi folklorne skupine, ter sodelovanjem s pevcem Vladom Kreslinom je bilo veliko napisanega. Na tem mestu bi se dotaknil teh sestavov kot pihalne zasedbe in njihovo sodelovanje pri religioznih obredih.

Beltinska posebnost je sodelovanje plēj muzike (pihalne godbe) pri vseh pomembnih cerkvenih obredih. Primicije, pomembne cerkvene obletnice, procesija po kraju ob največjem krščanskem prazniku Veliki noči in pa ob »Telovem« (Rešnje telo), kar je dalo cerkvenemu obredu poseben čar, slovestnost in pomembnost. Po ustnem pripovedovanju (pisnih virov namreč ni) sega ta tradicija neprekinjeno! skozi vsa leta, tudi v času okupacije. Prekinjena ni bila niti v najbolj svinčenih časih socializma in le ugibamo lahko, kako je župniku Škrbanu uspelo dobivati dovoljenja za procesije z godbo po javnih ulicah Beltinec.

Za te priložnosti se je zbralo veliko muzikášov tudi do 20. Ti možje so bili večinoma preprosti, globoko verni kmečki gospodarji, zato so se z veseljem in ponosom odzvali vabilu kapelnika (do svoje smrti Janči Kociper). Ponavadi jih niti ni bilo potrebno vabiti saj so se sami pozanimali kdaj so vaje. Zbrali so se iz različnih krajev same fare Beltinci in pa iz krajev ki niso gravitirale na faro Beltinci. Predvsem so sodelovali muzikaši iz Odranec in pa iz Dokležovja. Tudi to je povezano s tradicijo, saj sta omenjena kraja spadala v preteklosti v župnijo Beltinci. Godba je opravila ene vaje tisti te-

den, ko je bila procesija in pa ene vaje pred samim igranjem in ta tradicija velja še danes.

Izjema so bile slovesnosti in pa primicije, ko je bilo potrebno več vaj zaradi širšega repertoarja. Na primicijah so se igrale samo nabožne pesmi in pa čindare (melodija na katero se plesalci držijo za roke in plešejo v obliki kače. V parih se ni plesalo, končala se je ob polnoči z molitvijo. V povorki so bili poleg nabožnih pesmi priljubljeni tudi »marši« (koračnice).

Za igranje pri posameznih procesijah muzikaši niso dobili plačila, izjemo ma ob dobri volji župnika kak »tringet« (danes bi rekli »potne stroške«), ampak to je bilo bolj izjema kot pravilo. Zanimivost je tudi ta, da tudi pri ostalih dogodkih muzikaši niso dobili vnaprej znane ga zneska, ampak so bili odvisni od dane »kapore« in od darežljivosti gostov, ki so bili prisotni, ko se je »pobiralo za mu-

ziko«. Po pričevanju muzikašov so bila najbolj donosna gostüvanja v Odrancih.

Že kot otrok sem z radovednostjo spremljal vaje omenjene godbe, ki so bile pri sosedovih (na domačiji Jančija Kocipra), in spominjam se, da so muzikaši, ki so se zbrali za igranje v procesiji vedno govorili: » Tou je Bougi na čast«. Takrat so to že bili starejši možakarji in so med pavzami radi obujali spomine. Na žalost se jih je vsako leto zbiralo vse manj. Od tiste zasedbe je tako ostal samo en član, ki je poskrbel, da se tradicija nadaljuje.

V zadnjih desetletjih so muzikaši postali bolj ali manj šolani, in ne moremo več govoriti o ljudskih muzikaših. V »plej muziko« se je vključilo kar nekaj članov in ti smo zdaj gonilna sila godbe, ki igra dvakrat letno. Vsaj štirje smo, ki se lahko pohvalimo, da smo igrali skupaj z legendami kot so bili Janči in Joužek Kociper, Rajnerov Tonek, Baligačov Toni in številni drugi. V zdajšnji sestavi se nas zbere tudi do 12 članov in kljub temu, da večina dobro pozna note igramo tako kot so vedno igrali, tudi iste komade, lahko povemo – ljudsko, kajti to je tudi namen. Jančijovo vlogo kapelnika je prevzel Stanko Peterka. Da se nismo izneverili tradiciji, v godbi igrajo tri generacije iz ene družine: oče, sin in vnuk, sicer niso Kociprovi ampak Srakovi kar pa niti ni pomembno.

Seznam članov godbe skozi obdobje:

- **Beltinci:** Kociper Ivan, Kociper Janez, Kociper Štefan, Kociper Jožef, Kociper Jožef ml., Rajnar Anton, Sraka – Bakan Stanko, Sraka Stanko,

Godba danes.

Boštjan Rous, Peterka Stanko, Baša Milan, Zver Damjan, Sraka Primož, Ščavničar Blaž

- **Gančani:** Bakan Martin, Bakan Jožef, Bakan Anton, Gruškovnjak Jožef, Žižek Martin, Križanič Štefan, Zavec Matej (prej Lipa), Tibaut Robi, Zavec Roman, Žižek Tadej.
- **Dokležovje:** Nemeč Mihael, Miholič Jožef, Lukač Jani
- **Lipovci:** Tivadar Štefan, Tivadar Jože, Tratnjek Peter

- **Odranci:** Mujdrica Ivan, Marič Viktor
- **Ižakovci:** Baligač Anton
- **Melinci:** Dugar Denis
- **O drugod:** Santi Jože (Lukačevci)

Velika pridobitev za naš kraj je seveda glasbena šola, njen ravnatelj je svoj čas sam sodeloval pri njej in želimo si, da bi sčasoma šola vzela pod okrilje tudi to godbo, vključila mlade člane, in tako potem ta godba ne bo več igrala samo dvakrat letno.

Na tem mestu bi pozval vse, ki ste bili

z to godbo kakor koli povezani, poznate člana, ki ga nisem navedel, posedujete doma kakšen star instrument, slike, notno gradivo, da arhiviramo stvari, napravimo kopije slik in not. Instrument, če več ni uporaben, pa naj ne bi prhnel kje na podstrešju, lahko bi krasil prostore glasbene šole, da ohranimo zanamcem tudi ta del našega bogatega kulturnega izročila.

Stanko Sraka

90 let »majuša« v Gančanih (1919 – 2009)

V Gančanih bodo v letošnjem letu ob koncu meseca aprila praznovali visok jubilej, ki je povezan z bogatim, tradicionalnim izročilom.

Pred devetdesetimi leti, leta 1919, so mladi moški, ki so se srečno vrnili iz končane 1. svetovne vojne (1914-1918), v Gančanih prvič postavili majsko drevo ali kot temu drevesu domačini pravijo - »majuš«.

Preden bom opisal bogato tradicionalno pot majuša od leta 1918 v Gančanih pa vse do letošnje jubilejne, visoke obletnice, bi v nadaljevanju sestavka opisal nekatere dejavnosti in zaplete, ki so se pojavljali v nekaterih evropskih državah v zvezi z majskim drevesom – celo od 13. stoletja naprej.

Postavljanje majskega drevesa ima tradicijo že kar nekaj stoletij. Najstarejši zapis o postavljanju majskega drevesa je iz leta 1257, ko je v Franciji vladal kralj Ludvik IX. Sveti (1214-1270). V času njegovega vladanja je bila Francija najmočnejša država v Evropi. Omenjenega leta je 43-letni kralj prepovedal postavljanje dreves po križiščih ali pa pred hišami deklet ob 1. maju.

Kljub različnim izvedbam in vsebinam postavljanja majskega drevesa je prisotnim množicam predstavljalo aktivno sodelovanje ob tem dogodku prijetno proslavljanje in druženje. Takšna druženja (ob obilici mokrih darov) pa niso bila vedno na »nivoju«. Zaradi tega ne presenečajo nasprotovanja določenih slojev

glede postavljanja mlajev (in veseljačenju) vse do 18. stoletja. Med vzroki nasprotovanj sem zasledil še naslednje:

Poganske šege: v borbi za preživetje majskega drevesa so se pod njim zbirali plesalci, ki so s svojim plesom preganjali zlobne duhove.

Nestanovitno početje: vojaštvo se je odločalo za druženje ob postavljanju majskega drevesa, ker je bilo ob 1. maju pivo za njih brezplačno.

Roparsko gospodarjenje: lastniki gozdov gospodarno skrbijo za svoje gozdove, zato (tatovom) grozijo z denarno in telesno kaznijo. (Umnemu gospodarju gozda se vrača vloženi trud okrog osemdesetih let starosti gozda. Pa še primer iz časa okrog novega leta: Novoletna jelka potrebuje 15 let, da zraste 2 metra visoko!

Fantje: postavljanje mlajev je njihova naloga, seveda ob pomoči starejših. V očeh gledalcev, predvsem pa gledalk, so pravi krajevni junaki.

Podobne težave kot v Franciji so ob postavljanju majskega drevesa s prijetnim druženjem imeli na Škotskem. Majska

slavja so 1555. leta razpustili. Še več: slabih 100 let kasneje (17. stoletje) so postavljanje majskih dreves celo prepovedali.

Kljub nasprotovanjem in celo prepovedim se je tradicija postavljanja majskega drevesa v zahodni Evropi razširila vse do Pirenejskega polotoka (Španija, Portugalska).

Najbogatejšo tradicijo postavljanja majskega drevesa poznajo na Bavarskem, v sosednjih nemških deželah in v predelih Švice.

Kot zanimivost naj omenim, da je bilo ob postavljanje majskega drevesa že do začetnih postavljanj v prejšnjih stoletjih tesno prisotno namerno poškodovanje (ali celo odtujitev) slabo zastraženih mlajev, ki so bili pripravljani za naslednji dan, ko jih bodo okrasili in opremili z vsem, kar spada h krajevni in širši značilnosti.

Postavljalci majskega drevesa so kljub veliki sramoti na Bavarskem lahko ponovno dobili njim ukradeno drevo, vrnjeno s polnim vozom napolnjenih pivskih sodov za »tatove«, kar se je smatralo kot »odkupnina«. Nekatero odtujitve (kraje) majskega drevesa pa se niso končale tako miroljubno, pogoste so bile tudi krvave praske, ki so bile posledica »nežnih« medsebojnih prijemov. Sčasoma je bojevitost pojenjala, pojavile so se mirnejše oblike nagajivosti.

V dnevih pred postavljanjem majskega drevesa, predvsem na vaseh, fantje niso pozabili deklet, ki niso bila preveč na »dobrem glasu«. Pod njihova okna so jim namestili češnjo ali smrečico, kar je pomenilo nezvestobo...

Samo na prestopno leto so lahko tudi dekleta s podobnimi »darili« vrnila fantom »milo za drago«. V jutranjih urah so vaške obrekovalke imele dovolj svežega gradiva za bla, bla, bla... Izgled, podo-

Majuš 1956, letnik 1938.

ba majskega drevesa je lahko vedno nova. Znani pa so tudi primeri, da je uporabljeno eno in isto deblo nekaj zaporednih let, vsako leto pa se dodaja samo nova krošnja (vzhodna Frizija). V takih primerih se deblo »shrani« pod vodo.

V nekaterih nemških pokrajinah ne sejo majske drevo nosači na ramenih po celotni vasi do prostora, kjer bodo postavljali mlaj.

Izbrano majske drevo so dolga stoletja podirali ročno, s sekiro in žago. Pri podiranju so morali biti pozorni na smer padca in na krošnjo, da se ni poškodovala. Tudi dostop do izbranega drevesa ni bil vedno »mačji kašelj«. Tako postavljanje majskega drevesa je potekalo izključno ročno, s pomočjo dolgih domačih lestev, močnih palic s konicami, verig, predvsem pa dovolj izkušenih postavljalcev. V kasnejšem obdobju so v veliko pomoč dobrodošli člani gasilskih društev. Kot obvezen inventar so pri postavljanju morali biti prisotni vaški fantje.

V novejšem času si zadolženi organizatorji za celotno izvedbo postavitve majskega drevesa pomagajo z različno mehanizacijo. Res je, da je celotno opravilo mnogo lažje in enostavneje, ni pa več tradicionalno prisotno.

Za majske drevo so v različnih okoljih uporabili različno vrsto drevesa. Uporabljena je smreka, bor, topol, hrast, breza. Iz zimske otplosti se najhitreje prebudi breza, ki raste skoraj po vsem svetu. Je hitro rastoče drevo, v Evropi pa jih raste več kot 65 vrst. Breza je nepogrešljiva tudi v ljudskem zdravilstvu.

Vzroki postavljanja drevesa v preteklosti – pa tudi še danes – so bile tudi cerkvene svečanosti, prazniki, premicije, žegnanje (proščenje), obhajanje cerkvenega in gasilskega patrona. Ponekod je postavljanje majskega drevesa odraz ohranitve tradicije iz preteklosti (srečen povratek iz vojne, regrutacija določenega letnika, krajevne svečanosti...).

Od 1. maja 1890 leta se praznuje mednarodni delavski praznik, ki ga je delavski razred skupaj s krajani praznoval ob majskega drevesu.

Veliko olajšanje in povod za srečna praznovanja ob postavljanju majskega drevesa je prinesla končana II. svetovna vojna (1945) in osvoboditev.

S tem strnjenim zapisom o nekaterih razvojnih in organizacijskih težavah ob

postavljanju mlaja v stoletnih obdobjih v nekaterih evropskih državah se v nadaljevanju ozrimo v domači, slovenski prostor.

Na Dolenjskem so se v nedeljo pred 1. majem mladi fantje odpravili po vaških hišah ter zbirali denar za plačilo 30 do 40 metrov visoke smreke. Drevo s krošnjo je v enem kosu, ki se olupli do vršiča. Pod vrh obesijo vence, manjkati pa ne sme zastava. Olupljeno drevo je ovito z bršljanom. Dobro poznajo vsebino stražarske službe (za vsak slučaj, ali pa iz izkušenj). V Brdih postavljajo visoko brezo, na kateri so pomaranče, limone. Tudi zastavice ne smejo manjkati.

Za naše razmere sem zasledil pravo posebnost ob postavljanju majskega drevesa v kraju Dolina na Primorskem. Slavje poteka prvo nedeljo v mesecu maju kot »majenca«. Steber smreke je visok 15 metrov, na njem pa je krošnja domače češnje. Vse priprave za majenco, ki je praznik mladosti, so domena fantov in deklet, ki so dopolnili 14 let. V tako zvani »fantovski uri«, ki poteka v gostilni, sprejmejo »novince« v fantovsko skupnost. Največja vrednost majence je v ohranjanju in prenašanju običaja iz daljne preteklosti.

Tudi v Števerjanu (Primorska) je bilo postavljanje majskega drevesa tradicionalno opravilo tistih mladih fantov, ki so morali na regrutacijo (štelingo). V teh krajih izberejo za majske drevo primeren hrast, ki ga morajo nosači prenesti na ramenih na kraj postavitve. V preteklosti so v vasi postavljali več majskega drevesa.

Iz kratkega zapisa o nekaterih posebnostih ob postavljanju majskega drevesa po naši domovini lahko bralec ugotovi tudi kakšno podobno aktivnost, ki jo poznamo v naših krajih. Na prvem mestu je brez dvoma ročno postavljanje, prenašanje debela na ramenih, izbira različnih dreves... Pri vseh naštetih primerih je glavna vloga že po tradiciji zaupana in oddana mladim nabornikom, v današnjem času, ko nabora več nimajo, pa fantom in dekletom istega letnika.

Po kratkem opisu prehojene poti majskega drevesa od 13. stoletja v nekaterih evropskih državah do današnjih dni ter omembe vsebinskih aktivnosti v nekaterih predelih Slovenije sledi zapis jubilejnega gančkega »majuša« od leta 1919 do današnjih dni.

Po končani 1. svetovni vojni (11. no-

vember 1918) so mnogi bivši vojaki avstroogrške monarhije iz prekmurskih krajev odšli peš na svoje domove. »Pešačenje« je trajalo različno dolgo, odvisno od oddaljenosti od Prekmurja. Nekateri prekmurski vojaki so služili vojaški rok celo pod gorovjem Urala, kjer poteka ločnica med Evropo in Azijo.

Tudi v vas Gančani se je nekaj vojakov srečno vrnilo domov. Srečni in zadovoljni povratniki so se dogovorili, da bodo v zahvalo za srečno vrnitev iz 1. svetovne vojne naslednje leto (1919) postavili majske drevo – »majuš« . Idejo o postavljanju majuša je najbolj vneto propagiral domačin Martin Sabotin.

V časih po 1. svetovni vojni je bil po vaseh še pogost običaj, da so se mladi fantje zbirali ob večerih, kjer ni smela manjkati lepa, domača pesem. Na teh večernih shodih so se sprejemali tudi različni sklepi, ki niso bili vsem všeč. Ob povratku proti domu so bile tudi takšne aktivnosti, da je moral gospodar zjutraj iskati vrata od ograje, manjkal je tudi kakšen voz... «Novotarija» o majušu v začetnem obdobju ni bila deležna prevelikega navdušenja med domačini. Res pa je tudi, da je ob vsaki novosti potrebno računati z začetno nezaupljivostjo, razdvojenostjo krajanov.

Kljub pomislekom in delnemu omahovanju so pobudniki in zagovorniki majuša pristopili k realizaciji sklepa o postavitvi. Ta je bil, da se v Gančanih postavi majuš, ki naj bo enak takšnim majskega drevesom, kot so jih videli srečni gančki povratniki v krajih, kjer so služili vojaški rok.

Kot je leta 1969 v intervju povedal Martin Sabotin, so si postavljanci prvega majuša 1919 v Gančanih izposodili žrd v bližnjem Konjščeku, pa posekali brezo, jo okrasili z rožami, barvnim papirjem in »pantlikami« .

V noči od 30. aprila na 1. maj 1919 so v bližini vaške kapele postavili prvi majuš v Gančanih. Pri tej postavitvi je bil prisoten tudi glavni pobudnik Martin Sabotin. Zaradi neizkušenosti in nočnega, ilegalnega postavljanja majuša, je zapihal še veter, ki je »kaznoval« ilegalce s podrtjem prvega majuša. Ponovno ga je bilo potrebno postaviti, zato so ga tudi bolj globoko zakopali in utrdili.

Tudi naslednje postavljanje majuša leta 1920 je bilo opravljeno v tajnosti,

šele postavljanje 1921. leta je bilo javno in podnevi. Sodelovali so tudi domači godci, slavje pa so popestrili s kresovanjem.

V začetnem obdobju postavljanja majuša v Gančanih so postavljali brezo. Ob tem se poraja vprašanje, zakaj so postavljali brezo in ne smreke? Odgovorov je več, nekaj pa jih bomo tudi navedel.

Vojaki, ki so se srečno vrnili domov, so v tujini – predvsem na vzhodu - videli majska drevesa, kjer so bila uporabljena debela breza. Le-ta najbolj uspeva na šotnih in močvirnatih tleh. Breza tudi hitreje zraste kot smreka.

Med vzroki izbire drevesa za majsko drevo je tudi lastništvo gozdov. Že v srednjem veku so začeli predpisovati, kakšna naj bo uporabnost in izraba gozdov. Lastniki gozdov so bili fevdalci, grofje, gosposka... Šele po letu 1848 so tudi kmetje postajali lastniki manjših površin gozdov.

Pri izbiri vrste drevesa za majuš so bili pomembni »gozdni redi«, ki so urejali smotrno gospodarjenje z gozdovi. 1771 je cesarica Marija Terezija ukazala napraviti drevesnice in določila, čez koliko let se sme sekati v istem gozdu. Prepovedala je sekati mlada drevesa ali njihov vršiče za »količe« v vinogradih, za mlaje in druge podobne namene (Up.p: Do današnjega dne je v veljavi še nekaj sprejetih gozdnih redov).

Smreka, ki v naših krajih ni avtohtona rastlina, mora rasti vsaj 80 let, da je od nje ekonomska korist. Ima plitke korenine in je zelo občutljiva na višino podtalnice. Nižinska smreka je manj odporna od tiste, ki raste v gorskem svetu.

Menim, da so omenjeni odgovori vsaj delno pojasnili zadržke, da imamo pozitiven pristop do selektivnega koriščenja gozdnega bogastva. Kljub vsemu pa smo lahko zelo zadovoljni, saj našo državo več kot dobra polovica njene površine pokrivajo gozdovi kot velikanska pljuča. Prvotni pobudniki majuša so kmalu ugotovili, da bo potrebno k celotni organizaciji izbire, nabave, transportna, okrasitve, izbire lokacije, postavitve... pritegniti mlajše moči. Dogovorili so se, da bodo glavni nosilci vseh omenjenih nalog v Gančanih tisti fantje (kasneje še dekleta), ki so rojeni istega koledarskega leta. To je pomenilo za fante tisto leto, ko je mladenič moral opraviti nabor – regrutacijo.

Majuš 2008, letnik 1990.

V prvih letih postavitve majuša je bil običaj, da so pod vrh majuša obešali kravje nagobčnike, ki so bili napolnjeni z različnimi dobrotami. Prvi plezalec, ki je priplezal po gladkem stebelu do darila pod vrhom, je postal lastnik obešenih dobrot. V kasnejših letih se je običaj plezanja do obešenega darila opustil.

Visok in okrašen majuš je predstavljal določeno prednost in ponos za tisti del vasi, kjer je stal majuš. Pojavila se je določena zavist. V vasi sta se na različnih koncih pojavila dva majuša. Enega so postavili »dolenčari« drugega pa »gorenčari«. Najvažnejše je bilo, kateri majuš je lepši in predvsem, kateri je višji.

Z leti je prevladal razum in medsebojno nagajanje se je poleglo, sporov in drugih nevšečnosti ni bilo več čutiti.

Izgled majuša se je z leti spreminjal, dodajali so mu »koroune«, pisane trakove – majsko drevo je bila smreka.

Do pričetka II. svetovne vojne (1941) je bila lokacija postavljanja majuša v neposredni bližini vaške kapele.

Po pripovedovanju domačinov so Madžari med okupacijo dovoljevali postavljanje majuša, vendar izključno na privatnem zemljišču.

Po II. svetovni vojni so še kar nekaj let postavljali majuš v bližini vaške kapele. Kot v ostalih vaseh po osvoboditvi, se je tudi v Gančanih pričel spreminjati izgled okolja. Elektrifikacija vasi (1954) in novogradnje so pomenile novo kvaliteto bivalnega okolja. Danes vemo, da vsak napredek prinese s seboj tudi »negativne

učinke«. Prav nadzemni električni vodi so v neposredni bližini mesta postavitve majuša predstavljali oviro in nevarnost. Potrebne so bile pravočasne odklopitve, dovoljenja...Domačini lokacijo okrog kapele dobro poznajo in vedo, da je prav v tem križišču nešteto »žic«.

O koristnosti elektrike nima smisla izgubljeni besed. Nove okoliščine so botrovale iskanju nove lokacije za postavljanje majuša (majušev). Ustrezno lokacijo so našli na starem nogometnem igrišču, v bližini takratne osnovne šole. Da je lokacija ustrezna, pove podatek, da še danes (2008) na tem prostoru postavljajo majuš.

Omenil sem že, da ima (rojstni) letnik določene naloge, ki se obvezno prenašajo iz leta v leto. Tako člani in članice naslednjega letnika že naprej vedo, katere naloge jih poleg ostalih obveznosti še čakajo. Naloge »letnika« so: okrasitev majuša, obhod z okrašeno krošnjo mimo vaške kapele na staro nogometno igrišče, spojitve krošnje z debelom, postavitve majuša, okrasitev domače vaške kapele za »proščenje«, opravi rekrutacijo (fantje) - v samostojni državi Sloveniji od 2003 leta fantje niso več poklicani na nabor, ampak imajo samo seznanitev vojaških obveznikov.

Obširnejše gradivo o jubileju bo vsebovala posebna brošura, ki bo izšla 30.04.2009 ob postavitvi letošnjega majuša.

Peter Šraj

Popis obrti v občini Beltinci leta 1959

Leta 1959 je bilo v Pomurju naslednjih 6 občin: Beltinci, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota in Petrovci-Šalovci.

Obrtna zbornica Murska Sobota je izvedla popis obrtništva na dan 31.12.1959 ter ga objavila v tipkopisu.

Namen tega sestavka je prikazati stanje obrti v tedanji občini Beltinci, torej ob koncu leta 1959.

V občini sta bila družbeni in zasebni sektor, ki sta bila dokaj neenakomerno razvita.

A) družbeni sektor je imel naslednje gospodarske stroke: obrtno predelovanje kovin, stavbne obrti, obrtno predelovanje lesa, obrtno predelovanje tekstilnega blaga, živilske obrti in druge obrti.

V stroki »obratno predelovanje kovin« je bilo le Strojno ključavničarstvo Beltinci, ki je zaposlovalo mojstra in 2 pomočnika ter imelo v uku 3 vajence (po enega v 1., 2. in 3. letniku). V stroki »stavbne obrti« sta bili dve obrtni podjetji iz Beltincev: Graditelj in Pečarstvo. Prvo je imelo zaposlenega mojstra in 8 pomočnikov, nekvalificiranega delavca ter 2 administrativni osebi (moški in ženska) ter 4 vajence v 1. letniku. Pečarstvo pa je imelo le pomočnika, priučenega in 2 nekvalificirana delavca.

V stroki »obratno predelovanje lesa« sta bili podjetji »Jelka« s 13 zaposlenimi (mojster, 8 pomočnikov, priučeni in 3 nekvalificirani delavci), v »Sodarstvu« pa je bilo zaposlenih 10 oseb (2 mojstra, 3 pomočniki, priučeni in 4 nekvalificirani delavci).

V stroki »obratno predelovanje tekstilnega blaga« je bilo »Strojno pletilstvo«, ki je zaposlovalo 12 žensk (mojstrico, 6 pomočnic, priučeno ter 4 nekvalificirane) in imelo v uku 12 vajenk (7 v prvem in 5 v drugem letniku).

V »živilski obrti« je bil »Valjčni mlin« s 5 zaposlenimi (mojster, 2 pomočnika, priučeni in nekvalificirani delavec) ter vajenec v 1. letniku.

Med »drugimi obrtni« je bila »žaga«, ki je imela zaposlenih 8 moških (2 pomočnika in 2 priučena ter 4 nekvalificirane delavce) in žensko v administraciji.

V družbenem sektorju je bilo torej skupaj 8 obrtnih enot (vse so imele sedež v Beltincih), ki so zaposlovale 6 mojstrov in mojstrico, 26 pomočnikov in 6 pomočnic, 6 priučenih in priučeno delavko, 15 nekvalificiranih in 4 nekvalificirane delavke, administrativnega in 2 administrativni delavki, oziroma skupaj zaposlenih 68 oseb (54 moških in 14 žensk). V uku je bilo skupaj 22 oseb (7 žensk in 3 moški v prvem ter 5 žensk in 6 moških v drugem letniku).

B) Zasebni sektor je imel naslednjih 8 gospodarskih strok: obrtno predelovanje kovin, stavbne obrti, obrtno predelovanje lesa, obrtno predelovanje tekstilnega blaga, predelovanje usnja, živilske obrti, osebne storitve in druge obrti.

Obrtno predelovanje kovin je imelo naslednjih 6 dejavnosti: kovaštvo, podkovaško kovaštvo, strojno ključavničarstvo, urarstvo, ključavničarstvo in kleparstvo.

Pregled posameznih dejavnosti nam pokaže naslednje stanje:

KOVAŠTVO: Kovaštvo je imelo naslednjih 12 mojstrov: Koloman Časar (Odranci), Štefan Horvat (Odranci), Ladislav Javšovec (Dokležovje), Štefan Jakob (Lipovci), Franc Kostrica (Melinci), Štefan Kustec (Črenšovci), Štefan Maroša (Gančani), Avgust Slavic (Beltinci), Martin Škraban (Dokležovje), Štefan Tkalec (Lipa), Štefan Tivadar (Gančani) in Ivan Vučko (Srednja Bistrica 72). Le mojstra Javšovec in Slavic sta imela zaposlenega še po enega pomočnika. Vajencev je bilo skupaj 5 (2 pri Slavicu, po eden pa pri Maroši, Škrabanu in Tkalcu).

PODKOVSKO KOVAŠTVO: Edini podkovski kovač v občini je bil Albert Glavač iz Gornje Bistrice, ki pa ni imel nobenega pomočnika in ne vajenca.

STROJNO KLJUČAVNIČARSTVO: V Beltincih je deloval Andrej Novak, tudi brez pomočnikov in vajencev.

URARSTVO: V Beltincih je deloval Ivan Marič, v Dokležovju pa Albert Budja, oba brez pomočnikov in vajencev.

KLJUČAVNIČARSTVO: V Beltincih je imel obrtno dejavnost Franc Lebar, v Črenšovcih pa Franc Novak, tudi oba brez pomočnikov in vajencev.

KLEPARSTVO: V Trnju je bila obrtna dejavnost, ki jo je vodil mojster Štefan Jantelj, brez pomočnikov in vajencev.

Stavbne obrti so imele le dejavnost zidarstvo in tesarstvo. Pregled po dejavnostih nam pokaže naslednjo sliko:

ZIDARSTVO: Zidarstvo sta izvajala 2 mojstra: Franc Fras iz Bratonec, ki je poleg sebe imel zaposlenih še 5 pomočnikov in vajenca iz 1. ter tri iz 2. letnika, ter mojster Jože Jerebic iz Odrancev, ki je imel ob sebi še zaposlenih tudi 5 pomočnikov ter 5 vajencev, 2 iz prvega in 3 iz drugega letnika.

TESARSTVO: To dejavnost je izvajal mojster Jožef Baligač iz Beltincev, ki je zaposloval ob sebi še 5 pomočnikov, a bil je brez vajencev.

Obrtno predelovanje lesa je imelo naslednje 4 dejavnosti: kolarstvo, sodarstvo, lesno strugarstvo in mizarstvo. Pregled po dejavnostih nam pokaže naslednje stanje:

KOLARSTVO: V občini je bilo 5 kolarjev in sicer: Franc Balažic (Melinci), Andrej Holcman (Ižakovci), Mihael Horvat (Gančani), Jožef Jerebic (Melinci) in Štefan Žalik (Lipovci), le mojster Holcman je imel še vajenca v 2. letniku.

SODARSTVO: V beltinski občini je bilo 6 sodarjev: Štefan Cigan (Gančani), Anton Hodnik (Črenšovci), Anton Kuzma (Gančani), Jožef Kuzma (Gančani), Jože Maučec (Gančani) in Štefan Maučec (Gančani). Pomočnika in vajenca (1. letnik) je imel le mojster Anton Kuzma.

LESNO STRUGARSTVO: V Beltincih je imel to dejavnost mojster Janez Baligač, a brez pomočnikov in vajencev.

MIZARSTVO: Delovalo je kar 13 obrtnih enot s 13 mojstri: Franc Červek (Beltinci), Mihael Gruškovnjak

(Beltinci), Anton Horvat (Žižki), Martin Horvat (Trnje), Jožef Horvat (Melinci), Jožef Horvat (Lipa), Ivan Knaus (Odranci), Avgust Petek (Lipa), Štefan Perdigal (Dokležovje), Štefan Petek (Lipa), Jože Radošič (Bratonci), Ivan Šernek (Črenšovci) in Avgust Štaus (Beltinci). Po 2 pomočnika sta imela le mojstra Gruškovnjak in Štaus, 7 vajencev iz 2. letnika pa mojstri: Červek (2) ter Anton Horvat, Jože Horvat (Lipa), Avgust Petek (Lipa), Štefan Petek (Lipa) in Ivan Šernek, vsi po enega vajenca.

Obrtno predelovanje tekstilnega blaga je imelo naslednje 3 dejavnosti: vrvarstvo, moško in žensko krojaštvo. Pregled po dejavnosti je naslednji:

VRVARSTVO: Martin Bakan iz Gančan je bil edini mojster te dejavnosti v beltinski občini, a brez pomočnikov in vajencev.

MOŠKO KROJAŠTVO: Kar 14 mojstrov te dejavnosti je bilo: Kerel Brumec (Dokležovje), Miha Brunec (Dokležovje 70), Jožef Kranjec (Ižakovci), Stanko Kustec (Dolnja Bistrica), Blaž Lutar (Beltinci), Jožef Maroša (Lipa), Rudolf Prša (Ižakovci), Viljem Poglič (Črenšovci), Ciril Kocbek (Žižki), Franc Recek (Odranci), Lovrenc Sobočan (Beltinci), Alojz Škerget (Lipovci), Ivan Žižek (Bratonci) in Jožef Žalik (Gančani).

ŽENSKO KROJAŠTVO: Samo Antonija Košar iz Beltinec je bila mojstrica te dejavnosti, a brez pomočnic in vajenk.

Predelovanje usnja je imela le to dejavnost. V dejavnosti je bilo naslednjih 6 mojstrov: Jožef Balažic (Dolnja Bistrica), Ivan Duh (Lipa), Franc Horvat (Črenšovci), Jože Košar (Beltinci), Vince Nerad (Črenšovci), Alojz Šipoš (Beltinci). Le Horvat je imel pomočnika in vajenca v 2. letniku, Šipoš pa nekvalificiranega delavca.

Živilske obrti so imele kar 7 dejavnosti in sicer: pekarstvo, slaščičarstvo, mlinarstvo, luščenje prosa in izdelovanje ajdove kaše, žganjekuha za druge, izdelovanje jedilnega olja ter izdelovanje krmil. Po posameznih dejavnostih so

bili naslednji mojstri.

PEKARSTVO: V Beltincih je bil mojster Franc Dečko, ki je imel še pomočnika in vajenca v 1. letniku, v Črenšovcih pa Karel Vavpotič, ki pa ni imel pomočnika in vajenca.

SLAŠČIČARSTVO: V občini je bil le slaščičar Ajzula Zečirovič, a brez pomočnika in vajenca.

MLINARSTVO: Kar 15 mlinarskih enot je bilo, 13 je bilo mojstrov, 2 pa kot pomočnika Jože Balažic (Odranci) in Andrej Bernjak (Melinci). Mojstri so bili: Matija Bernjak (Ižakovci), Martin Graj (Gornja Bistrica), Ignac Perša (Črenšovci), Ivan Hozjan (Trnje), Anton Ifko (Gornja Bistrica), Marko Kreslin (Gornja Bistrica), Štefan Kreslin (Dolnja Bistrica), Martin Kolenko (Gornja Bistrica), Franc Lopert (Dokležovje), Jožef Majzl (Beltinci), Jožef Prša (Ižakovci), Anton Pozdrec (Beltinci) in Štefan Vučko (Gornja Bistrica). Pomočnike sta imela le Matija Bernjak (1) in Jožef Majzl (3). Nekvalificirane delavce so imeli trije (prva dva po enega in Vučko tudi enega). Zanimivo je, da v tej dejavnosti ni bilo nobenega vajenca.

LUŠČENJE PROSA IN IZDELOVANJE AJDOVE KAŠE: Le 4 nosilci te dejavnosti so bili: Štefan Horvat (Odranci), Ivan Kavaš (Odranci) in Ivan Kavaš (Odranci). Vsi so bili samostojni obrtniki, prijavljeni kot priučeni delavci, brez pomočnikov in vajencev.

ŽGANJEKUHA ZA DRUGE: Samo 2 nosilca sta sama opravljala to obrt: Štefan Horvat (Beltinci) in Ivan Tkalec (Lipa) oba sta bila kot priučena delavca.

IZDELOVANJE JEDILNEGA OLJA: Tudi to dejavnost sta izvajala le dva, brez pomočnikov in vajencev: Franc Bernjak (Ižakovci) in Karel Smodiš (Ižakovci) tudi kot priučena delavca.

IZDELOVANJE KRMIL: Štefan Zadavec iz Lipe je sam kot priučeni delavec izvajal to dejavnost brez pomočnikov in vajencev.

Osebne storitve so imele le moško in žensko frizerstvo.

MOŠKO IN ŽENSKO FRIZERSTVO: Jože Novak iz Beltinec je bil samostojni mojster, imel pa je še dve vajenki iz 1. in 2. letnika.

Druge obrti so imele 4 dejavnosti: dimnikarstvo, žaganje drv, mlatilničarstvo in avtotaksi.

DIMNIKARSTVO: Mojster Otokar Erjavec (Beltinci) je imel zaposlena še 2 pomočnika in vajenca v 1. letniku.

ŽAGANJE DRV: Nosilca obrti sta bila Štefan Perša iz Ižakovec in Janez Vereš iz Beltinec, oba kot priučena delavca.

MLATILNIČARJI: V občini jih je bilo kar 26, vsi kot priučeni delavci, brez pomočnikov in vajencev. Nosilci te obrti so bili: Janez Bico (Beltinci), Štefan Baligač (Lipovci), Pavel Forjan (Bratonci), Štefan Ferenčak (Lipa), Ivan Forjan (Lipovci), Andrej Gregorec (Ižakovci), Martin Gostan (Odranci), Martin Horvat (Odranci), Franc Kolar (Beltinci), Jožef Lukač (Dokležovje), Štefan Lukač (Lipovci), Jožef Lukač (Dokležovje), Ivan Pintarič (Melinci), Ivan Pozdrec (Melinci), Geza Rituper (Beltinci), Štefan Škalič (Lipa), Ivan Sobočan (Lipa), Štefan Sobočan (Lipa), Štefan Šeruga (Beltinci), Štefan Šukler (Gančani), Jože Tratnjek (Gančani), Martin Vučko (Dolnja Bistrica), Peter Vučko (Ižakovci), Štefan Vereš (Bratonci), Ivan Žižek (Gančani) in Evgen Žižek (Gančani).

AVTOTAKSIJI: Štefan Fujs iz Beltinec je kot pomočnik opravljal to dejavnost.

Sinteza podatkov v zasebnem sektorju nam pokaže, da je bilo v 127 enotah zaposlenih 87 mostrov (86 moških in 1 ženska), 33 pomočnikov, 37 priučenih in 4 nekvalificirani delavci, oziroma skupaj 161 oseb (160 moških in 1 ženska). V uku je bilo 34 vajencev (32 moških in 2 ženski: skupaj 11 v prvem in 23 v drugem letniku).

Predstavljeni podatki so stari že več kot 50 let, spomin na marsikaterega mojstra pa je še vedno zelo živ.

Dr. Ivan Rihrtarič

Dediščina

*Ob cesti hišica stoji,
na oknih rožica cveti.
je skromna hiška cimprana,
v njej stekla mi je zibelka.*

V Dokležovju je bilo nekoč veliko cimpranih hiš, ki so bile značilne za ljudsko stavbarstvo. To so bile preproste hiše iz lesa in blata (ilovice-pomešane s plevami), ki so jih naši ljudje skozi stoletja prilagajali stavbnim gradbenim, konstrukcijskim in bivalnim zahtevam.

Zgrajene so bile v obliki črke L ali pa kar ravne z dvignjenim gospodarskim splotjem (klet, hlev, gümla). Bivalne razmere so bile slabe, hiše so imele odprto črno kuhinjo, ki se je skozi leta spreminjala in posodabljala. Odprto stranišče (na štrbunk – poljsko) je bilo zunaj hiše, na dvorišču (navadno pri gnojišču). Tudi vodo so v hišo prinašali, zajemali so jo iz vodnjaka (stüdenca) s pomočjo ključa in vedre. Okrog hiše je bil podsten iz ilovice, ki so ga vedno poškopili z vodo, ko so ga pometali s sirkovo ali brezovo metlo, vse pa so naredili doma. Prav tako so bila vsa tla v hiši iz blata – serteo (sertel), iz ilovice zbita tla, ki so jih prav tako skrbno namazali in obnavljali. Hiša je bila razdeljena na predprostor (prekrit-hodnik, veža) med kuhinjo in sobo. Imela je navadno

**Poslovil se je Dokležovčan,
ki je bil graditelj Izraela**

**Odšel je tja,
kjer stoji
Novi Jeruzalem**

Življenjska zgodba Rudolfa Pollaka, rojenega Dokležovčana in nekdanjega predsednika Židovske občine Murska Sobota.

Dokležovje – Murska Sobota – Izrael – Nebeški Jeruzalem

Hladna suha sapica piha iz Judejske puščave nad suhimi pastirskimi planjavami, mimo Jeruzalema in zadane ob vlažen morski zrak, ki pride iz Sredozem-

eno večjo (prednjo) sobo in malo (zadnjo sobo). V iži je bila tudi kružna peč, okrog nje pa lesene klopi, kjer so posedali, na peči pa tudi sušili perilo. Kurišče je bilo v prekliti ali v kuhinji, kjer so kurili in tudi kuhali v lončenih posodah. Tudi peči so morali mazati z blatom in jih tako obnavljali.

Gospodinje so se na pomlad (pred veliko nočjo) lotile velikega opravila – štrijanja (beljenja) celotnega bivalnega dela in zunanosti hiše. V lesenem škafu so naredili štrijalo (belež) iz apna in z omelom poštrijali stene. Zunanost hiše so namazali z blatom, da so zamazali (zakrpali) načete dele in jih pobelili. Zaključile so z obrobo spodnjega dela (coklin). Ta je bil najpogosteje moder, zelen ali sivo črn. V belež so pomešale različno barvo in tako je bila vsaka hiša na svoj način unikat. Preštrijana hiša je bila ponos vsake gospodinje, vsi prostori so dišali po svežem beležu. Po dolgi zimi so prezračile posteljnino, štrozoke (slamjače) so iz postelj odnesli na dvorišče in jih zamenjali z novo slamo ali biljem. Spomladansko čiščenje pred veliko nočjo je bilo težko, vendar pa zelo koristno in lepo opravilo. Tako so se naši ljudje pripravljali na prihod našega največjega cerkvenega praznika. Tudi to je del naše bogate dediščine, ljudske kulture, ki jo moramo ohranjati našim mlajšim rodovom. Bdimo nad njo in jo spoštujmo.

skega morja, čez tel – avijske stolpnice in rimskih akvaduktov v Cezareji. V zraku vlada opojnost kot v čaši iz Visoke pismi, obenem se slišijo žalostinke, kot če bi jih prepeval psalmist, kajti tam od juga od Gazine smeri so se še do pred kratkim slišali strelji pušk, granat, razstreljevanj. Tako je, kot pravi Pridigar: »Je čas ljubezni in čas sovraštva, čas vojne in čas miru.« Ta še navaja, da »je čas rojevanja in čas umiranja, čas sajenja in čas ruvanja nasada.« V notranjosti Svete dežele, v oazi sredi puščave, se je enaindvajsetega januarja brez zanimanja za vojno, čisto po tihem od tega sveta poslovil Rudolf Pollak. Pogreb je bil isti dan ob dveh popoldne na pokopališču Rechovot. Spet eden izmed preživelih holokavsta. Vsak dan jih po svetu umre kar nekaj, ki so

*Hišica je bela vsa,
sveže je pobeljena.
V meni še spomin živi,
na lepe otroške dni.*

Marija Zver

Marija Balažic »štrija« hišo.

Foto: N. Konestabo

bili priča genocidu nad Izvoljenim ljudstvom.

»Moli, delaj in se uči!«

Njegov čas rojstva je bil v Dokležovju, 2. februarja daljnega leta 1910, torej čas avstro – ogrske monarhije. V pobožni židovski družini je skozi talmudske vrstice spoznaval smisel hebrejskih besed in moči Gospoda Vsemogočnega – Naj bo blagoslovljeno njegovo ime nad Izraelom. Vsak petek je z očetom Samuelom zvesto obiskoval beltinsko sinagogo, kjer so se upravljali Shabati, tedenski židovski praznik z začetkom v petek zvečer. Po prvi svetovni vojni Dokležanci niso prizanesli Židom in izropali so Pollakovo mesnico, gostilno in trgovino in družina se je zato iz kraja odselila

v mesto. O tem dogodku mi je nekoč povedal: »Dokležovčanci so nam vse zeli. Oni so nas zraubali. Skoraj bi nas ubili. Vse, kar smo imeli, obleke, vse vse so nam vzeli. Niti komad kruha niso odstavili. Zato smo odišli z Dokležovja. To so zelo slabi spomini.« Zadnja leta svojega življenja se je dosti spominjal in govoril o svojem otroštvu, ki ga je preživel med Dokležovjem in Beltinci.

V tem času je izgubil leto starejšega brata Aladarja, še prej pa mlajšega Oskarja. Leta v Murski Soboti je preživel ob bratu Beli in devet let mlajši Teruški. Pri hiši so se menjavale hišne pomočnice, s katerimi se je vihrali Rudi zelo dobro ujel. Kot fant se je udeleževal plesnih tečajev in v Sokolskem domu plesal na ritme Baranjove bande ali orkestra Csicsery, rad je posedal v kavarnah, ki jih danes v Soboti ni več. Odločil se je, da bo postal trgovec, tako kot je to zapisano v genih njegovih prednikov in s tem je tudi njemu bil ta poklic usojen. Prav v času svetovne recesije, leta 1929, je začel s trgovanjem, najprej pri veletrgovcih, nato se je poskušal na svojem. Po poroki s soboško Židinjo Berto Trautman je odprl trgovino s špecerijo, ki je stala preko rimskokatoliške cerkve. Mlada starša sta želela ustvariti srečno otroštvo in življenje svojemu potomstvu, tako kot je želja vsakega omogočiti svojim otrokom srečo v življenju.

Tema, ki mu je življenje spremenila v dolgo in sedemkrat zaklenjeno noč

Ko je okupator zajel Prekmurje, so mlade židovske moške mobilizirali v nemško ujetništvo, kjer so po poljih pobirali mine in opravljali druga nevarna dela. Šestindvajsetega aprila 1944 so nacisti v soboški židovski tempelj tako kot vse Jude iz varaša zaprli tudi Rudolfovo ženo, otroka, starše in ostalo sorodstvo ter jih nato po dolgi vožnji brez hrane, vode in stranišča pripeljali v tovarno smrti – Auschwitz (Poljska; blizu Krakova). Mučno vožnjo so vsi preživeli,

toda iz vagona so ob udarcih neusmiljenih nacistov, shirani, žena in sin Aladarček ter oče in mama, bili namenjeni v plinske celice. Tja jih je določil zloglasni doktor Mengele, imenovan Doktor smrt. Potem so jih sežgali v krematoriju. Njihov pepel se je razkadir nad turobno poljsko pokrajino. Večina njegovih ljubljenih se je spreminjala v spirale dima pod molčečo modrino neba. Ostali so brez spominskega obeležja, brez groba, kamor bi Rudi po židovski tradiciji položil kamen. Ko se je vrnil domov v Zvezno ulico v Murski Soboti, ni našel ničesar. Po času se je našel s svojimi preživeli svojci. Ni se vdal v usodo, posnemal je svetopisemskega Joba, ki je po izgubi vseh ljubljenih in svojega imetja vztrajal pri življenju, se boril za boljše življenje, v katerega je osebno verjel, tako kot vsak veren Žid verjame v novosezidani Jeruzalem. V najbolj kočljivem obdobju med leti 1945 in 1948 je bil predsednik Židovske skupnosti Murska Sobota. Za komuniste je povedal: »To, kar nam niso vzeli nacisti, so nam pa vzeli komunisti. Tudi ti so preganjali Žide in uničevali židovsko kulturo, toda vse bolj po tihem in naskrivaj.« O tem se do sedaj še ni kaj dosti povedalo.

Za Davidov narod je bil razglašen nov začetek

Nastopil je čas za židovsko državo in sicer 14. maja 1948, peti dan ijarta (židovski mesec) v letu 5708 po judovskem štetju. Takrat je Ben Gurion slovesno razglasil državo Izrael. Nastopila je židovska radost in ladje, polne ljudi iz diaspore, so plule v domovino, ki so jo predniki zapustili že pred Kristusom in sedemdeset let po njem. V Izrael se je napotil tudi Rudolf in v stari kraj, kjer je preživel osemtrideset let, se ni več vrnil. Izrael, ki se je prej imenoval Palestina, je bil ena sušna puščava z nekaj rodovitne zemlje ob reki Jordan in ob Galilejskem jezeru na severu. Tako kot ostali prišleki, obrtniki, intelektualci, profesorji, zdrav-

niki, prav vsi so prijeli za plug in začeli s spreminjanjem pušče v rodovitno pokrajino in s trdim delom, namakalnimi sistemi je nastal paradiz. Nemaokrat, ko ni več kmetoval, je potožil: »Ko sem prišel sem, je bilo življenje zelo težko. Nikdar si nisem mislil, da mi bo življenje prineslo to, kar mi je.« Tudi to je premagal in preživljal čas ob delu, molitvi in pisanju. Postavil si je lepo hiško med nasadi agrumov, v senci palm ob pogledu na goro Sion, ki jo opeva psalm 137 (136). »Ob rekah babilonskih smo sedeli in jokali spominjajoč se Siona.« Skupina Boney M. pa je Sionu posvetila pesem *By the Rivers of Babilon*, svetovno spektakularen hit vseh časov.

Citiram Rudijeve besede: »Pripadal sem različnim državam, najprej v Avstro-ogrski, nato stari Jugoslaviji, Madžarski, bil sem v nemškem zarobljeništvu, v novi Jugoslaviji in Izraelu.«

Tokrat je odšel v novo deželo, ki je »onstran«. Tam se bohota tretji Jeruzalemski tempelj ali Nebeški Jeruzalem, tam so ga že dolga leta čakali ljubljena Berta, sin Aladar, pokojni bratje, oče Samuel, mama Ethel, tete, Matilda iz Budimpešte, gostilničarka Fana iz Črenšovec in druge, vsi strici, lepa sestrična Rožika, ves Pollakov, Baderjev rod. Tam se ne trguje, niti ne daruje žgalnih daritev. Pravijo, da je tam tako, kot je zapisal prerok Izaija: »Delo pravičnosti bo mir, sad pravičnosti bo počitek in varnost na veke.« Z Rudijem so odšli bogati spomini, zapustil je osebne spise, ki jih je zapisoval, jih ohranil za prihodnost. Uporabim citat iz Talmuda Taanita, ki ga je Rudi do zadnjega diha študiral in se iz njega učil in mi ga je v izraelski cvetoči jeseni izrazil: »Ko sem se rodil, nisem našel pustega sveta; moji očetje so sejali zame, preden sem prišel: tudi jaz sem za tiste, ki pridejo za mano.«

Köszönöm es servus nagypapa!

Na' im me 'od. Ani yehudi. Zivrot livraha.

Bojan Zadavec

Ali bije človeštvu zadnja ura?

V eni od prejšnjih številčk sem pisal o vidcih, njihovih prerokbah in stvarih, ki naj bi se dogajale v bodočnosti. Na kratko sem omenil tudi M. Nostradamusa, enega največjih vidcev vseh časov in njegove centurije, ki so razvrščene brez nam znanega reda. Njegovi katreni delujejo razmetano in so običajno nedoločeni v svojih sporočilih. Sporočila so podana v zbeganem jeziku, nekatere prerokbe so dobesedne, druge nerazumljive in še vedno zavite v skrivnost. Resnične centurije so napisane v starofrancoskem jeziku, ponekod pomešane z latinščino in anagrami, ki so za bralce velika enigma. Namesto Pariza piše Ripaz, Henrik z Chiren, Italijo imenuje Mezopotamija, Mezopotamijo – Medrečje, Balkanske dežele in ljudstva Panonija in Panonci, diktatorske režime enači s Šparto in jih tako tudi imenuje.

To, kar je Nostradamus napisal, je neverjetna mešanica znanstvenih kalkulacij, je poetsko preroško pisanje. Katreni so včasih dobesedno preneseni iz ene v drugo cenzurijo, a včasih le deli teh verzov. Nejasnost njegovih katrenov je namerna in ta namernost mu je omogočala, da se čimbolj skoncentrira na svoje delo. Njegova metoda prerokovanja je podobna križanki, zato je zelo težko odkriti tisto, kar je Nostradamus tako skrbno skonstruiral. Skoraj nemogoče je točno določiti datum dogodkov, kajti datumi pripadajo človeški sferi in imajo relativno vrednost. Za nas so dejstva zelo pomembna in vanje moramo verjeti s stoddostno sigurnostjo. Ko je M. Nostradamus prerokoval datum svoje smrti, ni navedel točnega datuma, je pa detajlno opisal mesto in način svoje smrti. Niti malo tolažilno ni brati njegove znane centurije. Vemo, da se ljudje že stoletja med seboj pobijajo, škodujejo eni drugim in izkoriščajo eden drugega. Sedaj se nahajamo v času konca enega in na začetku drugega ciklusa, a vse kaže, da se ritem uničenja krepi. Smo v

času Vodnarja, v Jugi kali, v izobilju nasilja, prevratov, vojn, verskih nesoglasij, globalizacije in svetovne ekonomske krize. Ljudi prevzema anarhično besnilo, pomanjkanje dela in hrane, a države, ki so se še nedolgo tega osamosvojile, težijo k novi združitvi. Islamizem preplavlja krščansko Evropo in jo počasi in sistematsko spreminja v Evrabijo preteč, da v imenu preroka poroči ne samo Evropo, temveč tudi ostale kontinente. Stanje je več kot alarmantno, kajti ta gnila in ušiva EU štiti tetoriste. S svojo ustavo je prodala in zatajila korenine krščanske Evrope.

Nostradamus je svoje napisane prerokbe namerno nejasno združil v celoto. V njih so videnja od leta 1555 do 3797.

Ni lahko identificirati katrene, ki se nanašajo na stoletje, v katerem sedaj živimo. Le na enem mestu Nostradamus omenja leto 1999. V pismu, ki ga je poslal svojemu sinu, pravi: »Smo v sedmem mileniju, v katerem se vse konča in nas pelje do osmega (osmi milenij pomeni dvatisoče leto). Za tiste, ki manj poznajo Nostradamusa, bi omenil nekatere stvari iz njegovega življenja. Omenil bom tudi prerokbe, ki se tičejo časa do leta 2012, ko naj bi se iztekel koledar Majeve (21. december 2012).

M.Nostradamus je diplomiral na univerzi Menpeljeu in postal zdravnik. Ko je kuga besnela po jugu Francije, je on odkril dezinfekcijsko sredstvo, s katerim je pomagal pacientom in tako postal znan. Nekateri biografi ga imenujejo očeta antiseptične medicine. Bil je znan tudi po svojih horoskopih, kajti že od rane mladosti je Nostradamusa privlačila astronomija in astrologija. Ker je imel učenega dedka, ga je ta vpeljal v nauke o starodavni tradiciji Židov, imenovani Kabala. Nostradamus je hrabro učil svoje študente o »gibanju planetov in letni revoluciji Zemlje okoli Sonca.«

Čeprav je bil krščen kot katoličan, je inkvizicija zdravnika Nostradamusa poklicala v Agen, da odgovarja na obtožbe, da je heretik (l. 1538). Ker pa je bil že prej o vsem obveščen, je na hitro odpotoval v nasprotni smeri, da zabriše sledi.

Za njim je ostalo mnogo povesti, ki

govore o njegovem neverjetnem daru, da vidi bodočnost. Nekoč je v Angliji srečal meniha, ki je čuval svinje v vasi in Nostradamus je padel predenj na kolena in ga nagovoril: »Vaša svetost«, medtem ko so se drugi menihi iz tega norčevali. Nekaj dekad pozneje je mladi brat Feliks Peretti postal kardinal Montalta, zatem pa papež Sikst V. V pismu kralju Henriku II. je Nostradamus napisal: » Lahko bi v vsak katren napisal točen datum dogodka, pa to ne bi vsem všeč, bolj bi jim bile všeč interpretacije. Če bi namreč točno označil to, kar se bo zgodilo v bodočnosti, bi tisti, ki vlagajo, razne sekte, ki niso religiozne in polne vere smatrali, da so prerokbe slab odgovor na svoje upe in osvobodili bi to, kar vedo že bodoča stoletja in kar je resnica.«

Dogodke je prikazal nejasno in s spremenjeno besedo, tudi tiste najvažnejše, samo da ne bi škandaliziral svoja občutljiva ušesa in je vse zapisal v šifrah, ne pa enostavno preroško.

Nostradamusu so preko njegovega deda prišli v roke redki starinski rokopisi, ki so bili skriti stoletja dolgo, mnoge knjige, ki pa jih je potem, ko jih je prečital, sežgal.

Vhiši v Salon – de – Provensu je začel Nostradamus svoje sistemsko delo – zapisovanje svojih potovanj v bodočnost. Njegovo samoto je dobro čuvala njegova žena Ana Ponsart Gamel in njegov zvesti učenec Žan de Savinji, ki je pozneje napisal Nostradamusovo biografijo. Ta potovanja so se začela največkrat ponoči. Uporabljal je medeninasti trinožec, čarobno palico, vodo in plamen, da bi pripeljal sebe v specialno stanje, katero je njegov učenec opisal »kot mrzlico neverjetne vrste«, torej stanje transa.

Teorija relativnosti dokazuje povezavo med maso, energijo, hitrostjo svetlobe ter časa. Čas se namreč kontrolira v fotonski raketi, atomski procesi se zmanjšajo v hitrih vesoljskih potovanjih. Npr.: Ko se z dolgega potovanja vrnejo astronauti na Zemljo, se znajdejo v drugem stoletju.

So morda Nostradamusove celice vibrirale počasneje, da dobe čas skočiti v bodočnost?

Roger Frontenak je poskušal uvesti kronologijo, celo odkril hiperbolični ključ, s pomočjo katerega si je dal določiti datum vsakega katrena. Nekje se je njegov ključ pokazal točen, drugje je bil zgrešen. Njegove matematične kalkulacije so točne, vendar je prebrisani Nostradamus verjetno namerno zakompliral svoj sistem kodiranja.

Videc je prerokoval smrt kralja Čarlsa I. v letu 1649. Zgodilo se je tako. Prerokoval je tudi, da bo prišla kazen za ta zločin parlamenta. Prerokba se je izpolnila. London je zgorel v velikem požaru leta 1666. Izpolnila se je tudi prerokba, da bo zavladal močan vladar, ki bo podredil svet sebi. Bil je to Luj XIV. Tudi prerokbe o velikem imperiju Anglije in sedmih spremembah v tristo letih na oblasti kraljev so točne. Nostradamus je predvidel tudi ameriško revolucijo, njeno neodvisnost in vzpon.

Videl je trodimenzionalne tehnolor filme zgodovine prej, preden so bili sprojektirani na ekranu časa. Točne so tudi prerokbe o Francoski revoluciji, beg kralja Luja XVI. in Marije Antoanete ter njuna aretacija v Varenu.

Nostradamus je anticipiral čas znanosti in pregon njenih pionirjev, posebno astronomov. Cerkev je obsodila astrologijo na koncilu v Manili leta 1607 in izobčila Kopernikovo teorijo. Pregaňjan je bil tudi Kepler, njegova sestra je bila sežgana kot čarovnica pred njegovimi očmi. Mati mu je umrla v zaporu, okovana v verige. Nostradamus je napovedal sedem sprememb, ki se bodo zgodile v 290 letih v Angliji. Zgodilo se je tako. Henri VIII. je leta 1532 prekinil vez z Rimom, 1553 je Marija Stuart ponovno uvedla katoliško cerkev v Anglijo, 1558 je Elizabeta I. znova pregnala katolicizem. 1649 je bil usmrčen Čarls I., leta 1660 je prišlo do restavracije Čarlsa II. Leta 1689 je Džems II. pahnjen s prestola s strani Vilijema III, a leta 1714 vzpostavljena vlada hiše od Hanovra. Za ameriško revolucijo (ki sem jo že omenil) je napisal katren: »Iz vodene trojice bo rojen en, ki bo četrtek naredil za svoj praznik, njegova slava, hvala, oblast in moč bo rasla, na kopnu in morju bo

zlomil Vzhod!«

Edini narod, ki slavi v četrtek, zadnji četrtek v novembru, so ZDA (Dan zahvalnosti). Torej je imel Nostradamus prav, ni ustrelil mimo, ko je tudi zapisal, da bo Amerika zlomila Vzhod – začelo se je z admiralom Perijem, ki je leta 1854 uperil topove s svojih ladij na Jokohamo, ponovilo pa se je v 20. stoletju, ko so se ameriške vojske borile na Japonskem, v Koreji in Vietnamu.

Predolgo bi trajalo, če bi našteval prerokbe, ki so se uresničile (ali se niso) vse do leta 2008, ki je za nami. Raje pogledajmo, kaj pravi M. Nostradamus za leta, ki so pred nami (do 2012).

V Franciji bo prišel na čelo vlade politik, ki bo želel povrniti slavo stare Francije in postati gospodar Evrope. Njegov pojav na svetovni sceni bo trn v peti sedanjim državam, ki bodo spremljale vsak njegov korak. Ta močnik bo imel na svoji strani vojsko in državne službe, vendar njegova politika ne bo vseč ostalim članicam EU. Te bodo v dogovoru s papežem naredile vse, da preprečijo njegovo napredovanje. Ta dogodek bo skrit pred javnostjo, a zveza med tremi silami in Vatikanom se bo odvijala tajno in ponoči, verjetno v prostorih samega papeža. Tudi sam francoski politik se bo pogovarjal s papežem, srečanja bodo tajna in pod stalno grožnjo razkola. Končno se bodo tri evropske sile zedinile pod patronatom Cerkve in v dogovoru začele s svojo organizacijo samoobrambe. Na čelu evropskih sil bodo potomci kraljeve krvi Španije, Anglije in Nemčije... Francoskega politika bo podprla le Italija. Tri zedinjene sile Evrope, skupaj z novim centrom Cerkve in papeštva, gredo v odločilno bitko s Francozi in Italijani. To je čas, ko se Cerkev znova dviga v svoji moči, a verzi Nostradamusa se lahko razlagajo kot vojni spopadi. Vse to je lahko le velika politična igra, politična vojna močnikov v vzpostavljanju dominacije in oblasti. Da bomo lažje razumeli, kaj se bo pravzaprav dogajalo, moramo razčleniti katrene VI./44, VII./9 in VII/14.

Gospodarski zlom, ki se je začel v Ameriki in ki je zajel ves svet, njegova

nepredvidljivost se prenese v leto 2009. Prihaja čas, ko nihče nikomur ne bo ničesar verjel, obljube bodo brez teže in vsi bodo dane obljube in besede prelozili. Kompromisni dogovor med velikimi ne bo spoštovan. Vsi se bodo posluževali spletkarstva in laži. Ljudje ne bodo verjeli niti razumeli, kaj se pravzaprav dogaja in kdo ima prav. V tej igri laži bodo sodelovali vsi. Mirovniki bodo večkrat zasedali v Barceloni in zahtevali, da se neha ta vojna besed. Vso to zmedo bo izkoristil en samooklicani vladar, ki bo poskušal pridobiti naklonjenost ljudstva v svoji državi. Ta država je, kot pravi Nostradamus, Poljska. Vladar Poljske naj bi to leto bil ubit na nekem otoku in njegov odhod s politične scene bo poskušal izkoristiti ta samozvani vladar.

V tem času, ko odprti spopad preti vsem in vsakomur, se bo del javnosti postavil proti Cerkvi in jo obtožil za nastalo situacijo. Ker jim bo to šlo dobro od rok, bodo zrušene mnoge, za Cerkev važne cerkvene dogme. Številni novi in stari filozofi bodo kar tekmovali v ponudbi novih izhodov za človeštvo. V igri bodo vse opcije, tiste, ki vodijo skrb za človeka in tiste, ki so direktno uperjene proti človeku. Ultra – levi in ultra – desni in ves medspekter ostalih rešitev bo ponujen za izhod iz krize. Ljudstvo bo razdeljeno med vsemi temi raznimi učenji in voditelji, nihče pa ne bo imel za seboj večine.

Razlaga za leto 2010: Nostradamus predvideva, da bo prišlo v Franciji do odprte, oborožene vstaje, a kaos, ki vlada že precej časa na prestolu Evrope, bo izkoristila ena od ekstremnih skupin, ki misli, da je pravi čas, da s pomočjo sile prevzame oblast (teroristi islamskega ekspanzionizma?) Ta načrt pa ne obrodi sadu. Uporniki bodo ujeti in na brutalen način kaznovani pred očmi javnosti. Strah uporabe in odprtih spopadov je povsod prisoten, vodja upora je likvidiran in mnogi bodo za njim žalovali. Vladar se s to akcijo utrdi na oblasti, vendar je prekršil pravila in zakone, po katerih se sodi v Evropi. To njegovo dejanje je prvi javni dokaz, da je zveza držav postala le kos papirja. Kmalu za tem pride do prvih odprtih spopadov med temi

evropskimi državami. Vojna katastrofa je na pomolu. Vojske poskušajo na hitro zavzeti nasprotnikove dežele. Linija fronte je nestabilna in hitro spremenljiva. Mnogo je mrtvih. Vse je presenetila moč spopada, ker so vsi verjeli, da so vojne v Evropi daleč izza njih, v temnih časih preteklosti. Evropske države so ujele v neželjeni situaciji. Sedem evropskih držav podvzame energične korake, da prekine masaker, želi, da se vojna konča. Ker diplomaciji ni uspelo, teh sedem držav ustanovi zvezo v imenu prosperitete in miru, da vrne mir tem trem državam, ki so v odprtem boju med seboj.

Razlaga za leto 2011: Zastonj napreduje zveza sedmih držav, vojna se nadaljuje z vso silovitostjo. Zelo jasno je locirano tudi mesto tega spopada. Najtežja bitka se bo vodila na tleh Francije. Neki stari, izkušeni vojak, ki ga Nostradamus imenuje stari glavar, bo naredil strateško napako in to ga bo drago stalo. Ostal bo osamljen v vojni vihri, ker bo zaradi nepazljivosti izgubil vse svoje ljudi in to tiste najboljše. Eden od trojke, ki so začeli vojno, je zelo oslabiljen. Nima moči okrevati, vendar nadaljuje boj z vso zagnanostjo in korajžjo. Holandija in dežele Beneluksa sicer niso v vojni vihri. V njih je močna vojna policija razdelila dežele na regije, ki jih drži pod kotrolo. Tortura, ki jo izvaja policija, je boljša od bojnega delovanja in vsi kot nekaj normalnega in čakajočega sprejemajo to akcijo policije, ki to leto jemlje vse v svoje roke. Na vsem tem področju vlada velik strah.

V mesecu juniju in juliju se največja bitka vodi v Burgundiji. To je pravo brezumje. Visoko na nebu je prišlo do nevidnih spopadov. Po višini in bliskih se da zaključiti, da je to prava vojna zvezd. Zdi se, da bo vsak čas eksplodirala tudi atomska bomba. V tem vojnem kaosu v eni od vojskujočih se držav število trtistotih pripravlja atentat na svojega vodjo z namero, da se preneha s prelivanjem krvi in trpljenjem narodov. Vendar jim to leto to ne bo uspelo.

Razlaga za leto 2012: Vojna vihra se prenaša v leto 2012. Sedem mesecev že trajajo zračni boji, vendar gre spopad h koncu. Ni več tiste moči niti ubijalnosti

kot prej. Le dvoje mest v Franciji še podpira vodjo, da nadaljuje boj. To leto, kot pravi Nostradamus, se bo vodila še ena, zadnja krvava bitka v tej vojni. Godilo se bo to na širokem prostoru. Dva zedinjena agresorja, ki sta krenila na Francijo, bosta poskušala svoje sile umakniti preko Španije. Nostradamus ti dve državi imenuje »dva brata«. Ob Pirenejih bo prva bitka, ki bo uničila enega od napadalcev. Kot pravi Nostradamus, bo reka Ren tekla v morje krvava. Od Pirenejev čez Narbono in vse do Ženeve je bojno polje krvavih spopadov. Vojna gre v svoji nesmiselnosti h koncu. Končno prihaja čas, da stopi na sceno razum. »A vsi tisti od Ženeve do Brionov«, kot pravi Nostradamus, »dvignejo glas v imenu ljudstva.« Pod besedo Ženeva so mišljeni Združeni narodi, pod Brioni dežele Nevvrščenih. Iz teh verzov je razvidno, da Nemčija ni sodelovala v tej krvavi vojni, niti ostali germanski narodi. Njihov glas se šele sedaj sliši in poziva v imenu ljudskega dostojanstva, da je čas, da se najde rešitev iz te težke situacije. Jasno je, da so vse države sveta po diplomatski poti vložile vso moč, da se spori zgladijo, da zavladati mir in sigurno življenje v letih, ki prihajajo.

V letih, ki prihajajo? Mar res prihaja mir, novi blagoslov za izmučeno Zemljo in norce, ki jim pravimo Zemljani? Čemu potem Norvežani, ZDA, Izrael, idr. že petdeset let gradijo podzemne baze in bunkerje globoko pod zemljo? Če je res, kar trdi neki norveški politik, se v letih do 2012 ali še dlje bliža človeštvu ena največjih nesreč do sedaj. Na obisk namreč prihaja dvanajsti član Sončnega sistema, ki nas obišče vsakih 3600 let. Njegov mimohod med Marsom in Jupitrom bo prinesel le nevšečnosti: potrese, poplave, orkanske viharje, ki bodo desetkrat močnejši od današnjih, ki bodo uničili vse živo na Zemlji. Ponovil se bo »Potop«. Preživeli bodo le »izbrani«, svetovne vlade, učenjaki, razni umetniki in tisti srečneži, ki se bodo visoko v gorah poskrili v svoje luknje in čakali, da bo šestletni obhod Nibirua mimo in ta odpluje po svoji orbiti v neznano.

Ljudje so s pomočjo Utnapištima

(Noe) preživeli uničenje. Prerokbe za leto 200 so padle v vodo, a pred nami je nova grožnja, ki pa je realna in znanstveno potrjena. Prihaja planet »Križanja«, dvanajsti član našega Sončnega sistema s svojimi Annunaki (svetopisemskimi Nefili), ki so, kot zapisi govore, bili očitvidci Potopa. Če so res bogovi, bodo zamizali na eno oko in nam (znova) dali še eno priložnost. Če to niso, tudi mi nismo vredni tega, kar nam je Stvarnik podaril, da se od Potopa naprej nismo ničesar naučili.

Tisti, ki verjame Nostradamusovim prerokbam ve, da bo človeštvo preživelo tudi leto 2012 (morda ne vsi), kajti njegova prerokba, ki se nanaša na leto 3797 takole pravi: Ko pride Sonce na dvajseto stopinjo v Biku (11. maj), se bo Zemlja stresla in veliko gledališče Antikrista z njegovimi privrženci se bo sesulo, jih pokopalo pod seboj. Nebo in Zemljo bo prekril mrak. Tedaj bo Bog in njegove sile premagal nevernike. Z Zemlje bo viden velik ogenj barve zlata. Na Zemlji bo mnogo žrtev, ubijanja, pomemben princ bo ujet, tisti, ob njem ubit, a ponosen, nagnan v beg.

Ko se izpolni velika številka sedem, pride v ospredje bes Hatakomb, ki ne bo daleč od Milenija, ko se bodo mrtvi dvignili iz svojih grobov. To je podobno drugega vstajenja po tisočih letih. Po več kot dvajsetih stoletjih obstoja Cerkve se bo izpolnilo tudi to preroštvo. Mrtvi bodo vstali, ko bo Kristus prišel drugič na zemljo. Vsak bo vedel, kaj se dogaja in bo lahko izbiral. Veliki Sodnik bo presodil minuli in sedanji čas. To bo čas, ko bo tudi Cerkev sama odgovarjala za svoje napake.

Prečiščeni ljudje bodo ustavili Novo človeštvo. To bodo novi ljudje z drugačno koncepcijo življenja, ki bodo z datumom svojega resničnega rojstva smatrali datum svoje smrti. To bo rojstvo duhovnega telesa, ki ne bo nikoli več spoznalo smrti.

K O N E C

Mertük Martin/Tinč

Viri: M.Nostradamus »Fenetre«

Filatelija V.

Minili so časi, ko smo lahko v nedogled zbirali znamke iz vsega sveta. Take zbirke so obstajale do začetka prejšnjega stoletja, potem pa se je nabralo že toliko poštinskih znamk, da teh enostavno ni mogoče več zbrati. Zato se moramo že na začetku odločiti, kaj bomo zbirali. Vsak filatelista zbira znamke domače države, to je v našem primeru Slovenije. Prvo znamko smo dobili 16.6.1991 ob razglasitvi neodvisnosti. Ker smo še mlada država, je zbiranje zelo hvaležno, saj lahko dobimo še vse znamke, čiste ali žigosane. Poleg znamk iz domovine se odločimo še za zbiranje znamk kakih drugih držav. Pri tem se odločimo za kako evropsko državo. V kolikor pa gremo ven iz Evrope, je lažje priti do znamk ZDA, Avstralije in Nove Zelandije. Pri številu držav ne pretiravajmo, za začetek zbirajmo samo eno državo. Sam trenutno zbiram znamke Slovenije. Drugi način zbiranja pa je lahko tematsko zbiranje znamk. Lahko se odločimo za zbiranje vsega, kar se tiče železnic. Omejimo se lahko samo na Evropo, lahko pa zbiramo znamke iz vsega sveta. Če se odločimo za zbiranje živali, zbirajmo samo eno vrsto, ker je znamk z živalmi ogromno. Lahko se odločimo za zbiranje ptic, muc, psov, žuželk, ipd. Izredno lepa je zbirka znamk živali z oznako WWF (fono zn za zaščito živali). Pri odločitvi za tematsko zbirko moramo paziti, da ta ne bo preobsežna ali pretežka. Sami se moramo odločiti za temo, ki jo bomo zbirali. Na svetu ni stvari, ki ne bi bila odtisnjena na znamki vsaj enkrat.

Naslednja je skupina znamk, ki so bile namenjene OZN v New Yorku, Zürichu in na Dunaju. Lahko zbiramo tudi znamke mednarodne poštne unije UPU, Evropa CEPT in druge. Sam zbiram gobe iz cele Evrope.

Za začetnike priporočam, da se poleg zbiranja Slovenije odločite za zbiranje tematske zbirke. Poglejmo nekaj tem:

RASTLINSTVO:

- SADJE
- ROŽE
- GOBE
- MORSKO RASTLINSTVO

PROMET:

- POMORSTVO
- CESTNI PROMET
- ŽELEZNIŠKI PROMET
- LETALSTVO
- POŠTA
- VESOLJSKA VOZILA

KULTURA:

- GLEDALIŠKE STAVBE
- VELIKI UMETNIKI
- GLASBENI INSTRUMENTI
- UMETNIŠKE SLIKE
- PORTRETI

VOJAŠTVO:

- BITKE IN VOJNE
- VOJAŠKA TEHNIKA
- VELIKI VOJSKOVODJE

VERA:

- VERSKE ZGRADBE
- BOŽIČNE IN NOVOLETNE ZNAMKE
- VERSKI SIMBOLI

ŽIVALSTVO:

- PTICE
- DOMAČE ŽIVALI
- KONJI
- MUČE
- PSI
- PLAZILCI
- VODNE ŽIVALI (ribe, školjke, raki)

INDUSTRIJA IN GRADBENIŠTVO:

- GRADBENIŠTVO
- INDUSTRIJA
- TURIZEM

KMETIJSTVO:

- KMETIJSKE KULTURE
- MLINI
- TRKTORJI IN DRUGI STROJI

POLITIKA:

- DRŽAVNIKI
- ZEMLJEVIDI
- GRBI
- ZASTAVE
- MEDNARODNE ORGANIZACIJE

ZNANOST:

- POMEMBNA ODKRITJA
- VELIKI IZUMTELJI

ZABAVA IN ŠPORT:

- JUNAKI RISANIH FILMOV
- VELIKI IGRALCI
- RAZNI ŠPORTI
- OLIMPIJSKE IGRE

Mogoče sem izpustil kakšno temo. Vendar se našteje teme pojavljajo tolikokrat, da bo vsak našel nekaj zase. Pri temah se je ponavadi treba zelo omejiti. Tudi, če izberemo železnice, se omejimo samo na lokomotive. Že za to bomo potrebovali mnogo denarja in časa. Če boste prišli v neki zbirki do 80% zbirke, ki je označena v enem od katalogov, menimo, da je to že popolna zbirka. Smisel filatelije je namreč v zbiranju, ne pa v popolnosti.

VIR: LASTNA ZBIRKA, POŠTA NA SLOVENSКИH TLEH

Slavko ŠEBJAN

Zajčkova knjiga pravljic

(Anita Jeram. EPTA: Založba najlepših slikanic, 2002)

Rad imam knjigo pravljic.
Všeč mi je takšna, kot je
in všeč mi je, ko se odpre.
Rad imam kraje,
kamor lahko grem,
ko knjigo pravljic odprem.

V knjigi pravljic je čarobni gozd,
kjer rastejo cvetice
in jagode in gobice
sredi čarobne gredice.
Moji prijatelji so tam,
da jih pozdravim
in jim voščim dober dan.

Prijaznemu levu,
ki je v začaranem gozdu doma,
in sva že dolgo dobra prijatelja.

V knjigo pravljic grem
kadar želim.
Ko hočem, pridem ven,

pa spet vse ponovim.
V soncu mi je senčnik za oči,
in ko listam njene strani,
zapiha vetrček in me ohladi.

V čarovnem gozdu
v knjigi pravljic
skrivajo se pravljice.
Tam je čarovno jezerce
za plavanje in potapljanje.
Rad se potapljam do globin,
kjer žive podvodna bitja,
in še dlje ... do čarobnih sipin.

Čez knjigo pravljic
lahko skačem, če želim,
ali pa zlezem pod njo
in tam kot polžek s hiško ždim.

Moja knjiga pravljic je čarobna,
polna presenečenj in nikoli zlobna.

Po čarovnem gozdu
v knjigi pravljic hodi velikan.
Ko caplja z velikimi stopali,
se brž skrijem in stečem vstran.

Sredi čarobnega gozda je palača,
kjer Sneguljčica spi ...

Spi ...,
dokler je princ ne najde,
poljubi jo na lička in oči.

Knjigo pravljic imam rad-
kar želim, se v njej zgodi.

Odčaran je ukleti grad
in princ k Sneguljčici hiti ...
V čarobnem gozdu je potlej zabava,
kakršne še ni bilo.
Prideta celo prijazni lev in velikan
in imata se lepo.

Ko sem utrujen,
poslovim se od prijateljev
v knjigi pravljic-
od leva do mravljič -
preden knjigo zaprem in z njo zaspim.

Rad po njej dišim
in ne morem brez nje.
Rad jo imam
od tam, kjer se začne,
in vso pot ...
... do konca, ko se zapre.

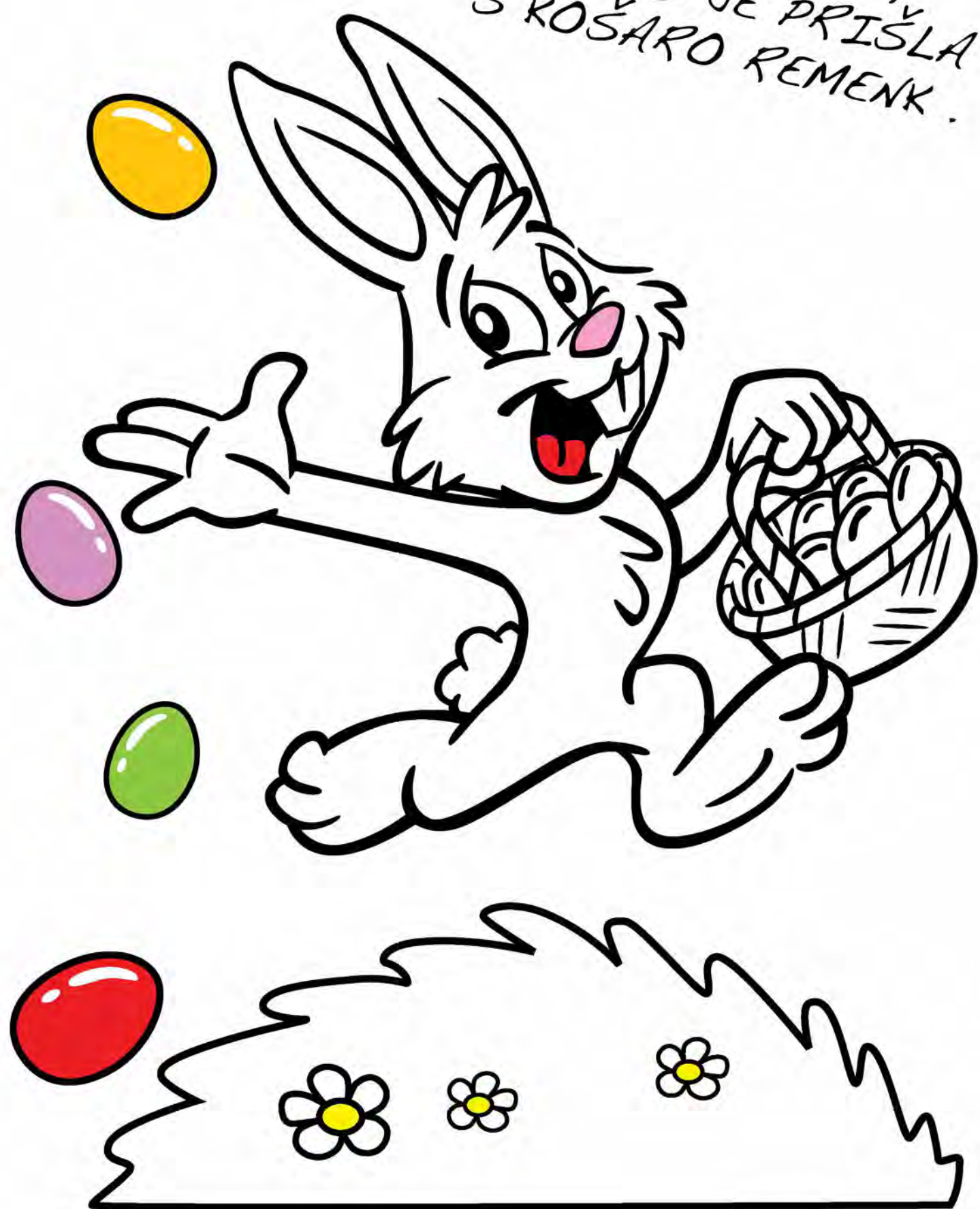
*Za vas, dragi otroci,
izbrala Lilijana Žižek.*

Sudoku

			5			9	4	
		1			2	7		8
	5		1	9				
4	8				6			2
2	7	9				5	6	4
6			2				9	7
				5	1		8	
5		4	3			1		
	3	8			9			

	2	5			7		1	
		4		1		9		5
	1	6				2	3	
	4	7		5				
6		3	8		2	7		1
				7		4	6	
	6	8				5	4	
4		1		9		3		
	3		5			1	7	

HURA, HURA,
POMLAD JE PRISLA
S KOŠARO REMENK.

Delovni utrip iz Doma Janka Škrabana

Po morjih želja do zaklada sveta

Manjši čolni so se zasedrali v preddverju, kjer smo si jih lahko ogledali na tradicionalni, že peti likovni razstavi Bibe v svetu barv.

Posadka Vrtca Beltinci in naša nova Gusarska listina (certifikat kakovosti).

Osnovna šola
BELTINCI

Panonska 35/b · 9231 Beltinci · Slovenija
tel.: (02) 541 31 00 · faks: (02) 541 31 12
e-pošta: o-beltinci.ms@guest.arnes.si
internet: <http://www.o-beltinci.ms.edus.si>

MAJSKE PRIREDITVE OB OBLETNICAH

1. teden od 5. 5. 2009 do 8. 5. 2009

- ponedeljek, 4. 5. 2009, dopoldan: EKO pomladni dan

2. teden od 11. 5. 2009 – 15. 5. 2009

- ponedeljek, 11. 5. 2009: sprejem gostov iz Finske, Španije in Poljske
- torek, 12. 5. 2009, od 9. do 17 ure: mednarodni simpozij Vizija šolstva
- dopoldan: kulturni dan Prekmurski ustvarjalci
- sreda, 13. 5. 2009, ob 19. uri: osrednja proslava
- slikarska kolonija (od torika do četrta)

3. teden od 18. 5. 2009 – 22. 5. 2009

- sreda, 20. 5. 2009, ob 19. uri: gledališka predstava Metka in Janko (Kulturni dom Beltinci)
- četrtek, 21. 5. 2009, ob 19. uri: otvoritev likovne razstave (grad Beltinci)
- petek, 22. 5. 2009, ob 19. uri: športna akademija

4. teden od 25. 5. 2009 – 29. 5. 2009

- četrtek, 28. 5. 2009, ob 19. uri : folklorni večer
- petek, 29. 5. 2009, ob 19. uri : glasbeni večer

*Vljudno vabimo,
učenci in delavci šole*

Veselite se prebujajoče se narave.

